

VM I QATAR

Største sportsskandale i historien eller vellykket PR-stunt?

SPECIALE I KOMMUNIKATION

Tobias Paulsen, 61127
Joakim Brandt Jensen, 62776

Vejleder
Henrik Juel

Antal tegn
180.850

Afleveringsdato
1. juni 2022

Roskilde Universitet
Institut for Kommunikation
og Humanistisk Videnskab

ABSTRACT

Since Qatar won the bid for the 2022 FIFA World Cup, it has been named as one of the darkest low points in sport history. The nomination of Qatar as host seems to put more focus on the debate about the mixture of sport and policy. Therefore, this thesis seeks to examine how Qatar is using the 2022 FIFA World Cup, for their interest in changing the national identity by using soft power and nation branding. Furthermore, the thesis is analysing which arguments the fans of the Danish national team are using for and against a boycott of the 2022 FIFA World Cup. The analysis is based on the methods used for this thesis which are document analysis and data from our questionnaire inclusive interviews and observations from our use of ethnography. The thesis seeks to examine which arguments the respondents and informant's use for and against a boycott of Qatar's World Cup hosting. The theoretical framework revolves around Joseph S. Nye's theory on soft power and soft disempowerment, Benedict Anderson's theory on imagined communities and Nadia Kanevas' approaches to nation branding. Based on our theoretical framework and empirical data our analysis concludes that the fans of the Danish national team, have multiple arguments for and against a boycott of Qatar. One of the main themes that comes both from the fans against and for a boycott is sport and policy and how it is or shouldn't be mixed. Furthermore, the analysis concludes, that Qatar have used Soft Power for years to promote the country both for their national people and the rest of the world. Qatar is also using the 2022 World Cup as a nation branding, but also to create a new national identity within the country, where the focus is on creating a society where welfare is a major priority.

RESUME

Siden Qatar fik tildelt værtskabet for VM i fodbold 2022, er det blevet nævnt som en af de største skandaler i sportens historie. Udnævnelsen af Qatar som værtsnation ser ud til at have sat yderligere fokus på debatten om blanding af sport og politik. Formålet med dette speciale er derfor at undersøge, hvordan Qatar bruger VM slutrunden som en del af en landets politiske strategi i forhold til at ændre den nationale identitet i landet ved brug af soft power og nation branding. Derudover har specialet også fokus på, hvilke argumenter de danske landsholdsfans bruger til at tale for og imod en boykot af VM-slutrunden i 2022.

Analysen tager udgangspunkt i en dokumentanalyse af officielle dokumenter, udgivet af Qatar. Derudover bruges bearbejdede data fra henholdsvis en spørgeskemaundersøgelse samt interview og observationer fra den etnografiske metode etnoraider. Specialet undersøger, hvilke argumenter respondenterne og informanterne bruger til at argumentere for og imod en boykot af Qatar som vært for VM 2022. Den teoretiske ramme, der er brugt i specialet, er bygget op omkring Joseph S. Nyes teori om soft power og soft disempowerment, Benedict Andersons teori om forestillede fællesskaber samt Nadia Kanevas tilgange til nation branding. Baseret på vores teoretiske ramme og vores empiriske data, konkluderer analysen at de danske landsholdsfans ikke har en entydig holdning til VM i Qatar, og at der er flere argumenter, som både taler for og imod en boykot af VM 2022. Fælles for argumenterne for og imod en boykot handler om sport og politik, og hvordan det er eller ikke burde være blandet sammen. Ydermere konkluderer analysen, at Qatar har brugt soft power i mange år, for at promovere landet for både den nationale befolkning, men også for resten af verden. Qatar bruger også VM i 2022 som en del af nation branding, men også for at skabe en ny national identitet i landet, hvor fokus er på at skabe et samfund, hvor velfærden er en større prioritet.

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	6
PROBLEMFOMULERING.....	8
<i>Uddybning af problemformulering.....</i>	<i>8</i>
LITTERATUR-REVIEW	10
AFGRÆNSNING	13
Qatars historie og kultur.....	13
Sammenligningen med andre lande.....	13
BEGREBSAFKLARING	15
<i>Sportswashing</i>	<i>15</i>
TEORI	16
<i>NATIONAL IDENTITET</i>	<i>16</i>
Begrebsafklaring og præcisering af national identitet.....	16
Nation og nationalisme	17
Forestillede fællesskaber.....	18
National identitet og sport	19
<i>SOFT POWER</i>	<i>21</i>
Nyes definition af soft power	21
Soft disempowerment	23
Soft power og sport	24
<i>NATION BRANDING</i>	<i>25</i>
Nation branding som helhed	25
Tre tilgange til nation branding	26
Afgrensning af nation branding.....	28
METODISKE OVERVEJELSER	30
<i>METODE TIL INDSAMLING AF DATA.....</i>	<i>30</i>
Spørgeskemaundersøgelse.....	30
Etnoraid	31
<i>ANALYSEMETODER.....</i>	<i>32</i>
Dokumentanalyse.....	32
Argumentationsteori	33

ANALYSE.....	38
<i>DEL 1 - QATARS SOFT POWER-STRATEGI</i>	<i>38</i>
Skabelsen af national identitet.....	39
Branding af Qatar	43
Delkonklusion	48
<i>DEL 2 – DE DANSKE FANS HOLDNING TIL QATAR</i>	<i>48</i>
Argumenter for en boykot.....	49
Argumenter mod en boykot	61
Delkonklusion	68
DISKUSSION.....	70
Qatars største kritiker og bedste ven	70
Risikoen for soft disempowerment	72
Den der ler sidst, ler bedst	74
KONKLUSION	76
LITTERATURLISTE	78
Bilag	84
FORMIDLINGSARTIKEL	85
Redegørelse for formidlingsartikel	88

INDLEDNING

“And the winner to organize the 2022 FIFA World Cup is... Qatar.” (Blatter, 2010). Sådan lød ordene fra den tidligere præsident i verdensfodboldforbundet FIFA, Sepp Blatter, da han i 2010 offentliggjorde, at Qatar skulle være vært for VM-slutrunden i fodbold i 2022. Siden er kritikken haglet nedover både FIFA og Qatar som nation med alt fra beskyldninger om korruption til menneskerettigheder og afdøde migrantarbejdere. Men på trods af kritikken, forudser FIFA’s nuværende præsident Gianni Infantino, at det bliver “The Best World Cup ever”, ligesom at Qatar hævder, at de vil skabe “The Greatest Show on Earth” (FIFA, 2022). Særligt de sidste par år er kritikken taget til. Den massive kritik af Qatar som værtsnation har også sat gang i diskussion om sammenblandingen af sport og politik – endnu engang. Ofte nævnes det, at sport og politik hverken kan eller skal blandes sammen, men historien viser noget andet. Fra OL i 1936 i Berlin under nazistyrer, til knyttede næver i en ‘black-power’-salut ved OL i 1968 i Mexico, videre til det palæstinensiske terrorangreb på israelske idrætsfolk i München i 1972 og boykotten af OL under den kolde krig. Eksemplerne på sammenblandingen af sport og politik er utallige, og også i de seneste par år har der været eksempler på det. Ved afholdelsen af OL i Beijing i 2008 og vinter-OL i 2022 brugte Kina sporten til at sende politiske budskaber, ligesom at Ruslands afvikling af vinter-OL i 2014 og VM i fodbold i 2018 vakte stor opmærksomhed i forhold til sammenblandingen af sport og politik. For begge landes vedkommende forsøger de at bruge store sportsbegivenheder til at forbedre landets omdømme, både nationalt og internationalt (Lassen, 2022). Nu er turen kommet til Qatar. Eller det vil sige, at Qatar faktisk har haft en vision om at afholde store sportsbegivenheder i en årrække. Faktisk er Qatar, sammen med Rusland, det land, der har afholdt flest store sportsbegivenheder siden århundredeskiftet, med Asian Games i 2006, VM i kortbanesvømning i 2014, VM i herrehåndbold i 2015 og VM i atletik i 2019 som de mest markante. Nu kulminerer det hele så for den lille stat i Mellemøsten, da fodbold-VM af mange italesættes som en af verdens absolut største sportsbegivenheder, hvis ikke den største. Der er flere der peger på, at Qatars involveringer og investeringer i den sportslige sektor og store sportsbegivenheder, er det første spadestik til landets ønske om at vise sig frem som en sportsnation. Ligesom man tidligere har set i eksempelvis Kina og Rusland, så er det en del af en national vision at bruge sporten til at fremme landets omdømme (Elsborg, 2017). Netop den nationale vision har været vigtig for Qatar i bestræbelserne på at sikre sig værtskabet for slutrunden 2022. Derfor er der heller ikke overladt noget til tilfældighederne. Det blev eksemplificeret, da Qatar skulle præsentere deres bud på at afholde VM-slutrunden. Med tanke

på den store debat om undertrykkelse af kvinder i Mellemøsten, var det for mange en overraskelse, da det var en kvinde, der var på talerstolen og præsenterede budet. Men fra Qatars side lignede det et bevidst valg. Det var dog ikke hvilken som helst kvinde, da det drejede sig om Sheika Mozah bint al-Missned, kone til den daværende Emir Sheik Hamad bin Khalifa al-Thani. I talen var det primære fokus på, hvornår tiden var til, at der skulle afholdes en VM-slutrunde i Mellemøsten efter at FIFA har afholdt slutrunder i resten hele verden bortset fra Mellemøsten. Som argument, sagde Sheika Mozah:

Bringing the World Cup to the Middle East is the latest and perhaps the most significant step in broadening the impact of this great sport. The impact awarding a World Cup to our region, will be felt at many levels, increasing excitement and hope, and generating a participation in a young growing and vibrant population and will also drive economic development and opportunities.

(Mozah, 2010)

Noget tyder altså på, at Qatar har deres argumenter for at afholde en stor sportsbegivenhed som VM i fodbold i orden. Spørgsmålet er om afholdelsen af VM i fodbold er et stort PR-stunt eller om Qatar rent faktisk bruger slutrunden til at styrke landets nationale identitet? For at forstå, hvilke interesser Qatar har i at holde en stor sportsbegivenhed som VM i fodbold, tages der udgangspunkt i det officielle dokument Sport Sector Strategy, som er en del af Qatars National Development Strategy samt Qatar National Development Strategy 2018-2022.

På den anden side står den vestlige verden og kan se til. Heriblandt Danmark, som har kvalificeret sig til den historiske slutrunde i Mellemøsten. Hvad er de danske fans holdning til, at der skal afvikles en VM-slutrunde i et land, som er så langt fra det, som vi er vant til, og som ingen fodboldhistorie har? Og har det store fokus på menneskerettigheder og migrantarbejdere en indflydelse på de danske fans holdning til det kommende VM i Qatar?

Spørgsmålene er mange. Både i forhold til Qatars interesse i at afholde VM i fodbold, og i forhold til de danske fans holdning til det. Fælles for de mange spørgsmål er, at alle spørgsmålene bunder i sammenblandingen af sport og politik, uanset om det med Qatars indenrigspolitik for øje eller med et udenrigspolitisk sigte. De mange spørgsmål vil forsøge at blive belyst ud fra nedenstående problemformulering.

PROBLEMFORMULERING

Hvordan bruger Qatar VM i fodbold og nation branding som en del af deres soft power-strategi i forsøget på at skabe og styrke landets nationale identitet, og hvilke argumenter bruger de danske fans til at tale for eller imod værtskabet?

Til at belyse ovenstående problemformulering tager specialet udgangspunkt i følgende underspørgsmål:

- Hvordan skal VM i fodbold bruges til at skabe og styrke landets nationalfølelse og nationale identitet i Qatar?
- Hvordan gør Qatar brug af soft power og nation branding?
- Hvad er de danske landsholdsfans synspunkt på VM i Qatar, og hvilke argumenter bruges til at tale for eller imod en eventuel boykot af slutrunden?
- Lykkedes Qatar med deres soft power-strategi?

Uddybning af problemformulering

Qatars VM-værtskab har endnu engang har sat gang i diskussionen om sammenblandingen af sport og politik. Det er inden for et område, som både har politiske interesser i Qatar, men også er et betændt emne på det globale plan. For at få den bedste forståelse af sammenblandingen af sport og politik, har vi valgt både at undersøge Qatars politiske interesser og de danske fans holdning til VM-slutrunden. Derfor lægger vores problemformulering op til en todelt analyse. Grundlaget for vores problemformulering er, at den både fokuserer på Qatars interesse i at afholde slutrunden, men også har et udenrigspolitisk sigte i forhold til at undersøge, hvilke argumenter der bruges på det globale plan, når man snakker om slutrunden. Her tages der udgangspunkt i Danmark og de danske landsholdsfans. Udgangspunktet for denne opdeling skal findes i Stanis Elsborg, senioranalytiker ved Idrættens Analyseinstitut, som i en podcast argumenterer for, at det kan være en idé at lave denne opdeling:

Derfor kan det være en idé [...], at lave en skelnen mellem det man kunne kalde en udenrigspolitisk soft power og så måske en indenrigspolitisk soft power. For der er to dimensioner af afholdelsen af de her sportsbegivenheder - både et udenrigspolitisk- og et indenrigspolitisk sigte.

(Elsborg, 2021)

Han begrundet skelnen mellem de udenrigspolitiske- og indenrigspolitiske interesser ud fra hans egen forskning med Rusland som eksempel, som med afholdelsen af vinter-OL i Sotji i 2014 og VM i fodbold i 2018, brugte sporten til at "få anerkendelse fra store statsledere og andre nationer ude omkring i verden" (Elsborg, 2021). Samtidig har afholdelsen af de store sportsbegivenheder et indenrigspolitisk sigte, og argumentet herfor er, at det, i lige så høj grad, handlede om at imponere den lokale befolkning. Elsborg peger på, at denne tendens har været kendetegnet for afholdelse af sportsbegivenheder i den seneste årrække og slutter af med at sige at: "Vi ser også den her tendens i forbindelse med det kommende VM i Qatar i 2022." (Elsborg, 2021).

LITTERATUR-REVIEW

Uanset hvordan man vender og drejer det, så er det efterhånden svært at komme udenom, at sport og politik ikke hører sammen og ikke præger samfundsdebatten. Oftest når man taler om politik i forbindelse med sport, refereres der til De Olympiske Lege. Sådan var det i hvert fald før i tiden. Men det ser ud til at have ændret sig. Sidste gang, der blev afholdt VM i fodbold kom sammenblandingen af sport og politik særligt i fokus. Den russiske præsident Vladimir Putin åbenlyst havde fået VM i fodbold til landet i 2018, for at bruge sporten i en politisk agenda. Og noget tyder på, at de politiske budskaber fylder mere og mere i sportens verden, som årene går. VM i Qatar har endnu engang sat gang i verdensdebatten om sport og politik. Det er dog langt fra nyt, at sport og politik bliver blandet sammen. Hans Bonde, professor i idrætshistorie ved Københavns Universitet, har i mange år forsket inden for området. En af hans forskningsartikler har fokus på 1930'erne, hvor der tages udgangspunkt i De Olympiske Lege i 1936 i Berlin. I artiklen 'Dansk idræt og den nazistiske udfordring i 1930'erne' i Forum for Idræts tidsskrift fra 2009 pointerer Hans Bonde, at:

Det specielle ved idræt i forhold til andre kulturformer som musik og malerkunst er, at den bygger på følelser af identifikation, spænding om udfaldet og et håb om forløsning, der primært opleves via dramatiske kropslige handlinger.

(Bonde, 2009: 68)

Dermed kan man sige, at selvom sammenblandingen af sport og politik langt fra et nyt fænomen, så er det stadig yderst aktuelt. Hans Bonde er en af de mest markante skikkelser i Danmark, når man researcher inden for området sport og politik. Hans Bonde står bag en lang række udgivelser om netop sport og/eller politik, fra 'Fodbold med fjenden - Dansk idræt under hagekorset' (2006) til 'Fra Berlin til Beijing – Et essay om sport og politik' (2009) og senest 'Med kroppen ind i kulturen' (2020), som han udgav i samarbejde med Stanis Elsborg. Stanis Elsborg er en anden fremtræden person i dansk kontekst, når man snakker om sammenblandingen af sport og politik. Stanis Elsborg har skrevet speciale om sport og politik med udgangspunkt i De Olympiske Lege i russiske Sochi i 2014, som også viste sig at være en sportsbegivenhed fyldt med politiske agendaer. Specialet tog udgangspunkt i Ruslands brug af begrebet soft power i forbindelse med afviklingen af åbnings- og afslutningsceremonien ved De Olympiske Lege i 2014. Stanis Elsborg er i dag seniorforsker ved Play the Game og sammen

med Hans Bonde, er han blandt dem, som har deltaget mest aktivt i debatten om VM i Qatar i den seneste tid i Danmark.

Internationalt er der også flere forskere, som har markeret sig som førende inden for området. Efter en litteratursøgning med udgangspunkt i ordene 'Sport, politics and culture', som er de tre ord, som bedst beskriver følgende speciale, dukker der en del navne op. Undersøgelser af sport og politik tager ofte udgangspunkt i enkelte begivenheder. Alligevel er der enkelte, som ikke tager udgangspunkt i enkelte sportsbegivenheder, men mere ser på sport og politik som helhed. Blandt dem Grant Jarvie, professor og direktør ved Academy of Sport ved University of Edinburgh. Grant Jarvie står bl.a. bag bogen 'Sport, Culture and Society' (2018), som primært fokuserer på, hvordan sport kan influere sociale ændringer, hvilket også hører til Qatars visioner med VM-slutrunden i fodbold. Grant Jarvie har også skrevet artiklen 'Internationalism and Sport in the Making of Nations' (2010), som handler om hvordan sport kan være en genvej til at skabe en nationalfølelse i en globaliseret verden.

Hvis man flytter fokus væk fra sport og politik som det overordnede forskningsfelt og i stedet vender blikket mod Qatar, så er det stadig et relativt lille felt inden for det akademiske felt. Det skyldes højst sandsynligt, at slutrunden ikke er afviklet endnu, og at de fleste sportsbegivenheder, som der er blevet forsket i, er begivenheder som er afviklet og som dermed bliver analyseret på bagkant. Til trods for det, er der stadig udgivet bøger og artikler om Qatar. Kristin Anabel Eggeling, postdoc ved Institut for Statskundskab ved Københavns Universitet har udgivet 'Nation-branding in Practice - The Politics of Promoting Sports, Cities and Universities in Kazakhstan and Qatar' (2020), som tager udgangspunkt i, hvordan Qatar politisk bruger sporten til at fremme landets omdømme. Dr. Paul Michael Brannagan, School of Sport, Exercise and Health Sciences ved Loughborough University er en af de førende forskere inden for forskningsfeltet sport, og han har også berørt Qatar i sin forskning. Han har udgivet både bøger og artikler, bl.a. artiklen 'Soft power and soft disempowerment: Qatar, global sport and football's 2022 World Cup Finals' (2014), udgivet i Leisure Studies i 2015, som er et tidligt perspektiv på, hvordan Qatar forsøger at bruge VM i fodbold til at skabe sig et godt omdømme overfor resten af verden. Artiklen blev skrevet sammen med professor Richard Giulianotti, School of Sport, Exercise and Health Sciences ved Loughborough University, som også er blandt de førende inden for feltet internationalt. Endvidere står Brannagan også bag bogen 'Qatar and the 2022 FIFA World Cup: Politics, Controversy, Change' (2022) sammen med Dr Danyel Reiche, Department of Political Studies and Public

Administration (PSPA) ved American University of Beirut og associeret professor ved Georgetown University i Qatar. Bogen beskrives som værende den første fulde akademiske analyse af VM i Qatar. Ud fra den massive kritik, som Qatar har været mødt af på verdensplan, fokuseres der på, hvordan Qatar har været tvunget til at implementere flere forskellige socialpolitiske ændringer i landet. Netop Dr Danyel Reiche er den sidste der skal fremhæves. Udover at være medforfatter på bogen 'Qatar and the 2022 FIFA World Cup: Politics, Controversy, Change' (2022) står han også bag en række artikler, som vedrører Qatar og deres investering i store sportsbegivenheder. I hans rolle som associeret professor ved Georgetown University i Qatar, har han været helt tæt på de store sportsbegivenheder, som er foregået i landet i den sidste årrække. I artiklen 'Investing in sporting success as a domestic and foreign policy tool: the case of Qatar' (2014) analyserer han sig frem til, hvordan sporten bruges som et særligt indenrigspolitisk værktøj.

VM i Qatar er en sportsbegivenhed, som vil blive husket i mange år frem. Det skyldes ikke mindst den store medieomtale om menneskerettigheder, døde migrantarbejdere og korrupsion som har fulgt med. Det er også en af grundene til den stigende interesse for VM i Qatar, også inden for det akademiske felt. Sjældent har en sportsbegivenhed fået så meget opmærksomhed og omtale før den overhovedet er startet. VM i Qatar vil være noget man ser tilbage på i mange år, fordi det virkelig satte gang i debatten om sport og politik, både i Danmark, men også internationalt. Godt nok viser følgende opsummering, at der har været en lang tradition for forskningsfeltet inden for sport og politik, men at det også er et område som spænder enormt bredt. Forskningsfeltet spænder fra alt fra samfundsforhold, politiske interesser og enkelte sportsbegivenheder til at være et globalt fænomen, en international debat og en stor udenrigspolitik debat.

Som redegjort for i følgende afsnit, så tager størstedelen af litteraturen inden for sport og politik udgangspunkt i det samfundsvidenskabelige felt, ligesom at forskerne inden for feltet, er knyttet op til fakulteter inden for enten samfund, historie eller idræt. Den manglende akademiske litteratur inden for sport og politik inden for det humanistiske forskningsfelt, kombineret med at VM i Qatar er en af de helt store samtaleemner i 2022, berettiger specialets vigtighed og relevans.

AFGRÆNSNING

Ved udarbejdelsen af specialet er der foretaget valg og fravalg i forbindelse med, hvad der skal inkluderes og ekskluderes. Hertil skal det nævnes, at vi ikke har forholdt os til nye rapporter, artikler og andre historier fra Qatar, som måtte være sket efter den 1. april 2022. Det er gjort for at kunne fokusere på det allerede indsamlede materiale. Udover den afgrænsning har vi også afgrænset os fra andre områder i forhold til Qatar. Følgende afsnit vil opsummere de afgrænsninger, som vi har gjort os undervejs i specialet.

Qatars historie og kultur

Grundet specialets udgangspunkt i VM i 2022, vil specialet fokusere mere på Qatars nutid og fremtid fremfor fortiden i Qatar. Dog nævner vi kort Qatars historie i diskussionen, men uden at gå yderligere i dybden med det historiske perspektiv. Dermed har vi valgt at afgrænse os fra Qatars historie. Fravalget af Qatars historie skyldes, at Qatar ikke har en stor sportshistorie bag sig. Det er først i de seneste årtier, at Qatar er begyndt at blomstre frem på den internationale sportslige scene. Vores primære fokus ved indsamling af data og artikler går tilbage til 2010, da det var i dette år, at Qatar fik tildelt værtskabet for VM i 2022. Det var ligeledes herfra, at Qatar begyndte at fokusere mere på, hvordan sporten fremadrettet skulle være en større del af landets kultur, og samtidig have en større indflydelse for det qatarske folk. Derfor har vi valgt at fokusere på denne tidsperiode.

Det er ingen hemmelighed, at der er store kulturelle forskelle mellem Qatar og den vestlige verden. Undervejs bruger vi også de kulturelle forskelle på at gøre opmærksom på nogle specifikke antagelser for at underbygge fortolkninger og argumenter. På trods af, at vi nævner de kulturelle forskelle forskellige steder i specialet, har vi valgt at afgrænse os fra at udarbejde en større kulturanalyse af kontrasten mellem Qatar og Vesten. Fravalget er foretaget for at kunne fokusere mere på specialet problemstilling, som ikke indebærer kulturperspektivet.

Sammenligningen med andre lande

I og med at specialet tager udgangspunkt i en specifik begivenhed, er der mulighed for at sammenligne med andre lande, som ligeledes har været værter for sådanne store sportsbegivenheder. Det kunne eksempelvis være en komparativ analyse med Rusland og Kina, som har været de mest markant inden for sportswashing i den seneste årrække. Som beskrevet i litteratur-reviewet, er der allerede lavet specialer, som tager udgangspunkt i andre

sportsbegivenheder, bl.a. hvordan Rusland brugte OL i Sotji i 2014 med en storpolitisk agenda. Vi har dog valgt at afgrænse specialet herfra, og i stedet udelukkende valgt at forholde os til Qatar. Fravalget af foretaget på baggrund af, at vi har ønsket udelukkende at fokusere på Qatar, og at det ikke har betydning for analysen resultater.

I forlængelse af det, har vi ligeledes afgrænset os fra, hvordan en stor sportsbegivenhed som VM i fodbold, ville kunne have indflydelse på de omkringliggende lande i regionen. Med det store internationale fokus på Qatar, kunne der også være en mulighed for at undersøge nærmere, hvordan det eventuelt kunne hjælpe de lande, der ligger i samme region som Qatar, som fx Saudi Arabien eller Bahrain. Hvis Qatar ender med at have et succesfuldt værtskab, ville det kunne inspirere andre lande i Mellemøsten til at forsøge sig med samme strategi som Qatar. Fokus i dette speciale er dog udelukkende på Qatar og ikke Mellemøsten som kontinent til trods for, at det er det sidste kontinent foruden Antarktis, som ikke endnu ikke har været værter for en VM-slutrunde.

BEGREBSAFKLARING

Sportswashing

Et væsentligt begreb, som vil blive brugt i løbet af specialet, er sportswashing. Ordet eller begrebet sportswashing er relativt nyt i det danske sprog, men ikke desto mindre blevet utrolig relevant på det seneste. Det har også betydet, at ordet er blevet brugt hyppigt i det danske mediebillende. I 2021 blev ordet 'sportsvaske' kåret som årets ord i Norge med begrundelse om, at "Det er et politisk vigtigt ord, og det er en måde at sætte hele dette problemfelt på dagsordenen og tage det op til debat." (Dannemand, 2021). I februar var begrebet under lup som Ugens ord i Politiken (Rathje, 2022), og her blev der taget udgangspunkt i Amnestys definition af begrebet:

Sportswashing er et begreb, som beskriver, hvordan sporten bruges af stater, organisationer, firmaer eller personer til at forbedre omdømme og offentlig opfattelse – både nationalt og internationalt. Derfor bliver det ofte kaldt sportswashing, når sport bliver brugt som en form for PR og propaganda af stater, der er kendt for systematisk og alvorlig undertrykkelse af menneskerettighederne.

(Rathje, 2022)

I Ugens ord-artiklen i Politiken argumenteres der for, at 2022 bliver et vigtigt år i kampen mod sportswashing. Interessant er det, at begrebet bliver brugt som negativladet, da det forbindes med fx 'hvidvaskning', som bruges til at gøre sorte penge til lovlige penge. På samme måde kan man sige, at sportswashing bruges til at skjule dårligdomme ved at 'rengøre' omstændigheder og i stedet fokusere på sporten.

Det negativladet begreb er sågar blevet folkeeje, mener senioranalytiker ved Play the Game, Stanis Elsborg (Løppenthin, 2022). Stanis Elsborg, som udover at være senioranalytiker ved Play the Game, er en synlig debattør inden for området sport og politik, mener at begrebet sportswashing er blevet ramt af overforbrug og i stedet hælder han til, at bruge *soft power* (Lassen, 2022). Soft power eller blød magt, som det hedder på dansk, vil blive uddybet senere i specialet.

TEORI

Følgende afsnit vil præsentere de mest væsentlige teorier, som danner rammen for specialet. Første del af teoriafsnittet vil præsentere *national identitet*. I starten af afsnittet vil der være en begrebsafklaring og præcisering, mens anden del af afsnittet vil fokusere på Benedict Andersons teori om forestillet fællesskaber samt sætte national identitet i perspektiv med sporten. Anden del af teoriafsnittet fokuserer på Joseph S. Nyes teori om *soft power*. Udover soft power vil teorier som public diplomacy og soft disempowerment også blive præsenteret i følgende afsnit. Tredje og sidste del af teoriafsnittet har fokus på nation branding. Her vil Nadia Kanevas tre tilgange til nation branding blive præsenteret. Derudover vil afsnittet indeholde en afgrænsning af nation branding, da det er et komplekst begreb.

NATIONAL IDENTITET

Begrebsafklaring og præcisering af national identitet

”National identitet er et yderst komplekst fænomen...” (Glenthøj, 2007: 12), og det samme er forskningen inden for feltet. Med begreber som *nation*, *nationalisme*, *patriotisme*, *etnicitet* og *national identitet*, som bevæger sig inden for samme område, er dette forskningsfelt særdeles omfangsrigt og forbundet med mange forskellige begreber og definitioner. Som Glenthøj skriver, er problemet, ”at der hersker en betydelig uenighed imellem de forskellige forskningstraditioner på området” (Glenthøj, 2007: 12). Med et så komplekst fænomen er formålet derfor ikke at præsentere en kronologisk gennemgang af de mange begreber, og skabe et organisatorisk overblik over forskningsfeltet, men snarere at redegøre for de relevante begreber inden for området og forståelse heraf. Følgende afsnit vil præsentere relevante forståelser af begreber inden for området, som kan bruges til at skabe en forståelse af national identitet som begreb, og samtidig redegøre for, hvordan national identitet bruges i analysen.

Første afsnit vil præsentere forskelle og ligheder mellem nation og nationalisme, som er nødvendig for at forstå national identitet. Anden del vil fokusere på Benedicts Andersons definition af forestillede fællesskaber, for at danne en forståelse af, hvordan Qatar forsøger at skabe den nationale identitet gennem fællesskaber. Tredje og sidste del af dette afsnit vil kæde national identitet og sport sammen, for at tage højde for specialets problemstilling.

Nation og nationalisme

For at forstå national identitet som begreb, må man først forstå baggrunden for nation og nationalisme. Som Benedict Anderson argumenterer for, så er man nødt til at overveje, hvordan, begreberne er blevet til historisk (Anderson, 2001: 47). De to nationsbegreber er tæt beslægtet, både med hinanden, men også med national identitet. Tidligere blev nation, som begreb, ofte beskrevet og anvendt i forbindelse med folk og sprog. Nation blev opfattet som et fællesskab for folk med samme sprog. Ifølge den tyske filosof blev Johann Gottfried Herder (1744-1803) var det sproget, der i sin tid, var med til at danne de forskellige kulturer: ”Forskellige sprog giver forskellige tankesæt, der igen fremavler forskellige værdier, normer, traditioner og kommunikationsformer, der dermed adskiller mennesker.” (Glenthøj, 2007: 36). Herder beskriver ligeledes, at sproget kun kan læres i fællesskaber, og det dermed er de sproglige fællesskaber, som skaber nationen. Nationen må betegnes som et objektivt fænomen, som er hævet over personlige holdninger og som fremstår naturligt.

Nationalisme var, modsat nation, en moderne ideologi, der kan komme til udtryk i forskellige situationer og på forskellige tidspunkter og steder (Glenthøj, 2007: 13). Kendetegnet ved nationalisme er påstanden om nationens uafhængighed og selvbestemmelse. Uafhængigheden opstår generelt ved dannelsen af stater, altså den konvergens der opstår inden for specifikke statslige og nationale grænser. Tvetydigheden omkring nationalisme og forskningen herom, har fået den britiske sociolog, Anthony D. Smith (1939-2016), der betegnes som en af grundlæggerne inden for nationalismeforskningen, til at formulere en keredoktrin for nationalisme. Selvom den ikke er udtømmende for alle nuancer af nationalismeforskningen, så kan den alligevel anvendes i alle scenarier. Doktrinen er afgrænset til ikke at definere sociale ændringer, hvorfor hjælpedoktriner kan være nødvendige. Smiths doktrin indeholder syv punkter:

- 1) menneskeheden er inddelt i nationer
 - 2) enhver nation har sin partikulære karakter
 - 3) kilden til politisk magt er nationen
 - 4) mennesket må identificere sig med nationen
 - 5) nationen kan realiseres i sin egen stat
 - 6) loyaliteten over for nationalstaten er den vigtigste
 - 7) global frihed og harmoni kræver styrkelse af nationalstaten
- (Smith, 1983: 20)

Nation og nationalisme er med årene blevet endnu tættere forbundet end tidligere. Dog peger det stadig i retning af, at nation er et menneskeligt fællesskab, som er bestemt af kultur, historie og sprog, mens nationalisme bygger på et fællesskab, der er bestemt af politiske og nationale interesser (Gellner, 1983: 1). Den nationale identitet tager afsæt i dele af både nation og nationalisme:

Den nationale identitet er den identitet, der fremhæver indholdet af nationen. Med andre ord reproducerer og nyfortolker den kontinuerligt værdimønstre, symboler, erindringer, myter og traditioner, der tilsammen udgør nationens arv, samt individernes identifikation med mønstret og arven og med de kulturelle elementer.

(Glenthøj, 2007: 16)

Forestillede fællesskaber

Den britiske politolog Benedict Anderson (1936-2015) blev af mange set som ham, der revolutionerede den almene nationalistiske tankegang. Han turde at udfordre det komplekse forskerfelt og med begrebet *forestillede fællesskaber*, blev han en af de mest anerkendte forskere inden for nationalismens opståen og udvikling. Forestillede fællesskaber blev første gang præsenteret i bogen 'Imagined Communities' fra 1983 (Anderson, 1991). Forestillede fællesskaber er dermed et nyere begreb end de begreber, som tidligere har præget nation- og nationalismeforskningen.

Anderson ser primært det forestillet fællesskab som noget der stammer fra moderniteten. Det, der adskiller Andersons teori fra den øvrige teori om nation og nationalisme, er, at nationalitet, nation-hed og nationalisme, som Anderson bl.a. kalder det, er dannet af kulturelle produkter af en særlig beskaffenhed. Det er med til at frembringe den dybdegående emotionelle legitimitet, som Anderson beskriver (Anderson, 2001: 47). Andersons definerer nationen som "et forestillet politisk fællesskab – og forestillet som både uafværgeligt afgrænset og suveræn." (Anderson, 2001: 48). Grundtanken bag Benedict Andersons teori er, at nationen er forestillet, da "medlemmerne af selv den mindste nation aldrig vil kende de fleste af deres fæller, møde dem eller endsige høre om dem." (Anderson, 2001: 48). Alligevel argumenterer Anderson for, at de kan indgå i fællesskab, da de deler samme kulturelle og historiske rødder, samtidig med at troen på det, er med til at skabe fællesskabet. Dermed sagt, at forestillet fællesskab ikke altid

er bygget op om en national bevidsthed, men at eksempelvis cirkulationen af aviser gjorde det muligt at udvikle et fællesskab blandt individer på baggrund af fælles forestilling om begivenheder og idéer (Flohr, 2016). Derudover mener Anderson, at nationen er forestillet som et fællesskab, fordi at den altid vil blive opfattet som et dybt horisontalt kammeratskab, uanset den faktiske ulighed. Nationen er, ifølge Anderson, formet og konstrueret over tid, ofte med udgangspunkt i et fælles sprog eller andre markører, som fx flag og våbenskjold, som kan defineres som fællesskabsskabende.

I første del af analysen vil vi bruge Andersons teori om forestillet fællesskab som pejlemærke for dannelsen af den nationale identitet. På baggrund af det, er det relevant at undersøge, hvordan Qatar vil forsøge at danne og styrke den nationale identitet ud fra et forestillet fællesskab blandt befolkningen i Qatar. I vores dokumentanalyse vil vi tage udgangspunkt i udvalgte tekststykker, som bruges til at beskrive, hvordan Qatar bruger VM i fodbold som et forsøg på at danne og præge et forestillet fællesskab blandt det qatarske folk og dermed skabe en national identitet.

National identitet og sport

Sport og sportsbegivenheder bliver ofte nævnt, når man taler om national identitet, nationalfølelse og forestillede fællesskaber. Den britiske historiker, Eric Hobsbawm, mener således, at sport og sportsfolk var med til at definere nationale forestillede fællesskaber: "Between the wars, however, international sport became, (...) an expression of national struggle, and sportsmen representing their nation or state, primary expressions of their imagined communities." (Hobsbawm, 2012: 143).

Hobsbawm beskriver ydermere, at grunden til at sport bliver brugt som medie til at indprente de nationale følelser, særligt for mænd, er lethed. Uanset hvilken position det enkelte individ har, så er sport et samlingspunkt, som man i løbet af livet har skiftet bekendtskab og ønsket at være god til, og dermed gør det, det nemmere at identificere sig med sportsudøvere, som udmærker sig:

What has made sport so uniquely effective a medium for inculcating national feelings, at all events for males, is the ease with which even the least political or public individuals can identify with nation as symbolized by young persons

excelling at that practically every man wants, or at one time in life has wanted, to be good at.

(Hobshawm, 2012: 143)

Iorwerth, Hardman & Jones hævder i deres artikel *Nation, State and Identity in International Sport* (2014), at: "National sports thus reflect the corresponding importance of phenomena such as national identities and cultures, national economies, national territories, and most importantly the nation-state." (Iorwerth, Hardman & Jones, 2014: 1). Således mener de også, at forestillingen om at national sport er med til at fremme, at nationalfølelse stille og roligt udfases, efterhånden som samfundet går ind i den postmoderne tidsalder (Iorwerth, Hardman & Jones, 2014: 2). I forlængelse af det, argumenterer Iorwerth, Hardman & Jones for, at international sport har en mindre betydning for den nationale identitet end tidligere og at sporten muliggør en stigende fleksibilitet i forhold til netop det nationale bånd. Ligesom med sociale processer, er nationale identiteter ved at blive adskilt fra det geografiske og territoriale rum (Iorwerth, Hardman & Jones, 2014: 2). Faktisk er Qatar et glimrende eksempel på netop dette. Qatar var værter for VM i herrehåndbold i 2015, og her gjorde værtsnationen alt for at præstere på hjemmebane og foran det qatarske folk. Det betød, at de nationaliserede en lang række spillere, som kunne repræsentere Qatar ved slutrunden (Holm, 2015).

I artiklen diskuteres også to modstridende synspunkter i forhold til, hvordan international sport og national identitet hænger sammen. På den ene side menes der, at international sport burde give mulighed for en vis grad af frihed og fleksibilitet i den globaliserede verden. Samtidig er der dog en bekymring for at den større frihed og fleksibilitet vil danne grobund for, at enkelte udøvere og nationale styrende lande kan drage fordel af det, og i sidste ende vil det underminere ægtheden af sport. Det andet synspunkt beskriver en forvirring af, hvordan man skal håndtere international sport, som i sidste ende afspejler den tvetydighed, som hersker i verden i forhold til forståelsen af forestillede fællesskaber og national identitet. De to synspunkter er særligt interessante i forhold til Qatars rolle som værtsnation. Bliver VM i fodbold undermineret af Qatars forståelse af national identitet eller er forestillede fællesskaber en faktor, som Qatar har indregnet i projektet? Første del af analysen vil fokusere på, hvordan Qatar forsøger at styrke landets nationale identitet ved at afholde VM i fodbold 2022.

SOFT POWER

Første del af afsnittet vil give et indblik i Joseph S. Nyes teori om magt *soft power*, som blev lanceret i 1990 i bogen *Bound to Lead: The Changing Nature Of American Power*. Det var dog først med udgivelserne af *The Changing Nature Of American Power* (2002) og *Soft Power* (2004), at teorien blev udbredt. Soft power forbindes ofte med public diplomacy-begrebet, hvorfor nedenstående afsnit også vil redegøre for det begreb. Derudover præsenteres *soft disempowerment*, som er en modsætning til soft power-begrebet. Afslutningsvis vil soft power-begrebet blive sat i en sportslig kontekst.

Vi er opmærksomme på, at der også eksisterer kritik af soft power som begreb. Kritikken er opstået på baggrund af, at soft power ikke kan måles. Da specialets formål ikke er at måle effekten af Qatars soft power-strategi, har vi valgt at afgrænse os fra kritikken. I stedet fokuseres der på, hvordan soft power er blevet brugt strategisk i Qatar.

Nyes definition af soft power

Når et land ønsker at få sin vilje, eller ønsker at tvinge andre lande til at ændre mening, så bruges der oftest militær- og/eller økonomisk magt. Den form for magt kaldes *hard power* eller *hård magt*. Kontrasten til hard power er *soft power* eller *blød magt*. Et eksempel på brugen af soft power kan være Qatar, som har et ønske om at opnå en større international anerkendelse, og samtidig opnå mere magt inden for verdenspolitikken. Professor ved Harvard Universitet, Joseph S. Nye, er manden bag soft power-begrebet og han definerer soft power som ”the ability to affect others to obtain the outcomes one wants through attraction rather than coercion or payment” (Nye, 2004: 1). Hard og soft power er relateret til hinanden, fordi begge har aspekter af at nå sit ønskede formål, ved at påvirke andres adfærd. Forskellen på de to udøvende magter er, hvordan de bliver udført. Det kan enten hvile på tvang eller tilskyndelse, som vi ser ved hard power, eller i stedet igennem attraktiviteten af ens kultur og værdier, ved at manipulere den politiske dagsordens valg, også kaldet soft power (Nye, 2004: 7).

Qatar kan gøre brug af soft power, fordi der er andre lande, som beundrer landets værdier og stræber efter et ønske om, at nå samme velstandsniveau. Ved at udøve soft power over for andre lande, kan man påvirke de lande til at ville følge det udøvende lands formål (Nye, 2004: 5). Det vigtigste redskab i forhold til at få soft power til at fungere i praksis, er statens dygtighed til at kommunikere de universelle værdier ud, og på den måde nå ud til meningsdannere i den

resterende del af verden. Nye forklarer, at et land kan opnå deres ønskede resultater inden for den internationale politik, fordi: “other countries want to follow it, admiring its values, emulating its example, and/or aspiring to its level of prosperity and openness.” (Nye, 2008: 94).

Et andet begreb, der ofte sættes i forbindelse med soft power er *public diplomacy* eller *offentligt diplomati*. Formålet med public diplomacy er, at der bliver skabt en dialog mellem borgerne og staten, således at statens udenrigspolitiske mål kan nås. Public diplomacy og soft power bliver ofte forbundet med hinanden, men de to begreber kan nemt adskilles. Soft power er de potentielle værdier, der kan være i et samfund, mens public diplomacy er det redskab, der er med til at gøre opmærksom på de værdier, som soft power udpensles af. Derfor er hele formålet med public diplomacy, at promovere soft power (Andreasen, 2007: 28).

Ifølge Nye, kan et lands soft power frembringes ud fra tre overordnede emner; landets kultur, landets politiske værdier og landets udenrigspolitik. Landets kultur handler om at gøre landet attraktivt for andre ved at fremvise kulturen og kendetegnet ved landet. De politiske værdier er de værdier, som landet skal leve op til både indenrigs og udenrigs. Landets udenrigspolitik handler om, at politikken bliver anset som legitim og med moralsk autoritet (Nye, 2008: 96). Når kulturen i landet har nogle universelle værdier, og landets politik fremmer de værdier og interesser, som andre lande også deler, øger det sandsynligheden for at opnå landets ønskede resultater gennem de tiltræknings- og pligtforhold, der bliver skabt (Nye, 2004: 11). Men selvom soft power sommetider har direkte effekt på specifikke mål, opleves det ofte, at soft power har indflydelse på de generelle mål, som landet søger (Nye, 2004: 16).

I forlængelse af hard power og soft power lancerede i 2003 begrebet *smart power*, som er en sammensmeltning af hard power og soft power (Nye, 2008: 107). Smart power blev opfundet grundet risikoen for en misforståelse af, at soft power alene kunne producere en sund og effektiv udenrigspolitik. Ifølge Nye kræver det også, at der er en forståelse af ens egen selvkritik, troværdighed og civilsamfundets rolle, hvis udførelsen af soft power skal opnås. Samtidig advarer Nye mod, at public diplomacy går hen og bliver en propaganda, som kan medføre et mislykket forsøg på at overbevise folk, og samtidig risikere en underminering af soft power (Nye, 2008: 108).

Når det drejer sig om kultur og værdier, er det noget, der er inkorporeret i det civile samfund. Det er ikke noget regeringen har fuld kontrol over, men de kan med visse indgreb være med til at udnytte det til deres fordel. Derfor argumenterer Nye også for, at soft power ikke er nemt at udføre, da regeringen ikke har en direkte indflydelse på modtagelsen:

Soft power is more difficult to wield, because (...) many of its crucial resources are outside the control of governments, and their effects depend heavily on acceptance by the receiving audiences. Moreover, soft-power resources often work indirectly by shaping the environment for policy, and sometimes take years to produce the desired outcomes. (Nye, 2004: 99)

Soft disempowerment

Selvom et land gør brug af soft power ender dette ikke konsekvent ud i en positiv opfattelse af det pågældende land. Der kan i stedet opstå det, der betegnes som soft disempowerment. I stedet for den positive omtale, som landet ønsker at opnå med soft power, kan det risikere at blive forstyrret ved, at der kommer en holdning til landets kultur. Det kan være stødende eller fremmedgøre andre kulturer. Derfor har det den modsatte virkning af indsatsen end ønsket (Brannagan & Richard, 2014). En afholdelse af en stor sportsbegivenhed kan i værste fald ende ud i, at værtslandet ender med at tabe mere end det gavner. Det indebærer, at der vil komme omdømmerisici, som kan være med til at skabe soft disempowerment. Det generelle billede, der kan starte soft disempowerment, kan være værtsnationens manglende forberedelse på størrelsen af opmærksomhed og kritik, der vil komme fra de internationale medier. Når det er nationer, der normalt ikke anerkendes som store sportsnationer, er der risiko for, at fokus kommer over på landets menneskerettigheder og regeringen. Det mener Brannagan & Richards:

The concept of soft disempowerment ensures that we should move beyond thinking only of how soft power is positively accumulated; instead, this term enables us to examine how social actions may have positive and negative outcomes that are empowering and disempowering respectively.

(Brannagan & Richard, 2014)

Akkurat det, er tilfældet med Qatar og deres værtskab. På baggrund af det, er det vigtigt at tilkendegive, at soft power ikke kun kan akkumuleres positivt. Der er en risiko for, at udøvelsen af soft power kan ende ud i soft disempowerment og dermed ende med en negativ fortælling. Ved at gøre brug af begrebet soft disempowerment, sørger vi dermed for, at der både vil blive inddraget en positiv samt negativ akkumulering af soft power. Der vil derfor også blive omfattet de negative konsekvenser, ved at afholde et mega-event som VM i fodbold.

Soft power og sport

Det er ikke uden grund, at der opleves en stor stræben og efterspørgsel fra lande og stater i forhold til at være vært for en stor sportsbegivenhed, som fx VM i fodbold. Ved at være vært for et såkaldt mega-event, er der en reel mulighed for at forbedre en nations omdømme, og vise sig frem for hele verden. Som Nye forklarer det, er det en mulighed for landet for at kunne tiltrække sig opmærksomhed, og gøre sig attraktiv for turister og andre meningsdannere i verden. Derfor ses det også, at disse mega-events er en essentiel del af, hvordan stater bruger det i sin soft power strategi (Grix, Brannagan & Houlihan, 2015: 469). Nationale ledere argumenterer oftest for, at deres investeringer i sportslige mega-events skyldes det internationale publikum, og de muligheder, der forekommer for at forbedre landets image, som Grix, Houlihan og Brannagan beskriver det:

National leaders regularly justify their investment in SMEs in terms of promoting their country's image and gaining international prestige, transcending provincialism and historic insecurities, and embracing globality, competitiveness, and excellence.

(Grix, Brannagan & Houlihan, 2015: 470)

Hvis et mega-event som VM i fodbold bliver afholdt med succes for værtslandet, vil det afsende et positivt signal til andre lande. Den internationale sportslige succes, som et værtskab kan give, giver de nationale ledere en potentiel unik udsigt til at være attraktiv for andre med deres kultur og værdier (Brix, Brannagan & Houlihan, 2015: 470).

Sporten og afholdelsen af disse mega-events bliver brugt af stater med politiske formål til at afridse et billede til omverdenen om, at det at vinde et værtskab til et mega-event, er et vigtigst

skridt i den lokale og nationale udviklingsstrategi (Grix, Brannagan & Houlihan, 2015: 468). Generelt giver et værtskab af en stor sportsbegivenhed en større mulighed for, at et lands regering kan bruge soft power. Det gøres primært gennem medier, hvor landet skal fremstilles attraktivt for eksempelvis turister. En sportsbegivenhed som VM i fodbold er selvfølgelig en performativ politik, der handler om at tiltrække turister og fremvise landet på bedste vis, så turisterne ønsker at komme igen. Derudover findes der også mange kommercielle muligheder ved afholdelsen af en stor sportsbegivenhed (Brannagan & Richard, 2014).

Soft power bruges i analysen til at skabe en forståelse af, hvordan Qatar forsøger at udøve soft power ved at afholde VM i fodbold. Derudover bruges soft disempowerment i diskussionen til at diskutere om Qatars brug af soft power har slået fejl, og om der i stedet er risiko for, at VM i fodbold har udviklet sig til soft disempowerment.

NATION BRANDING

Følgende teori-afsnit vil fokusere på *nation branding*, som udspringer fra det traditionelle branding-begreb. Branding blev tidligere brugt til at forsøge at skabe en varemærkebevidsthed, der karakteriserer en virksomhed, et produkt eller en person. I dag ses begrebet mere som et marketingværktøj, som er mere komplekst end tidligere. Afsnittet vil præsentere nation branding som helhed, og efterfølgende tage udgangspunkt i Nadia Kanevas tre tilgange til nation branding.

Nation branding som helhed

Nation branding udspringer fra det traditionelle branding-begreb, som har udviklet sig gennem årene. Tidligere var fokus særligt på produkter, og hvordan man sikrede en unik identitet gennem markedsføring (Dinnie, 2008: 22). Efterfølgende blev fokus rettet mod systemer og strategier, som skulle udvikle brands. I dag er branding blevet en disciplin, hvor det handler om at skabe værdiskabende relationer (Sandstrøm, 2016). Nation branding er en del af destinations-branding og place branding, som bruges til at brande specifikke steder, lande og byer (Dinnie, 2008: 20). Destinations-branding anvendes typisk, når man skal målrette en turismefokuseret branding til et bestemt sted, mens place branding er mere rummeligt og har et bredere fokus (Sandstrøm, 2018).

Professor ved Rutgers University i USA, Melissa Aronczyk beskriver, at:

Nation branding can be provisionally defined as the result of the interpenetration of commercial and public sector interests to communicate national priorities among domestic and international populations for a variety of interrelated purposes.

(Aronczyk, 2013: 2)

Som det fremgår af citatet, så mener Aronczyk, at nation branding bruges både i et nationalt og et internationalt henseende. Det beskrives ligeledes at nation branding bruges som en kommunikationsstrategi, som skal sikre international opmærksomhed på baggrund af nationale initiativer og interesser (Aronczyk, 2013: 3).

Nadia Kaneva, professor i Media Studies ved University of Denver, beskriver ligeledes, at nation branding er målrettet både nationale og internationale målgrupper, og at aktiviteterne oftest er finansieret af offentlige midler. Derudover beskrives det, at nation branding inkluderes som en del den nationale politik og ikke blot som en kampagne, der ikke er en del af en større planlægning (Kaneva, 2011: 118). I forlængelse af det, mener Keith Dinnie, som er seniorlektor i ledelse og marketing ved University of Dundee School of Business og som står bag bogen *Nation Branding: Concepts, Issues, Practice* (2008), at nation branding kræver klare og tydelige værdier. Det betyder, at når et land skal arbejde med nation branding, så skal den givne aktivitet tage afsæt i bestemte værdier, som er kendetegnet ved landet (Dinnie, 2008: 169). Ligesom med Kanevas udlægning, så mener Dinnie også, at nation branding er mere end blot at markedsføre et land over for turister (Dinnie, 2008: 18).

Tre tilgange til nation branding

Nadia Kaneva har hentet inspiration fra den tidligere amerikanske sociolog Daniel Bells idealtipe-model og har på den baggrund inddelt nation branding i tre forskellige tilgange ud fra en undersøgelse. De tre tilgange er: *teknisk-økonomisk*, *politisk* og *kulturel* (Kaneva, 2011: 119). Argumentet for at bruge Bells model, er "because branding is a uniquely capitalist tool for producing value through rationalizing meaning, Bell's conceptual framework seems particularly fitting." (Kaneva, 2011: 120).

Om *den teknisk-økonomiske tilgang*, siger Kaneva, at det primært er folk, der arbejder professionelt med kommunikation, der forstår tilgangen og at den konkurrencemæssige fordel af nation branding er strategisk:

Technical-economics studies are written by nation branding practitioners, or by marketing scholars. Overall, they adopt a functionalist perspective that sees nation branding as a strategic tool for enhancing a nation's competitive advantage in a global marketplace.

(Kaneva, 2011: 120)

Pointen ved den teknisk-økonomiske tilgang er, at den nationale branding på mange måder ligner branding af produkter og corporate branding. Det betyder, at folk kan manipuleres og motiveres ud fra de samme præmisser som virksomheder bruger, når de skal sælge enten produkter eller ydelser til deres kunder (Kaneva, 2011: 120).

Den politiske tilgang til nation branding fokuserer primært på public diplomacy, som er beskrevet i teoriafsnittet *Soft power og public diplomacy*. Der kan drages paralleller til den teknisk-økonomiske tilgang, da man også mener, at nation branding kræver et strategisk arbejde, hvis man skal fremme et lands interesser internationalt (Kaneva, 2011: 125). Selvom lighederne mellem den politiske tilgang og public diplomacy er mange, så fremstår de stadig som to forskellige begreber, der dog bruges i flæng. Som Kaneva argumenterer for, bruges både den teknisk-økonomiske tilgang og den politiske tilgang som et redskab til at opnå en konkurrencefordel, uanset om processerne er brugt i en økonomisk eller politisk henseende:

In other words, both approaches share an instrumentalist orientation and see public diplomacy or nation branding as tools for gaining a competitive advantage, regardless of whether the processes are defined in economic or political terms.

(Kaneva, 2011: 124)

Den politiske tilgang deler vandene. I værste fald kan den ses som en udvidet form for propaganda, mens tilgangen i bedste fald kan bruges som post-ideologisk mulighed for at styre en nations omdømme (Kaneva, 2011: 126).

Den sidste tilgang er *den kulturelle tilgang*. Tilgangen adskiller sig fra de to andre tilgange, da den har et mere kritisk synspunkt. Mens de to andre tilgange søger at fremme en nations omdømme, så fokuserer den kulturelle tilgang på, hvordan kultur, national identitet og regeringsførelse kan bruges til at kritisere et lands nationale branding (Kaneva, 2011: 128).

Interessant ved den kulturelle tilgang er, at nation branding bliver demonstreret som en begrænsning for de nationale fortællinger og den nationale identitet, og at nation branding bliver brugt til at fremme den vestlige verden. Der sættes særligt fokus på den amerikanske kultur, som fremstår overlegen sammenlignet med andre kulturer. Ved at sætte spørgsmålstejn ved den globale demokratisering og ved at sætte nation branding og national identitet i samme kontekst, forsøger den kulturelle tilgang at udfordre de to andre tilgange til nation branding:

They do so by questioning the imputed equivalence of global marketization and democratization, by connecting the discourse of nation branding to constructivist ideas of nationhood, and by historicizing the texts and practices of nation branding and exposing their linkage to relations of social power.

(Kaneva, 2011: 128)

Den teknisk-økonomiske tilgang og den politiske tilgang af nation branding kan bruges til at analysere, hvordan Qatar forsøger at fremme landets omdømme ved at afholde en VM-slutrunde i fodbold. De to tilgange vil blive inddraget i analysen til at afdække, hvordan pointerne i Sport Sector Strategy og Qatar National Development Strategy 2018-2022 bruges til at fremme landets nationale identitet. Den kulturelle tilgang bruges i diskussionen, hvor Qatars kultur kritiseres i forhold til kulturen i de vestlige lande.

Afgrænsning af nation branding

Der findes typisk flere udlægninger af, hvordan en teori skal bruges og teoretikere har ofte forskellige forståelser og holdninger til en specifik teori. Nation branding er et vidt begreb med mange forskellige forståelser og udlægninger af, hvad det egentlig er og kan. Derfor har det også været nødvendigt at afgrænse sig fra flere af dem, for at kunne opnå en entydig forståelse af begrebet med udgangspunkt i Nadia Kanevas teori herom. Som nævnt i ovenstående litteratur-review, er vi bevidste om, at bl.a. Kristin Anabel Eggeling har udgivet en bog om nation branding i Qatar. Men med fare for at blive påvirket for meget af hendes analyse af Qatars brug af nation branding, har vi fravalgt at bruge hendes udgivelse. Derudover har vi også afgrænset os fra lektor i marketing på University of Dundee, Keith Dinnies udlægning og forståelse af nation branding. Hvis man sammenligner Keith Dinnies forståelse af nation branding med Nadia Kanevas udlægning, så tilhører Keith Dinnies den teknisk-økonomiske tilgang, da han primært fokuserer på, at branding af en nation ikke er langt fra branding af et produkt (Dinnie, 2008: 20).

Endelig, har vi også afgrænset os fra at måle effekten af nation branding. Det er også noget, som lektor og ph.d. i kommunikation ved Roskilde Universitet, Rasmus Kjærgaard Rasmussen og Henrik Merkelsen, tidligere lektor og ph.d. i strategisk kommunikation, har kritiseret nation branding for. De to forskere mener primært, at effekten af nation branding kan være besværlig at måle. Fravalget af effektmålingen af nation branding skyldes, at begivenheden ikke har fundet sted endnu, hvorfor det vil være umuligt at måle hvilken effekt VM i fodbold har haft for Qatars nation branding indsats.

METODISKE OVERVEJELSER

Følgende afsnit vil introducere de metodiske overvejelser, som har fyldt noget i processen. Afsnittet vil være delt i to; metode til indsamling af data og analysemetoder. Første del tager udgangspunkt i, hvordan vi har indsamlet data ved brug af både kvantitative og kvalitative undersøgelser i form af spørgeskemaundersøgelse og etnoraider. Anden del af afsnittet har fokus på de metoder, som vi bruger i analysen til at analysere vores indsamlede data. Her tages der udgangspunkt i henholdsvis dokumentanalyse og argumentationsteori til argumentationsanalyse.

METODE TIL INDSAMLING AF DATA

Spørgeskemaundersøgelse

En af de måder, som vi undervejs har indsamlet data på, var ved en spørgeskemaundersøgelse. Spørgsmålene i spørgeskemaundersøgelsen tager udgangspunkt i vores problemformulering og er dermed inden for det område, som vi ønsker nærmere indsigt i (Olsen, 2006: 14). Vi er, på trods af vores egen udformning af spørgsmål til denne undersøgelse, også bevidste om, at der er lavet undersøgelser af andre indenfor samme specifikke emne. Men fordi vi er interesseret i netop de danske landsholdsfans' holdninger og meninger om emnet, og ikke om danskernes generelle holdning, har vi udformet spørgsmålene, så vi kan bruge svarene i vores argumentationsanalyse.

Spørgeskemaet er opsat således, at emnet er tydeliggjort og derfor er første spørgsmål i undersøgelsen udarbejdet, så der kommer en afgrænsning af, hvem der har mulighed for at svare på undersøgelsen. Grundet vores specifikke problemstilling, som tager udgangspunkt i sammenblandingen af sport og politik og argumenterne herom, har vi valgt at spørgeskemaet udelukkende er for folk, der har interesse i sport og/eller politik. Lever man som informant ikke op til det kriterie, bliver informanten gjort opmærksom på, at personen er uden for den målgruppe, som vi søger og dermed ikke har mulighed for at svare på spørgeskemaet (Olsen, 2006: 11). Yderligere, hvis informanterne lever op til målgruppen, bliver de ligeledes spurgt ind til om de ser sig selv som landsholdsfans, neutrale eller ej landsholdsfans. Det bliver gjort for at kunne navigere i, at de frie besvarelser udelukkende er dem, som ser sig selv som fans. Vi vil derfor kunne få en indsigt i, om der er en større forskel på dem, der anser sig selv som landsholdsfans, kontra dem som ikke anser sig selv som værende landsholdsfan, men højst sandsynligt snarere er politisk interesseret.

Spørgeskemaet er bygget op omkring holdningsspørgsmål, fordi vores undersøgelse handler om “at evaluere eller vurdere fænomener, der forekommer uden for den, der vurderer.” (Olsen, 2006: 16). Disse spørgsmål skal give os en forståelse af, hvilken holdning informanten har til at VM skal afvikles i Qatar, hvortil de får muligheden for at lave en åben besvarelse, og dertil kan uddybe deres svar yderligere. Informanternes svar i forhold til om de er for eller imod boykot af VM i Qatar og de dertilhørende argumenter, skal bruges til argumentationsanalysen, der udgør anden del af vores todelte analyse. De faktuelle spørgsmål er fravalgt, da de ikke har betydning for vores undersøgelse.

Spørgeskemaundersøgelsen blev lanceret den 16. marts 2022 og kørte til og med den 29. marts 2022. I perioden hvor spørgeskemaundersøgelsen var aktiv, blev der i alt indsamlet 252 besvarelser. Valget for afslutningsdatoen for spørgeskemaet kom i forlængelse af, at det var samme dag, vi foretog vores etnoraïd-interviews. Vi afsluttede derfor vores metodiske empiri her, for at kunne danne et overblik over den samlede data inden udarbejdelsen af analysen.

Etnoraïd

Som supplement til vores spørgeskemaundersøgelse, har vi brugt den etnografiske metode, etnoraïd. Etnoraïd er velegnet til at skabe en indsigt i en specifik gruppes holdninger og handlinger. Når man arbejder med etnoraïd, kombinerer man flere forskellige metoder, fx interview, observationer og videoptagelser, som samlet set skal give et indblik i, hvad en gruppe tænker og gør i forhold til et specifikt produkt, emne eller lignende (Mac og Madsen, 2017: 97). Det, der adskiller etnoraïd fra andre metoder er, at “dataindsamlingen foregår ud fra devisen ‘hellere for meget end for lidt data’.” (Mac og Madsen, 2017: 97).

Vi har lavet vores etnoraïd som opfølgning på vores spørgeskema, for at kunne få uddybet argumenter fra netop spørgeskemaundersøgelsen. Spørgeskemaet blev brugt til at skabe den grundlæggende forståelse af de danske fans holdning til VM i Qatar, mens formålet med etnoraïd-metoden var at få en yderligere uddybning af argumenter, samtidig med at der var mulighed for at observere, om der var andre former for markeringer for eller imod Qatar.

Som Mac og Madsen argumenterer for, er formålet at indsamle data i det miljø, hvor målgruppen færdes (Mac og Madsen, 2017: 97). Derfor foretog vi vores etnoraïd i forbindelse med Danmarks venskabskamp i Parken mod Serbien den 29. marts 2022, som var den første landskamp i Parken efter Danmark havde sikret sig kvalifikation til VM i Qatar. Da vi skulle

indsamle data, gik vi efter devisen “hellere for meget end for lidt data”, hvilket også betyder at vi efterfølgende stod tilbage med 24 interview og observationer, som vil kunne bruges i anden del af analysen i forhold til at undersøge, de argumenter som de danske fans bruger til at tale for eller imod en boykot af VM i Qatar.

ANALYSEMETODER

Dokumentanalyse

Qatar har udarbejdet et overordnet dokument for, hvordan landet skal udvikle sig frem til 2030. Dokumentet har titlen 'Qatar National Vision 2030' og blev udarbejdet i 2008. Dokumentet er produceret for at redegøre for landets værdier og langsigtede mål. Her bliver sporten en vigtig del af at nå disse mål. Målene skal være med til at skabe en fortsat stærk økonomi, der skal sikre velstanden i landet på både kort og lang sigt. VM i Qatar i 2022 bliver fremhævet som en af de faktorer, der virkelig skal drive udviklingen af Qatar frem mod 2030 (SSS, 2011: 4).

Dokumentanalysen vil tage udgangspunkt i Qatars Sport Sector Strategy fra 2011, der indgår i Qatar National Vision 2030. Dokumentet vil anses som værende et sekundært dokument, da det er offentligt og alle dermed har mulighed for at læse med i dokumentet. Dokumentet er ikke nødvendigvis tiltænkt med offentligheden som målgruppe, men er stadig offentligt tilgængeligt (Lynggaard, 2015: 162). Dokumentet Sport Sector Strategy tager udgangspunkt i, hvordan Qatar vil bruge sporten politisk til at udvikle landet og samfundet. Qatar har udarbejdet en model National Development Strategy, hvori der figurerer fire overordnede emner, som Qatar ønsker at udvikle i samfundet ved brug af sporten. De fire overordnede emner drejer sig om “Human Development”, “Social Development”, “Economic Development” og “Environmental Development”:

National Development Strategy (SSS, 2011: 11).

Derudover vil der også tages udgangspunkt i Cultural Enrichment and Sports Excellence, side 249-264 i Qatar Second National Development Strategy 2018-2022, der er en videreudvikling af Sport Sector Strategy. Kapitlet tager udgangspunkt i forskellige 'main outcome' og 'intermediate outcome', herunder konkrete mål med sportsstrategien.

Vi finder udarbejdelsen af en dokumentanalyse væsentlig, da vores udvalgte teori kan bruges til at analysere nærmere på de udvalgte dokumenter. I Sport Sector Strategy og Qatar Second National Development Strategy fremlægges det, hvordan nationen skal brande sig selv på ny, og derved også skabe en form for ny national identitet, der skal være kendetegnet fremadrettet. Hertil vil der i dokumentanalysen fokuseres på, hvordan soft power bliver brugt til at gøre Qatar til et mere attraktivt land, og dermed øge sandsynligheden for, at Qatar bliver mere anerkendt internationalt, på trods af landets størrelse og lille befolkning.

Argumentationsteori

Som både indledningen og problemformuleringen leder op til, så er en væsentlig del af specialet bygget op omkring sammenblanding af sport og politik. For at undersøge, hvordan sport og politik er sammenblandet, med udgangspunkt i VM i Qatar, kræver det også en forståelse for, hvordan Qatar bliver set udadtil. Derfor vil vi analysere argumenter fra de danske landsholdsfans i forhold til, om de er for eller imod en boykot. I mere overført betydning, kan man argumentere for, at de forskellige argumenter skal bruges til at skabe en dybere forståelse

af sammenblandingen af sport og politik. Følgende afsnit vil redegøre for tankerne bag argumentationsteori med udgangspunkt i Toulmins argumentationsmodel og præsentere en fordanskning af samme model.

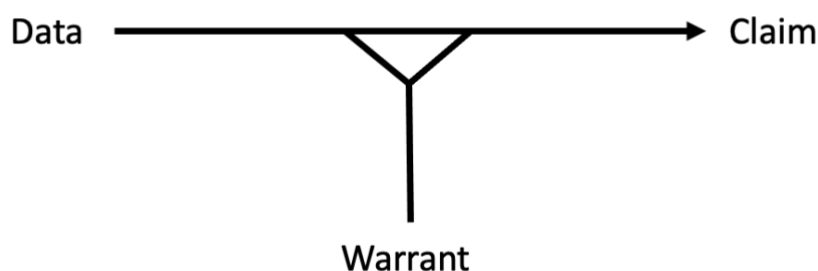
Toulmins model

Når man arbejder med argumenter og argumentationsanalyse, er det svært at se bort fra Toulmins model, som både i Danmark og internationalt har været den mest gængse model til at analysere argumentation i de sidste mange år. Toulmins model stammer oprindeligt fra Stephen E. Toulmin, som i *The Uses of Argument (1958)* præsenterede modellen for første gang. Toulmins model er lavet på baggrund af at forstå, hvordan argumentation faktisk foregår i praksis fremfor “den lange traditionsrige teoretiske diskussion om den formelle logiks eventuelle selvstændige status som tankelove eller måske matematiske konstruktioner.” (Juel, 2011: 15). Derfor hævder Toulmin, at retspraksis er sammenligneligt, når man arbejder med argumenter og argumentation. I stedet for de gamle analogier og modeller, som hidtil havde været brug til at analysere argumenter, så spejler Toulmin altså mod retspraksis. Der spejles mod den proces, som advokater praktiserer, når de forsøger at gøre krav og synspunkter gældende ved at underbygge eller styrke dem gennem andre synspunkter, altså når de argumenterer for deres synspunkt.

Det, der adskiller Toulmins model og den faglige praksis fra andre teorier, er processen. Typisk har man et udgangspunkt og arbejder sig hen mod en konklusion, men processen i argumentation forløber typisk baglæns. Det betyder, at “man begynder med et synspunkt, et udsagn, en pointe eller et krav, som man gerne vil gøre gældende, dvs. have andres tilslutning til.” (Juel, 2011: 16).

Modellen består af tre grundlæggende elementer, *claim*, *data* og *warrant*, som hver især er et vigtigt led, når man skal analysere et argument. Derudover kan modellen udbygges med *qualifiers*, *rebuttal* og *backing*, men specialets analyse vil tage udgangspunkt i tre vigtigste analysetermer. Som nævnt i forrige afsnit, så starter man bagfra. Derfor starter man med *claim*, som er den påstand, man gerne vil have medhold i, og som man er villig til at begrunde og forsvare. Efterfølgende forsøger man at overbevise og argumentere for påstanden ved at finde belæg. Det gøres ved at referere til andre relevante forhold, påståede fakta eller *data*, som Toulmin kalder det. Denne funktion skal fungere som støtte til påstanden. Endelig er der

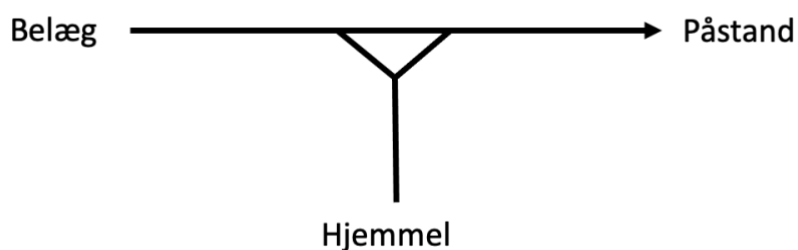
warrant, som har til formål at binde de to andre funktioner sammen. Altså sørge for, at forholdene i data-funktionen peger på *claim* eller påstanden (Juel, 2011: 20).

Figur 1: Toulmins model på engelsk

En fordanskning af Toulmins model

Den traditionelle danske oversættelse af Toulmins tre grundlæggende elementer i modellen er *påstand*, *belæg* og *hjemmel*. Denne oversættelse har været brugt siden 1987, hvor Charlotte Jørgensen og Merete Onsberg udgav den første udgave af bogen *Praktisk Argumentation*. Siden er de tre grundbegreber blevet brugt flittigt i dansk kontekst (Juel, 2011: 25).

Figur 2: Toulmins model på dansk

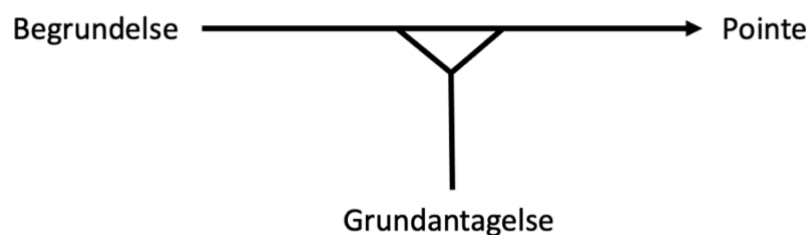
Henrik Juel, professor, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab ved Roskilde Universitet foreslår en anden oversættelse end den tidligere. Således bliver påstand til *pointe*, belæg til *begrundelse* og hjemmel til *grundantagelse*. Grunden til denne oversættelse er, overordnet set, at påstand, belæg og hjemmel ikke er præcise nok i deres oversættelse, og at enkelte af dem hører sig fortiden til. Juel begrunder de nye fagterminologier med, at forståelsen af ordene både kan være for bred og for smal. Om ændringen fra påstand til *pointe*, siger Juel:

Det engelske claim har en bred almen betydning, som ikke dækkes af den i retssalen smalle danske term påstand, [...] og tager man det danske ord 'påstand' ud af retten – og altså ikke tænker på det som juridisk fagterm - så bliver betydningen igen bredere end det engelske claim, og altså alt for vag.

(Juel, 2011: 27)

Juel ændrer belæg til begrundelse og peger igen på, at tvetydigheden omkring det engelske ord data, som han også mener er for bredt og for smalt på samme tid. For bredt, fordi data kan være alt muligt, og vi ikke får et pejlemærke på, hvad der menes med data, og for smalt, fordi at data kan misforstås, således at det kun omhandler faktuelle eller objektive målbare oplysninger (Juel, 2011: 30).

Den sidste ændring er hjemmel, der bliver til grundantagelse. Den direkte oversættelse af det engelske ord warrant er ganske rigtigt hjemmel, men her stopper argumenterne for at bruge hjemmel også, ifølge Juel. Hjemmel er ved at være gammeldags og bruges sjældent i moderne danske sprogbrug. Valget af grundantagelse som erstatning for hjemmel kommer på baggrund af, at argumentation imidlertid ikke kun bygger på skarpe regler og principper, men også på et mere abstrakt niveau, hvor man forsøger at overbevise modtageren ud fra en norm eller et værdisæt (Juel, 2011: 33).

Figur 3: En fordanskning af Toulmins model. Henrik Juels version

Brugen af argumentmodellen

Måden man bruger argumentmodellen i praksis er, groft sagt, at have en konklusion og to supplerende præmisser. Ud fra en fænomenologisk tankegang handler det om at bevise modtageren om, at pointen er vel underbygget og rigtig. Det gøres ud fra, at "en argumentation

har en pointe, som vi fremsætter begrundelser for, som kan få tilhørerne med på denne, vores pointe.” (Juel, 2011: 169). Begrundelser kan være påståede facts, fornuftige regler eller grundantagelser om sammenhænge i verden, som eksempelvis holdningen til Qatar. Til trods for, at det handler om at bevise, at pointen er rigtig, så handler det ikke nødvendigvis om, hvad der er rigtigt og forkert, når man analyserer argumenter, men blot at pointen er vel underbygget ud fra grundantagelsen.

Når man argumenterer, er det “et led i en større, sammenhængende helhedsforståelse, som skal opfattes som de rigtige meninger og verdens sande indretning.” (Juel, 2011: 190). Det kræver ofte mere end blot den enkelte model, når man arbejder med argumentation. Det kræver i lige så høj grad kontekstforståelse og fortolkning af de enkelte argumenter. En argumentationsanalyse kan bruges, som en måde til at opnå en bedre og dybere indsigt inden for et specifikt felt (Juel, 2011: 8). Netop en dybere indsigt i sammenblandingen mellem sport og politik er formålet med dette speciale. Derfor vil de danske landsholdsfans argumenter og holdninger til afholdelsen af VM i Qatar være genstand for argumentationsanalysen. Udover at opnå en bedre og dybere indsigt om sammenblandingen af sport og politik, så er formålet med analysen at belyse, hvordan de danske fans pointer om det kommende VM er vel underbygget, hvilket argumentmodellen vil danne rammen for.

ANALYSE

Følgende analyse vil være delt i to. Første del fokuserer på Qatars vision og ambitioner med at afholde VM i fodbold, mens anden del har fokus på de danske landsholdsfans holdning til udnævnelse af Qatar som værtsnation. De to analyser skal give et dybere indblik i sammenhængen mellem sport og politik anno 2022.

Som nævnt indledningsvist, så er første del af analysen en dokumentanalyse af Sport Sector Strategi (SSS, 2011), som er en addenda til Qatar National Vision (QNV, 2008). Derudover bruges der også pointer fra Qatar Second National Development Strategy 2018-2022 til at underbygge de øvrige argumenter. Rapporterne vil blive analyseret med fokus på at undersøge Qatars strategi og vision med at afholde VM i fodbold. Der vil være særligt fokus på den beskrevet teori, herunder national identitet, nation branding og soft power for at få forståelsen for, hvordan og hvorfor Qatar blander sportslige og politiske interesser.

Anden del af analysen tager udgangspunkt i argumentationsteori og nærmere bestemt de danske landsholdsfans argumenter for eller imod en boykot af Qatar. Argumenterne vil blive analyseret ud fra Henrik Juels fordanskning af Toulmins klassiske argumentationsmodel. Der vil være særligt fokus på, hvorvidt argumenterne er vel underbygget, ligesom at argumenterne sættes i en samfundsmæssig kontekst for at forstå sammenblandingen af sport og politik.

DEL 1 - QATARS SOFT POWER-STRATEGI

Tilbage i 2008 blev der fremlagt en rapport til offentligt skue fra Qatars side, hvori der bliver beskrevet, hvordan de ønsker at udvikle landet frem mod 2030. Dokumentet hedder Qatar National Vision 2030. Efter udgivelse af dokumentet blev Qatar i 2010 tildelt værtskabet for VM i fodbold i 2022. Derefter blev der lavet en tilføjelse til rapporten, der har fokus på, hvordan sporten skal hjælpe med at øge velfærden i Qatar. Tilføjelsen hedder Sports Sector Strategy, og blev tilgængeligt i 2011. Netop værtskabet for VM i fodbold fylder en del i Sports Sector Strategi og har også været kilde til, at der i årene efter 2011 skulle være et markant større fokus på sport i landet end hidtil. Det bliver der også allerede gjort opmærksom på i forordet, skrevet af Saoud Bin Abdulrahman Al-Thani, som er Secretary General i Qatars Olympiske Komite:

Hosting of the FIFA 2022 World Cup will accelerate the development of the objectives of Qatar National Vision 2030, which aim at transforming Qatar into an advanced country

by 2030, capable of sustaining its own development and providing for a high standard of living for all of its people for generations to come. (SSS, 2011:4)

VM i Qatar i 2022 har skabt en stor international opmærksomhed på Qatar. Dette har Qatar valgt at udnytte. Med værtskabet følger både en indenrigspolitisk interesse og en fokus på, hvordan VM-slutrunden også kan bruges som led i Qatars udenrigspolitiske strategi.

Skabelsen af national identitet

Som beskrevet i teori afsnittet *National identitet og sport*, mener Hobshawm, at sport oftest bliver brugt til at skabe en national følelse. I dette tilfælde er det tydeligt, at afholdelsen af VM i fodbold skal være en vigtig brik i visionen om, at få Qatar til at udvikle en ny velværd samt skabe en ny kultur i landet. Der skal skabes en ny national identitet, da det især er det sundhedsfaglige, der er i højsædet. Qatars ønske er, at befolkningen skal være mere aktive, og dermed nedsætte risikoen for dødsfald grundet sygdomme og dårligt helbred. Det kan også ses ved følgende citat i rapporten:

Qatar will continue to place emphasis on sport, especially to meet the challenges presented by a rapidly increasing and youthful population, cultural change and more affluent lifestyles. Like many developed societies, Qatar's health system is challenged by the cost of treating chronic preventable diseases borne from sedentary lifestyles and a lack of physical activity. The increasing prevalence of obesity leading to hypertension, heart disease and diabetes, requires a whole-of-government strategy starting with physical education and training in childhood, traversing through rigorous sports activity in adulthood and culminating in moderate physical activity at older ages.

(SSS, 2011: 5)

Som det fremgår i ovenstående citat, er det nødvendigt, at der bliver lagt en hel strategi fra regeringen. Strategien skal imødekomme ønsket om, at den hurtigt voksende unge generation bliver introduceret tidligere til sporten, og dermed får øjnene op for sport og de fordele, der følger med. Der skal skabes en sundere velfærd end tilfældet har været hos de tidligere generationer. I forlængelse af det, beskrives der også i rapporten, at Qatar er forpligtet til at øge idrætsfrekvensen i landet for at skabe en sundere og mere aktiv livsstil:

Qatar is committed to increasing sports participation and active lifestyle practices among its population to improve health outcomes and is using sports to forge friendships and improve relations between nations worldwide. (SSS, 2011: 6)

Første del af citatet giver en indikation af, hvordan Qatar ønsker at bruge sporten til at skabe en større fællesskabsfølelse mellem alle borgere i landet. Samtidig er den klare strategi, at ved at introducere indbyggerne til mere sport, er det med til at skabe en ny national identitet i landet. Det kan også ses ved Qatar National Development Strategy modellen, hvori der er fokus på 'Human Development'. Punkterne herunder fokuserer på, at der skal skabes et velstående samfund, samt sunde borgere både på det fysiske og mentale plan (SSS, 2011: 11).

Samme problemstilling i forhold til befolkningens usunde og inaktive livsstil italesættes i rapporten Qatar Second National Development Strategy 2018-2022, hvor de bl.a. redegør for den svage tilknytning til kultur og sport i landet (Al Thani, 2018: 256). Derudover står der bl.a., at:

A plan will be prepared to modernize sports, cultural and youth establishments and facilities to become more attractive to the public, in addition to launching annual educational and awareness packages to motivate the public to participate in cultural and sports activities and events.

(Al Thani, 2018: 256)

Citatet er et bevis på, at Qatar ønsker at præge lokalbefolkningen i en retning, som skaber en sundere livsstil. VM-slutrunden er en del af en større strategi, som skal motivere det qatarske folk til at dyrke mere sport. Overordnet set, handler det om at tilskynde til deltagelse i både kulturelle og sportslige aktiviteter på tværs af forskellige generationer i lokalbefolkningen.

Rapporten "Soft power and soft disempowerment: Qatar, global sport and football's 2022 World Cup finals" fra 2014, udarbejdet af Paul Brannagan og Richard Giulianotti viser, at Qatar på daværende tidspunkt havde verdens dårligste sundhed og velvære. Udlægningen kom på baggrund af, at 71% af de qatarske statsborgere var overvægtige og at 32% af dem blev anset som svært overvægtige. Grunden til dette er en kombination af et stort fastfoodforbrug i landet og et meget lavt niveau af fysisk aktivitet (Brannagan & Giulianotti: 2014).

Noget af det, der kan udledes af ovenstående er, at regeringen anser nationen og fællesskabet som konstrueret med en negativ vinkel. Qatars regering ønsker ikke, at der skal bruges lige så mange ressourcer fremadrettet på at behandle sygdomme, der er kommet på baggrund af inaktivitet og et stort indtag af fastfood. Med sporten i fokus ønsker de at skabe en ny national identitet. Samtidig er det også et forsøg på at skabe et forestillet fællesskab. Som beskrevet i teori afsnittet, så mener Anderson, at nationer bliver formet og konstrueret over tid, og netop det, er hensigten med den sportslige strategi fra Qatars side frem mod 2030. Samfundet er blevet konstrueret over tid, og det samme er kulturen ud fra landets historie. Som led i den sportslige strategi har regeringen i Qatar fremlagt en langsigtet plan, som skal konstruere et nyt fællesskab blandt den qatarske befolkning og skabe en ny national identitet. Den fælles markør er i dette tilfælde velfærd, som både den ældre generation skal begynde at tage mere stilling til, men i særdeleshed, er det den nye og yngre generations ansvar. Det er den yngre generation, som har størst mulighed for at ændre på kulturen. Den yngre generation har ikke tillagt sig de samme vaner, som den ældre generation har, og den yngre generation har dermed mulighed for at få inkorporeret sport som en del af kulturen fremadrettet. Her vil VM i fodbold være en stor mulighed i forhold til at influere generationens tilgang til sporten. Netop hvordan sporten skal hjælpe med at opbygge fællesskaber på kryds og tværs af familie og venner, og bringe mennesker sammen, beskrives i rapporten:

At the community level, sport helps build social and family cohesion by bringing people together in a friendly and active way. At the individual level, participation in sport raises people's confidence and skills and improves physical health and mental well-being. These personal benefits contribute towards broader national outcomes, including improving national health, reducing healthcare costs and increasing labour productivity.

(SSS, 2011: 6)

Her er det særligt den første del af citatet ”bringing people together in a friendly and active way”, der forudsætter at der med denne strategi bliver fremsat en forestilling om et fællesskab. Det ses ofte, at sport bliver brugt til at bringe folk tættere sammen og skabe et fællesskab. Som Iorwerth, Hardman og Jones skriver i deres artikel Nation, State and Identity in International Sport (2014), så har de fleste individer, uagtet deres position, haft sport som et samlingspunkt, fordi man i løbet af livet har stiftet bekendtskab med sport og samtidig haft et ønske om at være god til det (Iorwerth, Hardman & Jones, 2014).

Derfor vil personer oftest også gerne sammenligne sig eller identificere sig med sportsudøvere. Netop VM i fodbold er en stor mulighed for den qatarske befolkning for at opleve en af de største sportsbegivenheder og de største sportsstjerner på tætteste hold. Det kan også være med til at skabe en national stolthed, som også nævnes i rapporten ved citatet: ”Sports excellence is integral for generating interest in sports and building national pride.” (SSS, 2011: 8).

På trods af, at alle ikke kommer ind på stadion og ser kampene, vil hele den qatarske befolkning i landet alligevel være en del af historien om ‘The Greatest Show on Earth’, som Qatar selv omtaler VM-slutrunden. Anderson argumenterer for, at man indgår i et fællesskab på baggrund af den kultur og historie, der skabes i landet. Det er oplevelser, som de alle vil huske og derfor også være en del af, selvom de ikke kender alle, som de deler historien med. På den måde bruges VM til at skabe et forestillet fællesskab blandt den qatarske befolkning. Derudover er det også første gang at Qatar ’kvalificerer’ sig til VM i fodbold, da man automatisk er sikret adgang til slutrunden som værtsnation. Her kan der opstå en nationalfølelse, fordi befolkningen er sammen om at holde med deres landshold, som står overfor den største oplevelse nogensinde. Modsat håndbold-VM, der blev afholdt i Qatar i 2015, har Qatar ikke haft samme mulighed for at internationalisere udefrakommende, som de gjorde op til håndbold VM i 2015, for at præstere bedst muligt. På trods af, at det blev en sportslig succes med en andenplads til Qatar, så var det ikke fordi, at det styrkede den qatarske nationalfølelse. Ved VM i fodbold er der større mulighed for at nationalfølelsen styrkes, og at det qatarske folk sammen vil skabe et fællesskab og en national identitet. Den nationale identitet nævnes også i rapporten, hvor det tydeliggøres, at sporten har haft en fremtrædende rolle i udformningen af den nationale identitet og af Qatars omdømme i verden:

In Qatar, the sports sector is playing an increasingly prominent role in shaping national identity and progress. The achievements thus far, including the successful staging of the 15th Asian Games in 2006 and other major sporting events, have helped change Qatar’s image in the world. Success in sports has become an inspiration for the whole society and contributes to an energized, confident and modernising nation.

(SSS, 2011: 10)

Branding af Qatar

Udnævnelsen som værter for VM i fodbold, er samtidig et udstillingsvindue for Qatar. I tiden op til slutrundens begyndelse, skal Qatar lave så meget promovning for dem selv, så de kan lokke flest mulige turister til landet, når slutrunden løber af stablen. Herunder har Qatar forsøgt sig med at gøre brug af public diplomacy samt nation branding. Denne brug vil blive analyseret nærmere i næste afsnit.

Qatar som verdens sportsmekka

Qatars erfaring og tidligere succes med at afholde store sportsbegivenheder i landet har, udover at skabe en nationalfølelse og fællesskab på tværs af det qatarske folk, også været en promovning af landet for resten af verden. Dermed kan man sige, at Qatar aktivt bruger sporten som en del af deres soft power-strategi. De vellykkede værtskaber for store sportsbegivenheder kan ses som en form for domino-effekt, forstået på den måde, at når først man har afholdt en begivenhed med stor succes og vist, at man er i stand til det, så vælger andre sportsorganisationer og forbund også at kigge mod Qatar. Dermed kan det siges, at Qatar i en lang årrække har kæmpet sig frem mod det, der må ses som kulminationen, nemlig VM i fodbold, som af mange bliver omtalt som den største sportsbegivenhed. At være værtsnation for flere store sportsbegivenheder kræver en øget satsning på større og flere sportsfaciliteter i landet, som også er endnu en måde at vise sig frem. Qatar har haft meget fokus på at vise de forskellige stadioner frem og samtidig skabe en infrastruktur, som skal sikre den bedst mulige oplevelse for de tusindvis af mennesker fra hele verden, der kommer til Qatar for at opleve VM i fodbold (McEvoy, 2022).

Qatar gør sig dermed attraktive for andre nationer, fordi de formår at ændre landet til det bedre. Ved den store satsning på sportsbegivenheder og sportsfaciliteter åbner det også døren for at opbygge et internationalt anerkendt sportsmekka i landet. Opførelsen af de mange nye sportsfaciliteter gør landet attraktivt for sportsstjerner, der ønsker at træne under de bedste forhold i et professionelt set-up. Til sammenligning har man set en af verdens bedste badmintonspillere, i form af danske Viktor Axelsen, flytte til Dubai for at optimere sine træningsforhold og være tættere på de mange badmintonturneringer i Asien:

In addition to the good training conditions, it will also give me much more time with the family, who can also more easily travel with them to tournaments in Asia, now that the trips are not so long. I go about 180 days a year. Therefore, it will mean a lot to be able

to avoid having to travel all the way from the East home to Europe.

(Martinez, 2021)

I samme grad skal Qatar forsøge at opbygge sportsligt faciliteter, som gør det attraktivt for eksempelvis badmintonspillere at slå sig ned i Qatar. En VM-slutrunde er den bedste måde at promovere netop det på, da det over for hele verden viser, at de er i stand til at arrangere og være værter for en stor sportsbegivenhed, hvor faciliteterne er i orden. Det er også en del af den sportslige strategi for Qatar: "It is also strategising to become a global sports hub with an array of first class sports facilities and a host of regional and international sporting events." (SSS, 2011: 6). Det kan ses som en del af deres soft power-strategi, da Qatar bruger det som en måde, hvorpå de forsøger at opbygge et tættere bånd til den vestlige verden. Samtidig er det en klar del af Qatars National Development Strategy, da de under emnerne 'Social Development' og 'Economic Development' ønsker at udvikle et samfund med høje moralske standarder og ved hjælp af store sportsbegivenheder sikre stabil diversificeret økonomi nu og for fremtiden (SSS, 2011: 11).

Qatar anser det at skulle afholde VM i 2022 som værende attraktivt for andre også, da der er meget, som skal bygges i landet, og dermed åbner det op for en masse jobmuligheder. Det fremgår af rapporten: "It will also contribute to raising the Qatar's profile regionally and internationally, create job opportunities, build the capability of young people and produce efficient and productive workforce." (SSS, 2011: 10). Dette er ligeledes en måde for Qatar at bruge soft power på, idet der kommer et større fokus på landet både regionalt og internationalt. Folk vil dermed anerkende det som et attraktivt sted at tage hen for at arbejde, da der er en masse jobmuligheder i landet. Qatar ønsker også at gøre det mere attraktivt, ved at fokusere på den miljømæssige del i udarbejdelsen af faciliteterne. Med det store fokus på miljø, er det vigtigt for Qatar, at det også møder det offentlige behov. Ved at gøre faciliteterne mere miljøvenlige, skaber det endnu en interesse i landet, ved deres promovning af miljøbevidstheden (SSS, 2011: 8 & 11). På trods af massiv kritik af migrantarbejdernes forhold, er det stadig lykkes for Qatar at tiltrække arbejdskraft fra andre lande, hvorfor den del af soft power-strategien, må siges at være vellykket. Det er særligt folk fra Afrika og Asien, som har haft nogle svære vilkår i deres respektive lande. I Qatar er der opstået en mulighed for at tjene nogle penge, som de kan sende hjem til deres familier (Amnesty, 2019).

VM i fodbold er en reklamesøjle

Qatars nation branding strategi er klart med et internationalt henseende. Qatar har fået tildelt et produkt, VM i fodbold, som de skal være værter for. Derfor står regeringen i Qatar med et brændende ønske om, at det internationale publikum skal få øjnene op for Qatar. Slutrunden skal fungere som en form for teaser for, hvad landet har at byde på, udover selve slutrunden. Det skal være en tiltrækningskraft. De turister der kommer i forbindelse med slutrunden, skal have lyst til at komme igen, samt dem som kigger med på TV-skærmene rundt omkring i verden, skal få øjnene op for Qatar. Denne nation branding er også en klar indikation på Qatars måde at gøre brug af soft power. I rapporten fremgår det også tydeligt, at Qatar ønsker at være mere attraktive for udefrakommende, uanset om det er permanent eller for at besøge landet: "The provision of quality sports facilities and services, including outdoor recreation facilities, also makes Qatar an attractive place to work, live and visit." (SSS, 2011: 6).

Da Qatar bruger VM i fodbold som en slags produkt til at promovere landet, kan man sige at der gøres brug af den teknisk-økonomiske tilgang. Den teknisk-økonomiske tilgang kommer til udtryk, da Qatars formål med slutrunden er at promovere produktet, VM i fodbold. Men samtidig fungerer det også som en reklamesøjle for Qatar som land, og de underliggende forhold i landet som fx kultur. VM i Qatar 2022 er et udstillingsvindue for landet og en måde, hvor de kan sørge for, at Qatar bliver et attraktivt land for turister. I Sport Sector Strategy beskrives, hvordan VM-slutrunden skal bruges til at opnå nogle af landets mål:

Hosting of the FIFA 2022 World Cup in Qatar may be considered as an enabler that will support achievement of some of the goals of other sectoral strategies that are part of the National Development Strategy. (SSS, 2011: 10)

Derudover, håber Qatar på, at slutrunden kan bruges til at få så stor en promovering af landet, som tilfældet var med Sydafrika, da de var værter ved VM i fodbold i 2010. Det udtalte Sheikha Mozah, da hun forud for uddelingen af værtskabet var på talerstolen (Mozah, 2010), hvilket også peger i retning af den teknisk-økonomiske tilgang.

Større rolle på den internationale politiske scene

Det er ikke kun den teknisk-økonomiske tilgang, som Qatar gør brug af i forhold til at brande sig som land. VM-værtskabet er en del af et stort politisk spil. Udover de interne interesser i Qatar i forhold til national følelse og turisme, så er værtskabet i lige så høj grad en måde, hvorpå

Qatar kan markere sig på den internationale politiske scene, hvorfor den politiske tilgang også kommer i spil. Slutrunden skal sikre, at Qatar bliver promoveret og set over hele verden, og højst sandsynligt vil der også være politiske agendaer, når først slutrunden fløjtes i gang. Der er adskillige eksempler på, at politiske budskaber bliver markeret i forbindelse med store sportsbegivenheder. Det kan både være ved reklame op til slutrunden, åbningsceremonien, undervejs ved kampene eller ved en afslutningsceremoni. Blandt andet så man ved den seneste VM-slutrunde i Rusland i 2018, at Rusland, og særligt Vladimir Putin brugte lejligheden til at markere særlige politiske symboler. I præsentationsvideoerne op til slutrunden var der fokus på lokationer i Moskva, hvor finalen skulle spilles. De forskellige lokationer var indirekte et symbol for den sovjetiske tid, som Vladimir Putin åbenlyst er fortalere for. Det skete bl.a. i Putins årlige tale til befolkningen i 2005, hvor Putin kaldte Sovjetunionens sammenbrud for den største geopolitiske katastrofe i det 20. århundrede (Elsborg, 2018).

På samme måde må man forvente, at Qatar også har forskellige politiske budskaber i støbeskeen, som de vil markere i forbindelse med VM-slutrunden. Faktisk har der allerede været politiske markeringer fra Qatars side. Landet er kendt for at være imod homoseksualitet, og homoseksuelles rettigheder har tidligere været et stort samtaleemne i landet, og er det stadig. Men i forbindelse med billetsalget til kampene ved VM har Qatar gjort en stor dyd ud af at fortælle resten af verden, at alle er velkommen i deres land, uanset køn, seksualitet og nationalitet. Det er bl.a. sket gennem kampagner, hvor den tidligere professionelle fodboldspiller David Beckham har ageret frontfigur. Der er ingen tvivl om, at Qatar ønsker at komme tættere på den vestlige verden. Der er store kulturforskelle og politiske holdninger i Qatar som ikke stemmer overens med Vestens synspunkter, men gennem sporten ønsker Qatar at forbedre forholdet mellem lande over hele verden. Det fremgår af rapporten:

Qatar is committed to increasing sports participation and active lifestyle practices among its population to improve health outcomes and is using sports to forge friendships and improve relations between nations worldwide. It is also strategising to become a global sports hub with an array of first class sports facilities and a host of regional and international sporting events.

(SSS, 2011: 6)

Som citatet beskriver, så skal sporten sikre et større fokus på relationen mellem Qatar og andre nationer på verdensplan. Qatar benytter sig dermed af den politiske tilgang, da de beskriver, at

strategien er at få et styrket forhold til de andre nationer. Det er med til at fremme Qatars politiske interesser, da der netop kommer en større opmærksomhed på landet ved afholdelsen af slutrunden.

Som led i den politiske branding, så ønsker Qatar at skabe et stærkere internationalt samarbejde. I National Development Strategy er særligt punkt 4 i kapitlet *Cultural Enrichment and Sports Excellence* interessant. Her opstilles fire mål, som Qatar ønsker at indfri op til 2022, hvor netop VM-slutrunden finder sted. Formålet med de fire mål er overordnet set at etablere et regionalt og internationalt samarbejde, der afspejler landets civiliserede billede. Bl.a. står der i rapporten:

In addition, a plan will be developed and implemented to benefit from Qatar's membership in UN (FN på dansk) agencies and regional and international organizations. A plan will also be developed and implemented to ensure a continued representation of Qatar in leadership positions in regional and international organizations in the areas of this sector.

(Al Thani, 2018: 257)

Qatar har været en del af FN siden 1971, men uden rigtigt at spille en rolle i verdensorganisationen. Men man må antage at værtskabet for VM i fodbold har givet Qatar større synlighed og flere muligheder på den internationale scene. Den større internationale synlighed forpligter dog, da det samtidig betyder, at der er mere fokus på landets udfordringer og kultur. Det betyder bl.a., at Qatar kan blive underlagt en række internationale sanktioner, hvis ikke de lever op til formelle krav fra FN. Blandt andet har FN stillet krav til Qatar i forhold til migrantarbejderne. Selvom Qatar er en del af FN, så er der ingen tvivl om, at ørkenstaten ønsker større anerkendelse og større synlighed på den internationale politiske scene. Anden del af citatet viser også, at Qatar ønsker en mere markant position, da de vil være repræsenteret i lederstillinger i regionale og internationale kultur-, sports- og ungdomsorganisationer. Det hænger også sammen med første del af denne analyse i forhold til at skabe et community for professionelle sportsudøvere i Qatar. Der er tale om en sneboldeffekt. Flere qatarere i lederstillinger i de internationale kultur-, sports- og ungdomsorganisationer, vil skabe flere muligheder for store sportsbegivenheder i Qatar. Det vil i sidste ende munde ud i bedre faciliteter, og dermed mulighed for at tiltrække verdenseliten inden for forskellige sportsgrene.

Delkonklusion

VM i fodbold i 2022 er uden tvivl en del af en større strategi for Qatar i forhold til at promovere landet og hæve landets profil, både nationalt og internationalt. Det viser ovenstående analyse og følgende citat.

At the international level, sports events and athletes help raise Qatar's regional and global profile, and results in enhanced national pride. International sport is also a powerful tool for international engagement and diplomacy through tourism, aid and trade.

(SSS, 2011: 6)

Som det fremgår af citatet, så skal VM-slutrunden bl.a. bidrage til at skabe en national stolthed. Derudover har ovenstående analyse vist, at slutrunden ikke kun skal skabe en national stolthed, men også bruges til at skabe en ny national identitet i landet. Den nye nationale identitet skal sikre mere tilknytning til kulturelle og sportslige aktiviteter fra det qatarske folk, og i sidste ende sikre en sundere livsstil og velfærd i landet.

Det er ikke kun inden for landets grænser, at VM-slutrunden har stor betydning for Qatar. Det er i lige så høj grad også med et internationalt sigte, at Qatar har interesse i at arrangere VM i fodbold. VM i fodbold tyder på at være kulminationen på mange års soft power-arbejde, som landet har gjort brug af. Qatars brug af soft power er en måde, hvorpå Qatar forsøger at opnå en politisk magt i det politiske verdensbillede uden brug af hard power. Derudover bruger Qatar også nation branding i forbindelse med VM-slutrunden til at promovere landet. Nation branding kommer i spil i forbindelse med at skulle vise landet frem for resten af verden, så turister og andre interesserede parter får øjnene op for landet.

DEL 2 – DE DANSKE FANS HOLDNING TIL QATAR

Hvor første del af analysen tog udgangspunkt i Qatar og deres visioner og argumenter for at afholde VM-slutrunden, så vil denne del fokusere på de danske landsholdsfans holdning til VM i Qatar. Her tages der udgangspunkt i danske landsholdsfans argumenter, som er indsamlet gennem vores spørgeskemaundersøgelse og etnoid-undersøgelsen den 29. marts 2022 i Danmarks venskabskamp mod Serbien i Parken. Analysen vil være inddelt i to sektioner; 'Argumenter for en boykot' og 'Argumenter mod en boykot'. Fælles for begge sektioner er, at

de er bundet op omkring holdninger og argumenter. De forskellige argumenter vil blive analyseret med udgangspunkt i Henrik Juels fordanskning af Toulmins argumentationsmodel. Analysen skal give et billede af, hvordan de danske fans ser på den kommende slutrunde i Qatar, og skabe en dybere forståelse for, hvordan sport og politik er forbundet.

Argumenter for en boykot

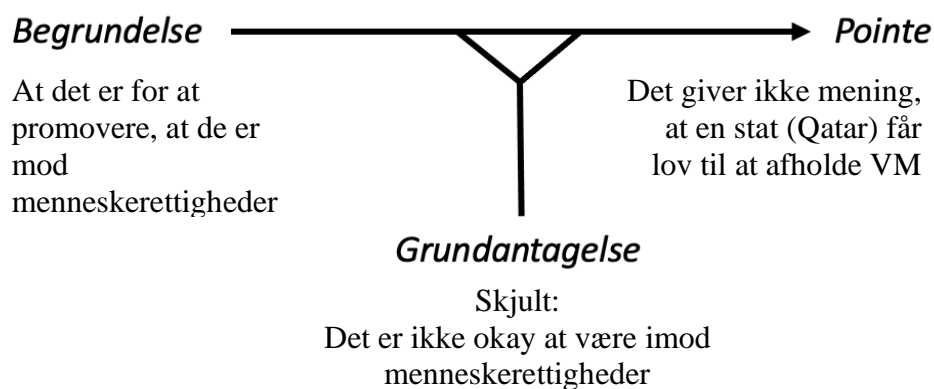
Spørgeskemaundersøgelsen viste, at 36 % af respondenterne har stemt for at Danmark bør boykotte VM i Qatar, mens 32,2 % af dem som har erklæret sig som landsholdsfan er for en boykot (Bilag 2, 5). 30% af de adspurgte i vores etnoraids-undersøgelse er også for en boykot. Når man er for en boykot af Qatar, man må antage, at det betyder at de er imod VM i Qatar. Blandt de mange argumenter for, at Qatar ikke skal afholde VM i fodbold, er landets syn på menneskerettigheder, de mange dødsfald blandt migrantarbejderne som følge af slutrunden, og de mange rygter om korrupsion og bestikkelse, som i sidste ende sendte værtskabet til Qatar.

Qatars syn på menneskerettigheder er gammeldags

En af de mest fremtrædende argumenter for, at Qatar ikke skal afholde VM i fodbold, er landets syn på menneskerettigheder, herunder både migrantarbejdernes rettigheder, kvinders rettigheder og homoseksuelles rettigheder. Særligt de tre områder er blevet italesat i forhold til Qatar, både blandt vores respondenter og informanter, men også i medierne. Amnesty International har haft stor fokus på menneskerettigheder efter Qatar blev udnævnt som værtsnation, og har sågar udgivet dokumentet 'Alle mennesker er født frie og lige'. I dokumentet er der, udover en beskrivelse af menneskerettighederne, listet 30 punkter om menneskerettigheder (Amnesty, uå). De 30 punkter er forenklede formuleringer af FN's verdenserklæring om menneskerettigheder og kan enkeltvis bruges som pejlemærke for grundantagelsen, når man arbejder med den fordanskede argumentationsmodel.

Ved etnoraids-undersøgelsen var der især én, som udtrykte sin bekymring om menneskerettigheder som hovedårsagen til, at Qatar ikke skulle være værtsnation. Vedkommende mente sågar, at VM-slutrunden bruges som en form for reklamesøjle til at tale mod menneskerettigheder: "Det giver ikke nogen mening, at en stat på den måde får lov at gøre det de gør. Det er nærmest bare for at promovere at de er mod menneskerettigheder dernede." (Bilag 1, 2: 20). Følgende argument kan tolkes på flere forskellige måder. Dog fremstår argumentet ikke så vel underbygget, da der ikke fremgår en tydelig grundantagelse. Hvis der i stedet var blevet refereret til en af de 30 punkter i Amnesty dokumentet, som fx "Med tanke

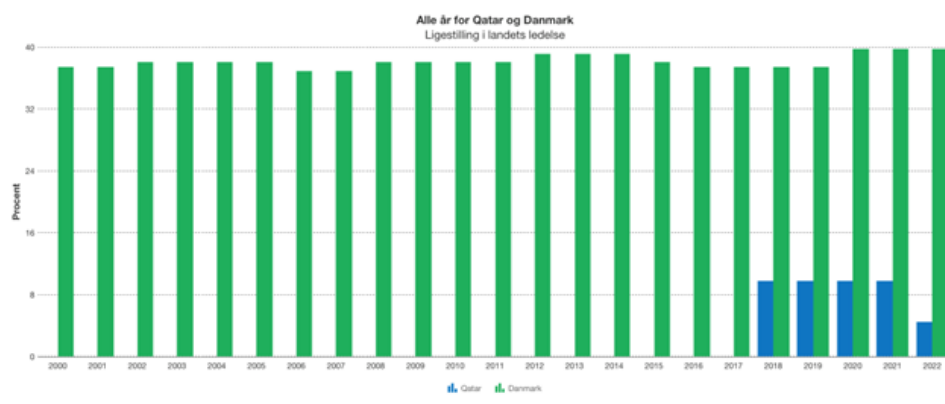
på, at alle menneske er født lige og frie, så giver det ikke mening at Qatar skal være værter, fordi de vil bruge det til at promovere at de er mod menneskerettigheder”, så ville tolkningen at argumentet stå stærkere. Vi ser dog, at der er en skjult grundantagelse i, at det ikke er okay at være imod menneskerettigheder. Dog med manglende reference, hvorfor lige dette eksempel med menneskerettighed ikke er det mest underbyggede. Umiddelbart kan det tolkes som, at selvom menneskerettigheder har fyldt en del, så er opfattelsen af, at det ligefrem er for at promovere menneskerettigheder ikke underbygget, hvorfor pointen ikke står så stærkt.

Eksempel 1: Boykot Qatar

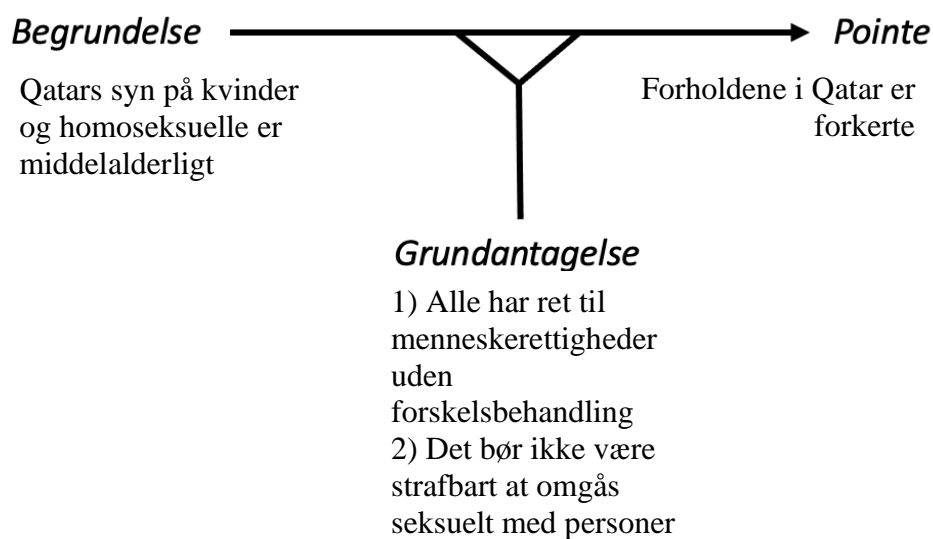
Også i spørgeskemaundersøgelsen fyldte menneskerettigheder en del i argumentationen for en boykot af Qatar. Der bliver både peget på kvinder og homoseksuelles mangel på rettigheder, at dansk fodbold ikke kan støtte et land med sådanne menneskerettighedsproblemer, og at man bør følge sine egne normer. Blandt andet nævnes det, at "Alle forhold omkring det er så forkerte. [...] Det er sportswashing af en nation med et forfærdeligt menneskesyn, deres syn på kvinder og homoseksuelle er middelalderligt." (Bilag 2, 11: 22). Pointen om, at forholdene omkring VM i Qatar er forkerte, begrundes med at deres syn på kvinder og homoseksuelle er middelalderligt. Her bliver middelalderligt betegnet som noget negativt. Med middelalderligt refereres der til middelalderen, herunder den forforståelse, at kvinder i middelalderen var undertrykte og først fik indflydelse på samfundslivet og rettigheder over deres eget liv efter middelalderen (Arnkilde, 2019). Og selvom forforståelsen ikke helt holder stik, og det faktisk var i løbet af middelaldertiden, at kvinder fik rettigheder, så bruges det stadig som pejlemærke, når man snakker om kvinders rettigheder. Homoseksuelles rettigheder skal man længere frem i tiden for at finde. Først i 1981 blev homoseksualitet fjernet fra Sundhedsstyrelsens liste over psykiske sygdomme i Danmark og på verdensplan i 1992 af WHO (Sørensen, 2012). Ikke desto

mindre, så refereres der til, at synet på kvinder og homoseksuelle i Qatar er 'gammeldags' sammenlignet med Danmark og Vesten. I figur 4 kan man se, hvor langt Danmark og Qatar er fra hinanden i forhold til ligestilling i landets ledelse. Figuren viser tydeligt, at det først var i 2018, at kvinder fik en smule rettigheder i Qatar. Men selvom at kvinder har fået adgang til landets ledelse i et lille omfang, så er der stadig lang vej til det, som man ser i den vestlige verden. Menneskerettighedsrapporten World Report 2021 afslører, at Qatar stadig er bagud i forhold kvinders rettigheder, hvor det bl.a. nævnes, at kvinder under 25 år ikke må rejse ud af landet uden tilladelse og at kvinder under 30 år ikke må bo på hotel alene (Human Rights Watch, 2021: 555).

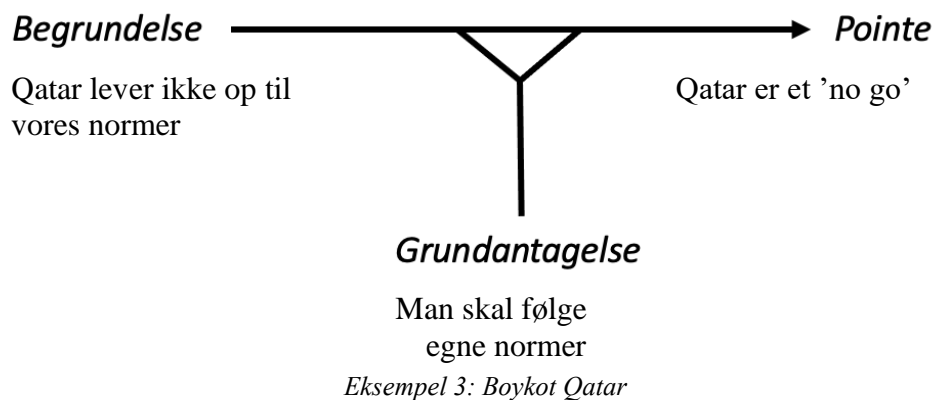
Figur 4. Ligestilling fra landets ledelse. Kilde: Globalis, uå-a

Samme rapport afslører, at homoseksuelles rettigheder i Qatar er milevidt fra det, som vi kender i Danmark. I rapporten oplyses der, at "Qatar's penal code criminalizes sodomy, punishing same-sex relations with imprisonment between one to three years." (Human Rights Watch, 2021: 557), hvilket er en god indikator på, at homoseksualitet ikke er tilladt i Qatar. I forhold til pointen om, at forholdene i Qatar er forkerte med begrundelsen om, at deres syn på kvinder og homoseksuelle er middelalderligt, synes pointen at være vel underbygget med grundantagelsen: "alle har ret til menneskerettigheder uden forskelsbehandling, uanset hvem du er, hvor du er født, hvilket køn du har, og hvordan du ser ud, har du de samme rettigheder" (Amnesty, uå), som fremgår i Amnestys menneskerettighedsrapport.

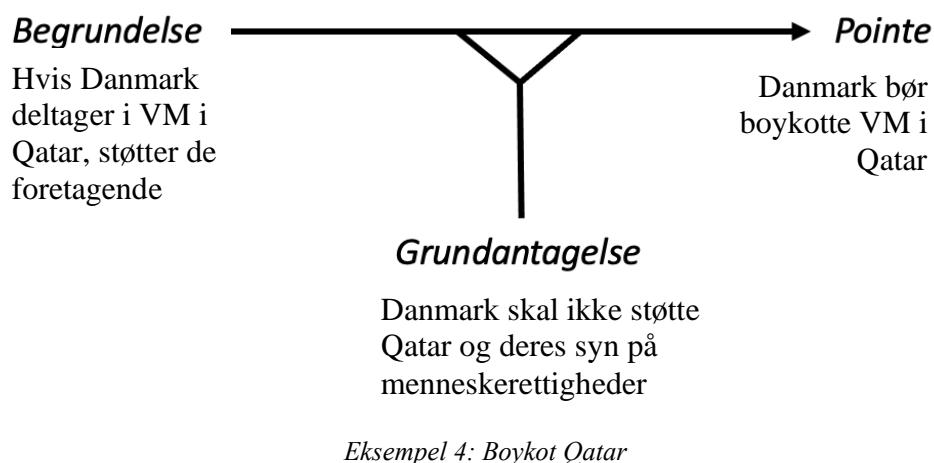

Eksempel 2: Boykot Qatar

Et andet argument for at Qatar er et 'no go' er, at man bør følge egne normer og værne om den måde, man behandler andre mennesker på: "Hvis vi skal følge vores egne normer og måde vi behandler andre mennesker på. Så er det (Qatar, red.) et no go..." (Bilag 2, 11: 22). Værd at bemærke ved dette citat er, at respondenter selv italesætter normen, hvilket tolkes som de danske normer i forhold til menneskerettigheder. Med pointen om, at Qatar er et 'no go', da man skal følge sine egne normer, er det særligt grundantagelsen, der er interessant, da den peger på en norm blandt danskerne. Normen i forhold til synet på menneskerettigheder blandt danskerne, kan bedst beskrives ud fra Amnesty's 'fælles spilleregler', som de selv kalder de 30 punkter og de øvrige menneskerettighedskonventioner, herunder EU, Europarådet og FN, som Danmark er en del af. Som en del af Danmarks menneskerettighedspolitik, skriver Udenrigsministeriet, at "Danmark søger at skabe internationale normer på området igennem arbejde i internationale organisationer." (UM, uå). Man må tolke det som, at Danmark er blandt de førende inden for menneskerettighedsområdet, hvorfor normen, som respondenter refererer til, synes at være funderet i et kendskab til de danske normer inden for området. Dermed kan man udlede, at argumentationen er vel underbygget.

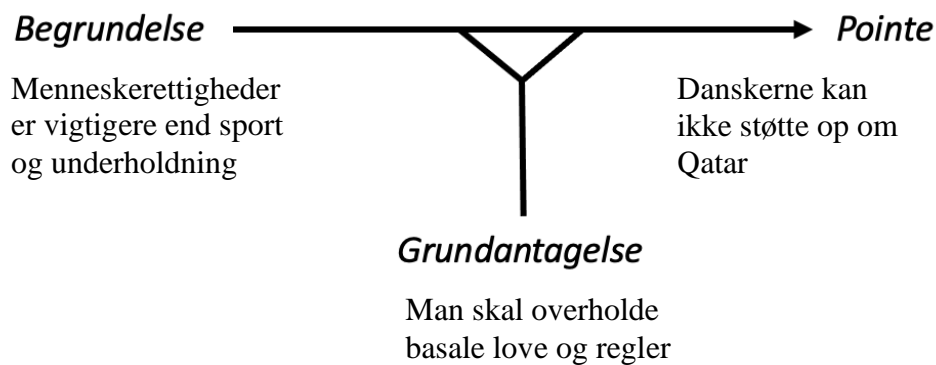

Mens forrige eksempel retter blikket mod politiske normer i Danmark, så er det næste eksempel mere rettet mod Dansk Boldspil Union eller 'dansk fodbold', som respondenterne omtaler det: "Fordi dansk fodbold ikke kan tillade sig at se igennem fingre med de forbrydelser af menneskerettighederne som Qatar laver." (Bilag 2, 11: 16). Citatet er et svar på spørgsmålet om, hvorfor man er for en boykot af Qatar, hvorfor pointen også er netop det. Begrundelsen for boykottet er, at hvis Danmark deltager i slutrunden i Qatar, så støtter de indirekte Qatar og deres syn på menneskerettigheder. Grundantagelsen heraf er, at Danmark, som en af de førende lande inden for menneskerettigheder ikke skal støtte op om Qatar.

Samme holdning har den næste respondent også. Vedkommende peger på både menneskerettigheder og menneskeliv i samme kontekst. Mange af migrantarbejderne har levet under så uduelige forhold, at det har kostet deres liv. Respondenten bakker ikke op om Qatar, da menneskerettigheder og menneskeliv er vigtigere end sport og underholdning: "Fordi

menneskerettigheder er vigtigere end sport og underholdning. Vi kan ikke støtte op om et land der ikke overholder basale love og regler - særligt ikke når det er på bekostning af menneskeliv.” (Bilag 2, 12: 39). Pointen er, at vi (danskerne) ikke kan støtte op om Qatar med begrundelsen om, at menneskerettigheder er vigtigere end sport og underholdning. Og med grundantagelsen om, at man skal overholde basale love og regler, står pointen stærkt.

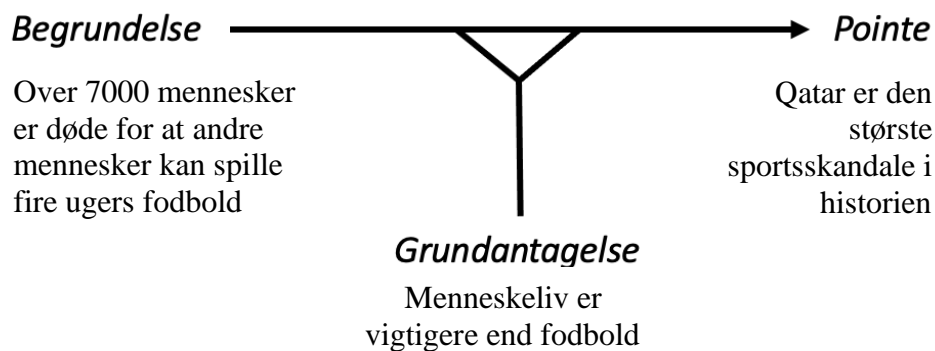
Eksempel 5: Boykot Qatar

Fodbold må ikke stå over menneskeliv

Som argumentet forinden afslører, så hænger menneskerettigheder og dødsfald sammen. De manglende menneskerettigheder i Qatar har resulteret i mange dødsfald, som skyldes de manglende rettigheder og dårlige arbejdsvilkår, som migrantarbejderne har haft under forberedelserne til VM i Qatar i forbindelse med at bygge stadions og gøre landet klar til den store begivenhed. De mange dødsfald er også noget, som er blevet skitseret i medierne. Der er stadig tvivl om det præcise antal af døde, men The Guardian har tidligere beskrevet, at der har været 6.500 dødsfald (Pattison og McIntyre, 2021). Amnesty International operer med et helt andet tal, da de hævder at over 15.000 er døde i perioden 2010-2019 (Roesen, 2021). Den store tvivl og debat om de mange dødsfald har resulteret i et øget pres på Qatar fra både danske og internationale forbund, i forhold til at melde noget mere konkret ud om både antal døde, og hvad dødsårsagerne er. Netop det store fokus fra mediernes side har tilsyneladende også haft indflydelse på danskernes holdning til Qatar som værtsnation. På trods af sammenfaldet mellem menneskerettigheder og dødsfald, så er dødsfaldene stadig noget, som er nævnt i flæng i både spørgeskemaundersøgelsen og etnoraidsundersøgelsen.

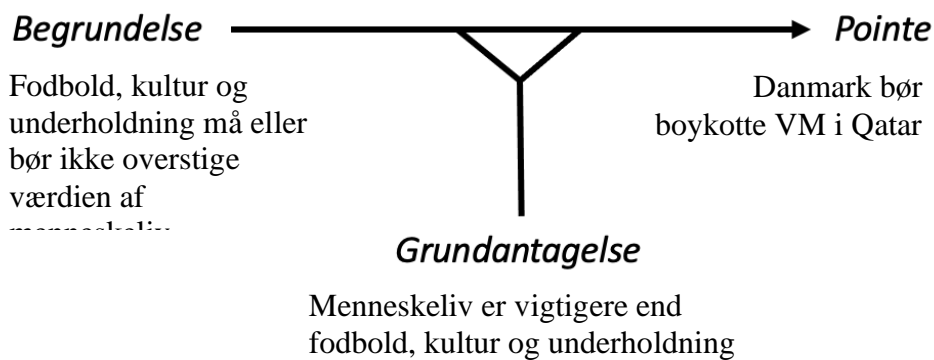
En af de adspurgte i etnoraidsundersøgelsen udtalte følgende: ”Det er den største sportsskandale i historien. Over 7000 mennesker er døde for at andre mennesker kan spille fire ugers fodbold. Fodbold må aldrig stå over menneskeliv.” (Bilag 1, 1: 15). Med pointen om at

'Qatar er den største sportsskandale i historien', så kræver det en begrundelse, som i dette tilfælde er, at 'over 7000 mennesker er døde for at andre mennesker kan spille fire ugers fodbold'. Når begrundelsen er, at der er mange mennesker som er døde som følge af forberedelser til VM, så skal grundantagelsen bruges til at bekræfte begrundelsen, og derfra pege tilbage til pointen. Den tidligere skotske fodboldspiller og -træner Bill Shankly har tidligere udtalt følgende: "Some people believe football is a matter of life and death, I am very disappointed with that attitude. I can assure you it is much, much more important than that" (Jones, 2020). Citatet er taget lidt ud af kontekst, men ikke desto mindre er det blevet et utrolig populært og kendt citat. På trods af Bill Shanklys citat, så er grundantagelsen blandt folk alligevel, at menneskeliv er vigtigere end fodbold, hvorfor argumentet for, at Qatar er den største sportsskandale i historien, fremstår stærkt ud fra begrundelsen og grundantagelsen.

Eksempel 6: Boykot Qatar

I spørgeskemaundersøgelsen er der også flere, der nævner dødsfald blandt migrantarbejdere som det bærende argument for, at VM i Qatar ikke bør finde sted. Blandt dem er der: "Fordi fodbold, kultur og underholdning (penge) ikke må eller bør overstige værdien af menneskeliv." (Bilag 2, 12: 53). Hvor pointen i det tidligere eksempel var, at Qatar er den største sportsskandale i historien, så er den i dette eksempel, at Danmark bør boykotte VM i Qatar. Begrundelsen og grundantagelsen skal redegøre for, hvorfor vedkommende er for en boykot af Qatar. Begrundelsen er, at fodbold, kultur og underholdning ikke må eller bør overstige værdien af menneskeliv, og på baggrund af det, er grundantagelsen at menneskeliv er vigtigere end fodbold, kultur og underholdning, og derfor må man boykotte VM i Qatar.

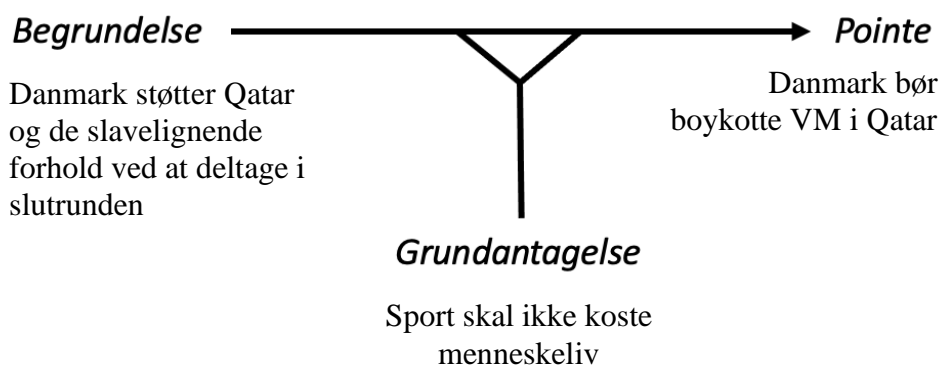
Eksempel 7: Boykot Qatar

En anden respondent, der også bruger menneskeliv som et argument for, at Danmark bør boykotte VM i Qatar, bakker pointen op med, at Danmark støtter Qatar og de slavelignende forhold ved at deltage i VM-slutrunden:

Fordi det ikke giver mening at sport skal være noget der koster så mange tusind menneskeliv og ved at Danmark er med, støtter de Qatar i deres måde at afholde et VM under slavelignende forhold.

(Bilag 2, 11: 13).

Med begrundelsen om, at Danmark støtter Qatar og de slavelignende forhold ved at deltage i slutrunden og grundantagelsen om, at det ikke giver mening at sport skal koste menneskeliv, tolkes pointen om at Danmark bør boykotte VM i Qatar som vel underbygget.

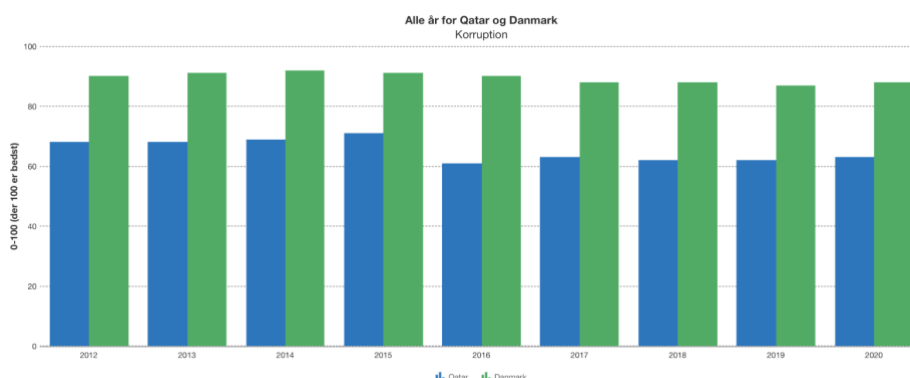
Eksempel 8: Boykot Qatar

Qatar har betalt sig til slutrunden

Et andet stort samtaleemne i medierne og et argument, som flere af vores informanter og respondenter har bemærket, er anklagerne om korrupsion og bestikkelse i forbindelse med udvælgelsen af Qatar som værtsnation. Rygterne har længe gået på, at Qatar har købt sig til slutrunden, og det har bl.a. kostet den tidligere FIFA-præsident Sepp Blatter en udelukkelse fra alle fodboldrelaterede aktiviteter. Også UEFA-præsident Michel Platini led samme skæbne i 2015, da en betaling på over 10 millioner kroner fra en ukendt til Platini blev afsløret (Nielsen og Secher, 2021).

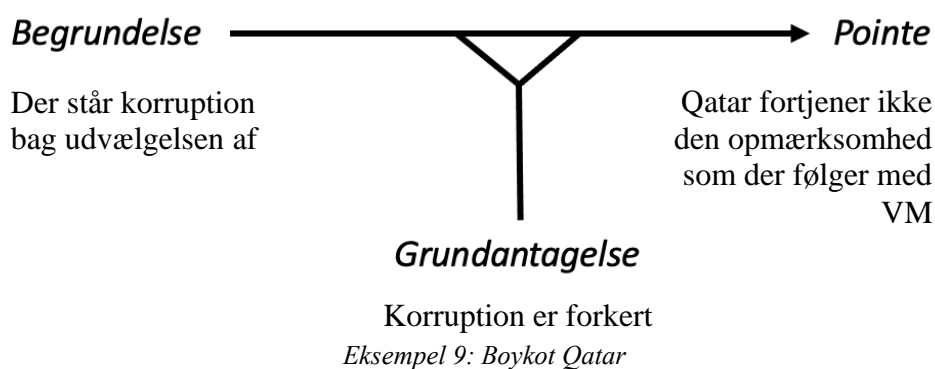
I spørgeskemaundersøgelse var det tydeligt, at korrupsion fyldte en del hos respondenterne. 45% pegede på, at deres første tanke var korrupsion, da de hørte at Qatar skulle være værtsnation for VM i fodbold i 2022 (Bilag 2, 4). Dog viser de frie besvarelser også, at det ikke længere er korrupsion, der fylder mest som argument, men snarere menneskerettigheder og migrantarbejdernes dødsfald, grundet de dårlige arbejdsforhold. Det hænger højst sandsynligt sammen med, at der i 2010, da Qatar fik tildelt værtskabet, og årene efter, var en masse snak om korrupsion. Efterfølgende kørte der sager mod flere af de største fodboldchefer rundt omkring i verden, heriblandt Sepp Blatter og Michel Platini. Desto tættere vi er kommet på slutrunden, desto mere er fokus flyttet væk fra beslutningen bag. I højere grad er der blevet fokuseret på selve Qatar som nation, og de forhold og vilkår som både befolkningen, men også migrantarbejderne lever under.

Blandt argumenterne der peger mod korrupsion, er bl.a.: ”Fordi de ikke fortjener opmærksomheden der følger med et VM og FIFA skal føle konsekvenser af den åbenlyse korrupsion der er foregået i forbindelse med tildelingen af VM.” (Bilag 2, 11: 2). Pointen i følgende argument er, at Qatar ikke fortjener den opmærksomhed, som et VM giver. Begrundelsen for det, er, at der har foregået åbenlyst korrupsion i forbindelse med udnævnelse af Qatar som værtsnation. Flere af hovedpersonerne bag udnævnelsen af Qatar som værtsnation er blevet dømt for bestikkelse og korrupsion (Gibson & Gayle, 2015). Udover, at korrupsion lader til at have været virkelighed, så er det også et ømt punkt for mange. Danskerne er særligt af den overbevisning, at korrupsion er forkert, hvorfor grundantagelsen sammen med begrundelsen får pointen til at stå stærkt. Faktisk viser Transparency Internationals årlige måling "Corruption Perception Index" at Danmark er det mindst korrupte land i verden i 2022, og har været det i en årrække (Madsen, 2022).

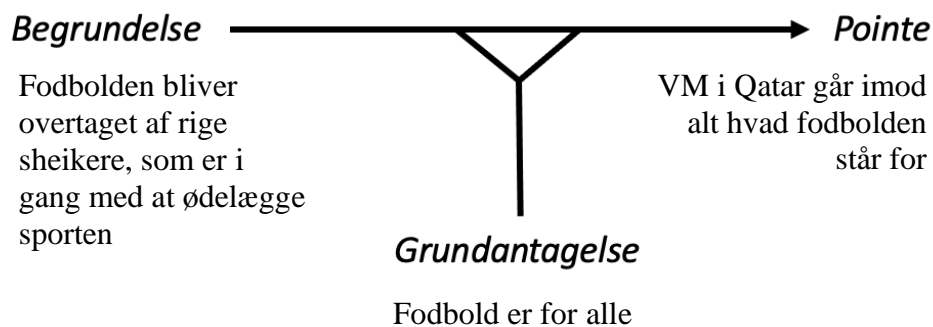
Figur 2. Korruption i Qatar og Danmark. Kilde: Globalis, uå-b

Figur 2 viser graden af korruption i den offentlige sektor og i politik i henholdsvis Qatar og Danmark. Skalaen går fra 0, som er meget korrupt til 100, som betyder ingen korruption. Som det fremgår af grafen, så er det tydeligt at Danmark er langt foran Qatar i forhold til korruption, hvilket også forklarer, hvorfor danske fans peger på korruption som et område, der taler imod Qatars værtskab. Samtidig bekræfter det også grundantagelsen om, at korruption er forkert, i hvert fald i en dansk kontekst. På baggrund af det, kan man udlede, at pointen står stærkt, og at korruption er et velbegrundet argument for, at Qatar ikke bør afholde VM.

En anden vinkel i forhold til korruption og bestikkelse er penge og den magt, som penge har fået i international sport. Flere i etnoraidsundersøgelsen pegede på, at penge er ødelæggende for sporten og det hele handler om, at sheikerne kan more sig: ”Der bygges byer for at man kan spille bold i fire uger. Og for at sheikerne kan more sig. Alt er penge og det strider imod fodbolden.” (Bilag 1, 1: 14) og ”Den (slutrunden) går imod alt hvad fodbolden står for. Fodbolden er bygget af arbejdere, og nu bliver den overtaget af rige sheikere, som er i gang med at ødelægge sporten.” (Bilag 1, 2: 24). Pointen i de to eksempler ligner hinanden i det, at

der peges på at penge har overtaget magten, og at det ”strider imod fodbolden” og ”går imod alt, hvad fodbolden står for”. Med udgangspunkt i det andet citat, så er pointen, at slutrunden går imod alt hvad fodbolden står for. Begrundelsen er, at fodbolden er blevet overtaget af rige sheikere, som er i gang med at ødelægge sporten. Og grundantagelsen er, at fodbolden er bygget af arbejdere, og at det dermed er for alle. Der er en opfattelse af, at fodbolden, som vi kender den i dag, blev grundlagt i 1860’erne. I bogen *What We Think About When We Think About Soccer* (2017), skrevet af den britiske filosof Simon Critchley, peger han på, at fodbolddkulturen i udpræget grad følger den industrielle arbejderklassens geografiske lokationer i England. Her sammenligner han det økonomiske landkort i England med fodboldens geografiske landkort, og peger på bl.a. på byer som Manchester og Liverpool som eksempler på, at fodbolddklubbernes størrelse ikke harmonerer med byernes økonomi. Samtidig er han dog bevidst om, at sporten er blevet langt mere globaliseret og udbredt blandt alle samfundslag, men peger samtidig på at fodbolden stadig bærer et præg af, at være en industriel arbejderklasseaktivitet (Stein, 2018). Selvom at det er tydeligt, at penge er blevet en rigtig stor del af fodbolden over årene, og Qatar Sport Investments også har gjort sit for det med investeringer i forskellige europæiske storklubber, bl.a. stor økonomisk involvering i den franske storklub Paris Saint-Germain, så ser pointen stadig ud til at være bakket op af begrundelsen og grundantagelsen.

Eksempel 10: Boykot Qatar

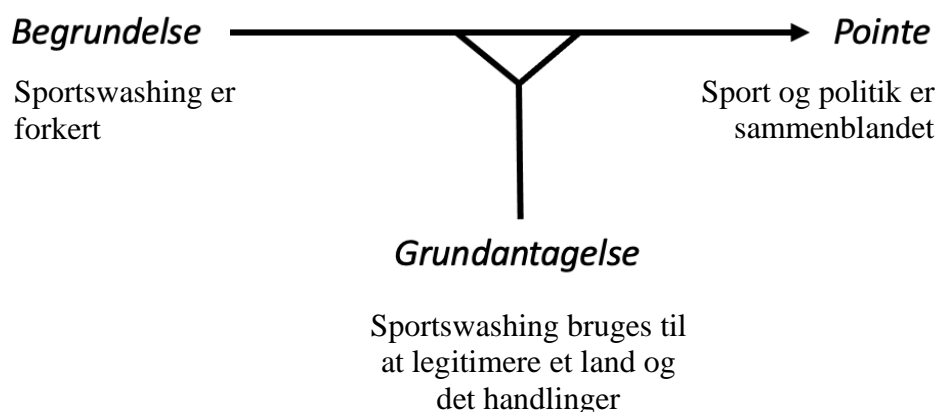
Sportswashing hører ingen steder hjemme

Selvom alle de ovenstående argumenter for at være imod Qatar bundet i en eller anden form for politisk agenda, er der også argumenter som peger mere overordnet på sammenblandingen af sport og politik. Spørgeskemaundersøgelsen viste også, at 72,5 % af de adspurgte mente, at sport og politik i dag ikke er adskilt (Bilag 2, 7). Et af argumenterne for at være for en boykot af Qatar lød:

Fordi sport og politik er sammenblandet, og med henblik på den seneste udvikling i Rusland og Ukraine, så bør sportswashing ikke finde sted i et forsøg på at legitimere et land og dets handlinger.

(Bilag 2, 12: 48)

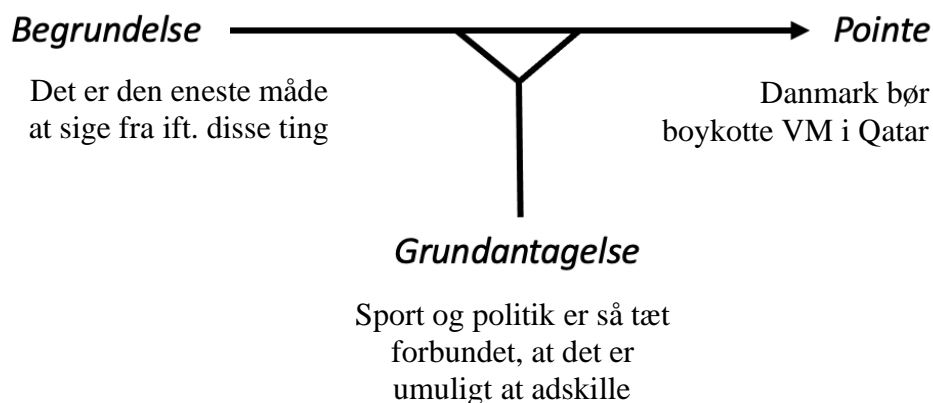
Pointen er, at sport og politik er sammenblandet. Begrundelsen herfor er, at sportswashing bruges til at legitimere et land og dets handlinger. Det bedste eksempel på netop det, er Rusland. Rusland er i mange år blevet 'beskyldt' for at være førende inden for sportswashing, men med Ukraine-konflikten i foråret 2022, ser det ud til, at Ruslands forsøg på at blive en stor sportsnation falder til jorden (Martinez, 2022). Som en del af en større strategi, må man forestille sig, at Vladimir Putin havde forestillet sig, at han gennem de sidste års forsøg på sportswashing havde stået stærkere i verdensbilledet, men det er ikke tilfældet. Derfor kan man også tolke det som om, at der hersker en grundantagelse om, at sportswashing er forkert, både blandt danske fans, men også internationalt.

Eksempel 11: Boykot Qatar

En anden respondent er også imod Qatar, men vedkommende mener ikke, at man kan adskille sport og politik, hvorfor vedkommende ser boykot som den eneste måde, som man kan sige fra: "Jeg tror ikke, at det længere er muligt at adskille sport og politik 100 %, hvorfor en boykot er den eneste måde man kan sige fra ift. disse ting" (Bilag 2, 12: 43). Pointen her, er at Danmark bør boykotte VM i Qatar på baggrund af, at det er den eneste måde, man kan markere at man er modstander af afholdelsen af VM i Qatar. Som spørgeskemaundersøgelsen afslørede, så mente 72,5 % af de adspurgte, at sport og politik ikke er adskilt, hvilket afdækker at der er en grundantagelse om, at sport og politik er tæt forbundet (Bilag 2, 7). Det underbygger også

pointen om, at Danmark bør boykotte VM i Qatar, hvis man vil sige fra over for den udvikling, som der har været i sportens verden i den sidste rum tid.

Eksempel 12: Boykot Qatar

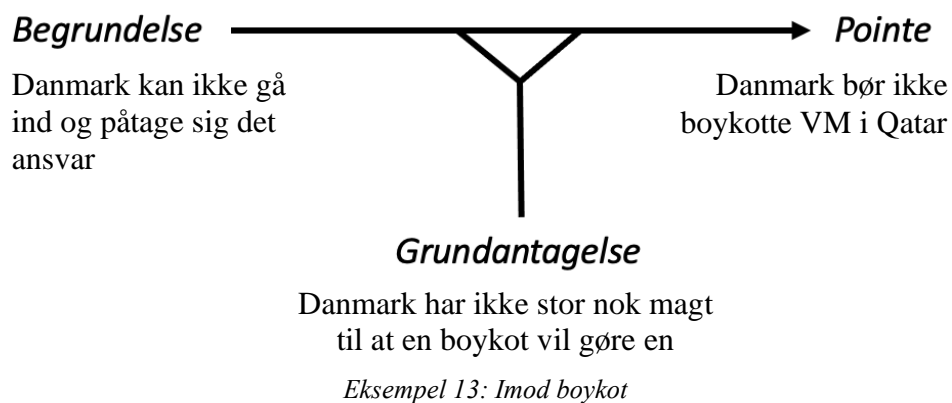
Argumenter mod en boykot

Mens mange af argumenterne for at være imod Qatar peger mod forholdene i Qatar og på sammenblandingen af sport og politik, så er der også argumenter som taler imod en boykot af Qatar. Trods de stærke argumenter for at være imod Qatar, så er der procentvis flere, der mener, at Danmark ikke bør boykotte VM i Qatar. I spørgeskemaundersøgelsen pegede 40,2 % af alle respondenterne på, at Danmark ikke bør boykotte, mens 43,9 % af landsholdsfansene var imod en boykot (Bilag 2, 5). Blandt argumenterne mod en boykot af Qatar er, at Danmark hverken bør eller kan tage ansvaret alene. Derudover peges der også på, at det ikke er spillernes ansvar. Endelig, er der enkelte, som peger på at deres kærlighed til fodbolden fylder så meget, at de bakker op om en deltagelse ved VM, på trods af det bliver afholdt i Qatar. Andre mener, at sport og politik ikke bør være så tæt forbundet, at en boykot er værd at overveje.

Danmark kan ikke gøre det alene

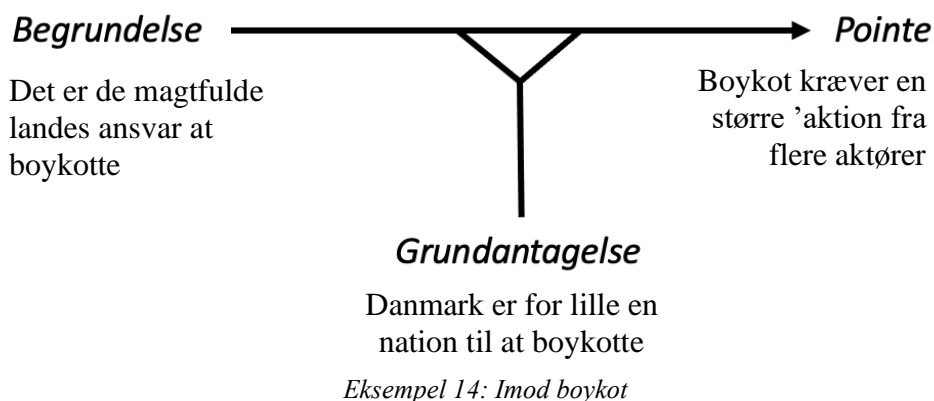
En af de mest fremtrædende argumenter for at være mod en boykot er, at Danmark ikke bør boykotte alene, men at det kræver handling fra flere lande. Ved etnoraid-undersøgelsen var der en af informanterne, der udtalte: "Som enkelt land kan Danmark ikke gå ind og påtage sig det ansvar." (Bilag 1, 1: 4). Med ansvar menes der at tage ansvar for en boykot og være forgangsbillede for andre nationer. Citatet er et svar på et opfølgende spørgsmål om, hvorfor vedkommende var mod en boykot. Pointen blev italesat i spørgsmålet forinden, hvor vedkommende svarede: "Nej nej nej, aldrig nogensinde" til et spørgsmål om Danmark bør

boycotte eller ej. Pointen i argumentet er derfor, at Danmark ikke bør boycotte VM i Qatar. Begrundelsen er, at Danmark som enkelt land ikke kan gå ind og påtage sig det ansvar. Ud fra grundantagelsen om, at Danmark ikke har stor nok magt i verden til at en boykot fra dansk side vil gøre en stor forskel, tolkes pointen som stærk. Grundantagelsen bakkes op af professor og idrætshistoriker Hans Bonde, som i en kronik i Berlingske i april 2021 skrev følgende: ”Dansk enegang i en boykot vil imidlertid være som at skyde sig selv i foden, da det vil være virkningsløst og med al sandsynlighed blot føre til, at FIFA idømmer det danske landshold en længere karantæne fra internationale turneringer.” (Bonde, 2021).

Nogenlunde samme argument bruger en af respondenterne i spørgeskemaet, og kalder samtidig på handling fra flere og større aktører, hvis man skal boycotte Qatar: ”Danmark kan ikke, som lille nation, 'bare' boycotte. Det kræver en større 'aktion' fra flere aktører” (Bilag 2, 14: 50). Pointen er, at en boykot kræver ’aktion’ fra flere aktører, da Danmark, som lille nation, ikke har magten til at gennemføre det. Grundantagelsen er, at det er de lande, som har mere magt end Danmark, som bør starte med at boycotte. USA anses af mange, som det mest magtfulde land i verden, men andre lande som Kina, Rusland, Brasilien og Indien er også på vej frem på den internationale orden (Sørensen, 2018). Professor ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet, Georg Sørensen, peger på, at Danmark har gode muligheder for konstruktiv indflydelse på verdensplan. Samtidig peger han dog på, at ”hvis verden bliver præget af konflikt; så er det atter engang stormagterne, der kommer til at spille den centrale rolle.” (Sørensen, 2018). Selvom artiklen er skrevet i 2018, så bruges eksemplet med Ukraine-konflikten som potentielt faretruende. Den aktuelle situation i netop Ukraine, har vist at magten på verdensplan er overladt til supermagterne med Rusland på den ene side og NATO på den anden side. Selvom situationen i Ukraine ikke direkte kan sammenlignes med situationen i

Qatar, så er VM i Qatar stadig så stor en begivenhed på verdensplan, at grundantagelsen om, at det er de store nationers ansvar at boykotte, kan tolkes som værende underbygget.

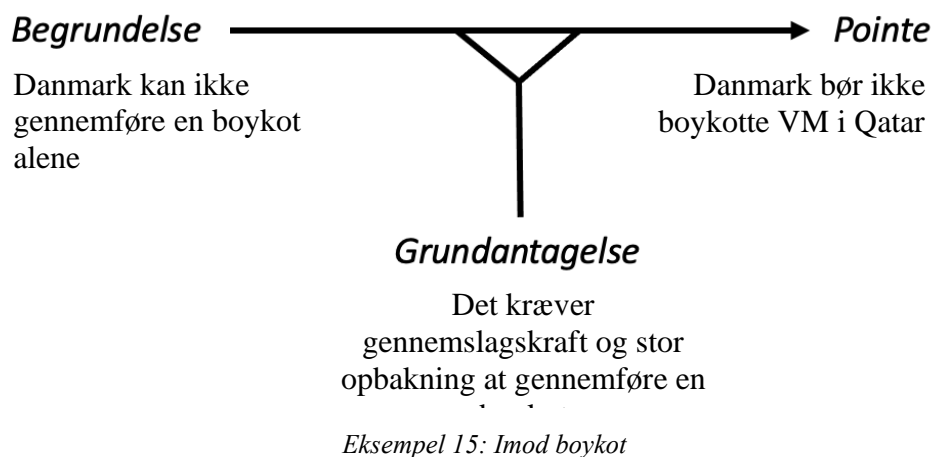
I forlængelse af ovenstående argumenter er den generelle holdning, at Danmark som ene nation ikke har nok autenticitet og kraft, til at kunne gøre en forskel, ved at boykotte VM i Qatar alene. Det fremgår af følgende citat:

Danmark alene bør ikke boykotte VM, hvis det virkelig skal have en betydning, er nogen af de store lande nødt til at gå forrest [...] Hvis de også boykotter, så bør Danmark også. Men en fælles boykot skal der til.

(Bilag 2, 14: 51)

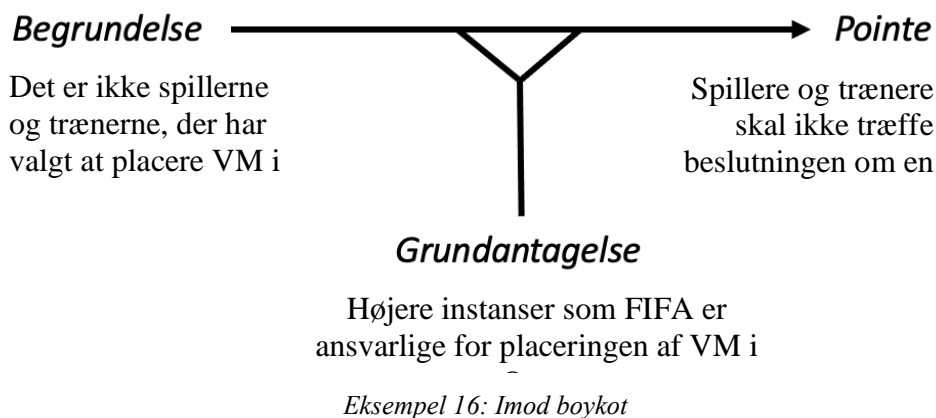
Pointen i ovenstående citat er, at Danmark ikke bør være alene om at boykotte VM. Denne pointe bakkes op af en anden respondent, der også mener at: "Vi (Danmark, red.) bør ikke som enkelt land boykotte, men så nærmere som fællesskab (Europa) der bør dog gøres noget, så der kommer mere syn på det." (Bilag 2, 14: 43). Her er pointen også, at Danmark ikke bør boykotte alene. I begge tilfælde peges der på, at større nationer har et større ansvar end Danmark. Selvom det ikke nævnes direkte, så er begrundelsen for pointen, at Danmark ikke har nok gennemslagskraft til at gennemføre en boykot, som ville gøre en forskel. Dermed sagt, at begrundelsen er skjult. Grundantagelsen hertil må være, at det kræver en vis form for anciennitet, gennemslagskraft og magt på verdensplan at gennemføre en boykot. Dermed kan man argumentere for, at Danmark ikke bør være initiativtagere til en boykot, men bør bakke op, hvis forslaget kommer fra mere magtfulde lande. Ovenstående argumenter tolkes som en smule ubeslutsomme. Selvom argumenterne er vel underbyggede, så tolkes argumenterne som værende den nemme løsning. Om det er for at beskytte Danmarks omdømme i verden eller det

er fordi, at det er den nemmeste løsning skal være usagt, men noget tyder på, at respondenterne faktisk er for en boykot, men at omstændighederne gør det svært.

Ikke aktørernes ansvar

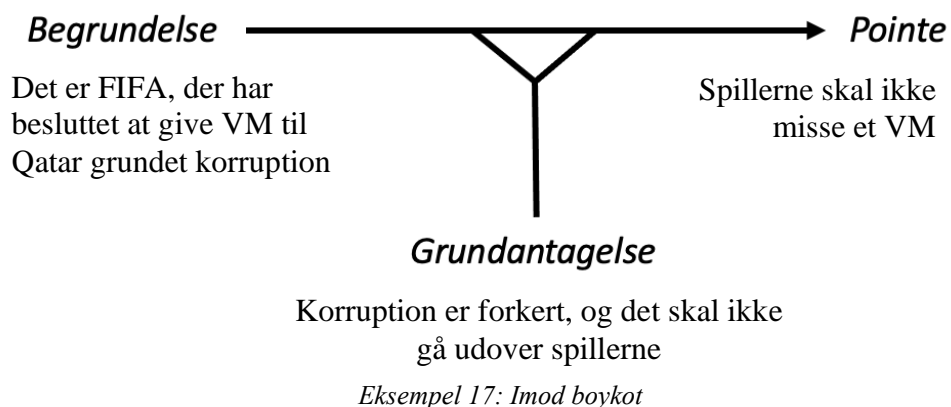
Når det handler om en boykot af VM i Qatar, kigges der ofte mod aktørerne, som fx spillerne og trænerne på det danske landshold. Der har været mange meninger om, at det er dem der bør tage ansvar i situationen og træffe den svære beslutning, at boykotte et VM. Det er dog ikke alle respondenter, der er enige i den betragtning: "Det er ikke op til den enkelte nation, spillere, trænere eller sportslige ledere at vurdere dette. Det bør være op til en højere instans." (Bilag 2, 14: 44). Det er et argument, som respondenten ikke står alene med, da respondenten bakkes op af dette af en anden respondent, der siger: "Det skal ikke gå udover landsholdsspillerne og DBU at VM tilfældigvis skal afholdes i Qatar (...) Ingen landsholdsspillere eller trænerstaben syntes, at det er fedt at det skal afholdes der." (Bilag 2, 14: 15). Pointen er derfor, at det ikke er spillerne eller trænerstaben, der skal træffe beslutningen om en boykot. Begrundelsen for det er, at det ikke har været spillerne eller trænerne, der har valgt, at VM skal afholdes i ørkenstaten. De har blot gjort deres arbejde og kvalificeret sig. Ud fra det må man tolke, at følgende meninger er sagt med en grundantagelse om, at det er højere instanser som FIFA, der må tage ansvar og flytte VM.

I forlængelse af ovenstående argumenter, er der flere i samme kategori, der lægger ansvaret væk fra spillerne og i stedet peger på FIFA som de ansvarlige for valget:

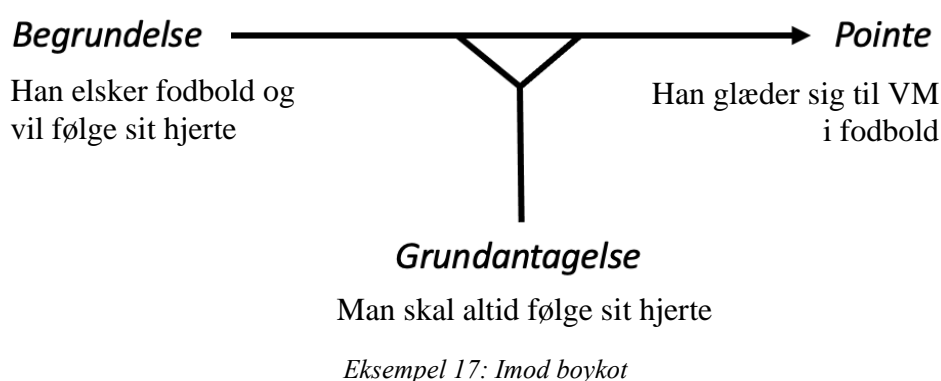
Men synes ikke at en spiller skal miste chancen for et VM, fordi at FIFA har lavet et korrumpert valg. Det er ikke spillernes skyld og de skal ikke straffes. For nogle vil det være deres eneste chance for at komme til et VM for deres land, hvilket er noget af det største du kan prøve som fodboldspiller. (Bilag 2, 14: 32)

Pointen i ovenstående citat er, at spillerne ikke skal misse chancen for et VM. VM i fodbold er noget af det største, som man kan opnå som fodboldspiller. Som citatet ligeledes påpeger, er det for nogle spillere en oplevelse, som de muligvis kun kommer til at opleve en eller få gange i løbet af deres karriere. Begrundelsen er, at det er FIFA, der har foretaget et korrumpert valg, ved at give værtskabet til Qatar. Som nævnt i analysen af argumenterne for boykot, så er der flere beviser på, at der rent faktisk er tale om korrupsion ved tildelingen. Dermed står begrundelsen stærkt ud fra en grundantagelse om, at korrupsion er forkert og det ikke skal gå ud over spillerne.

Kærligheden til fodbold fylder mest

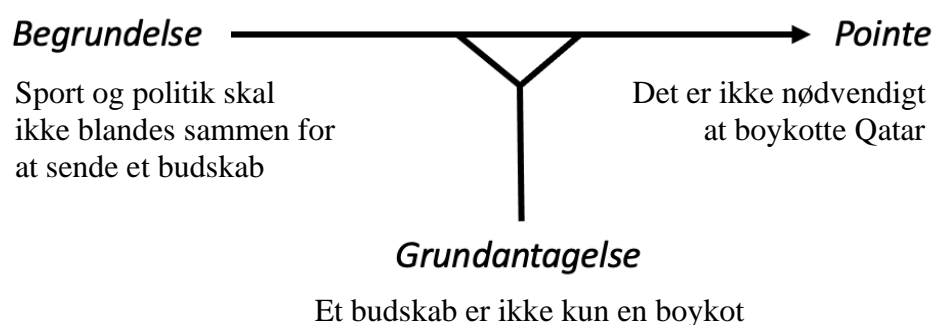
VM i fodbold er en stor ting og et event, der kun sker hvert fjerde år. Dermed er det også normalvis en begivenhed, som mange mennesker ser frem til. På trods af den store opmærksomhed, der er på Qatar og de omstændigheder, der er fundet sted, så er der alligevel nogle, der ikke kan dy sig for at tænde fjernsynet, når først bolden den triller: "Jeg tror, at med de mange ting der sker i verden, så kan jeg ikke undgå at glæde mig til VM i Qatar. Jeg elsker fodbold og jeg vil følge mit hjerte." (Bilag 1, 1: 6). Med de ting, der sker rundt om i verden, så er der mange ting at tage stilling til. Som individ bliver man hele tiden stillet til ansvar og skal vælge fra eller til. Men her er det glæden ved spillet og slutrunden, som spiller en større rolle end omstændighederne omkring. Informanten vælger derfor at se slutrunden, som en ting han kan se frem til. Pointen hos respondenterne er derfor, at han glæder sig til VM i Qatar. Ud fra den pointe er begrundelsen, at han elsker fodbold og vil følge sit hjerte. Grundantagelsen er, at man skal følge sit hjerte. For respondenterne er glæden og kærligheden til spillet med bolden større, end at han vil lade omstændighederne omkring frarøve ham oplevelsen af at se slutrunden, hvorfor pointen står stærkt. Noget tyder på, at respondenterne ikke har tænkt sig til at forholde sig til de politiske spørgsmål, som har fulgt med i debatten om VM i Qatar. I stedet er fokus på fodbolden, hvorfor man kan sige, at vedkommende ikke sammenblander sport og politik.

Sport og politik skal ikke blandes sammen

Selvom dette speciale er bygget op omkring sammenblandingen af sport og politik, så er der også argumenter, der taler for at sport og politik ikke bør blandes sammen. Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at størstedelen af de adspurgte mener, at sport og politik bør være adskilt. 41,8 % mener at sport og politik skal være adskilt, mens 32,2 % har den modsatte holdning og 25,9 % svarede 'hverken/eller' (Bilag 2, 7).

Netop sammenblandingen af sport og politik bliver også brugt som argument for, at en boykot af Qatar ikke bør være nødvendigt. En af respondenterne mener ikke, at en boykot bør komme på tale, netop fordi at sport og politik ikke skal blandes for meget sammen. Respondenten skrev følgende: “Fordi det ikke bør være nødvendigt at boykotte Qatar for at sende et budskab. Sport og politik bør ikke blandes så meget sammen, at det skal ende i en boykot.” (Bilag 2, 13 20). Citatet er et modargument til en af de respondenter, som påpegede at det er umuligt at adskille sport og politik. Pointen i følgende citat er, at det ikke er nødvendigt at boykotte Qatar. Begrundelsen for det, er, modsat begrundelsen i første del af analysen, at sport og politik ikke skal blandes sammen. Det er ud fra en grundantagelse om, at man bør kunne sende et budskab på en anden måde end at boykotte. På trods af begrundelsen om, at sport og politik ikke skal blandes sammen for at sende budskab, så lader begrundelsen ikke til at være helt velovervejet. Sport og politik er i den grad blev sammenblandet på det seneste, hvor særligt krigen i Ukraine også har haft stor betydning for netop det. Flere sportsforbund har taget afstand til Rusland og udelukket landet fra forskellige sportslige aktiviteter og turneringer. Derudover var det også planlagt, at Sankt Petersborg i Rusland skulle lægge stadion til Champions League-finalen i fodbold i 2022, men finalen blev rykket til Paris som følge af krigen i Ukraine (Ernst, 2022). På baggrund af det, må man sige, at selvom der bruges argumenter om, at sport og politik ikke skal blandes sammen, så falder pointen til jorden, da begrundelsen ikke virker helt underbygget.

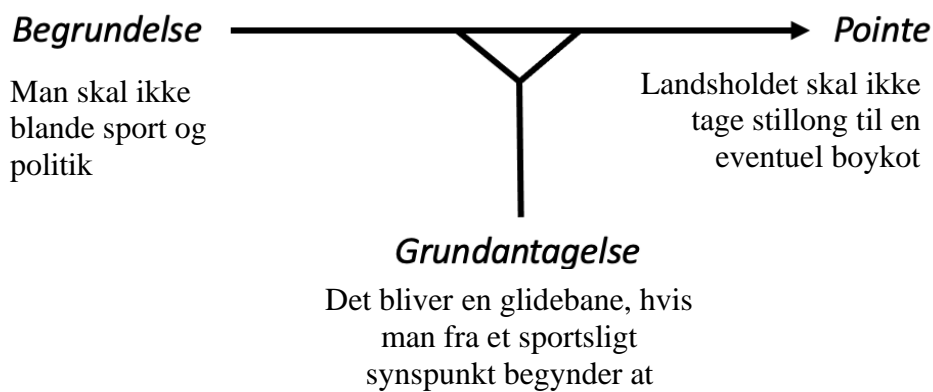
Eksempel 18: Imod boykot

På trods af, at pointen ikke fremstår som vel underbygget, så er der også andre argumenter, der peger i samme retning. En anden respondent mener heller ikke, at sport og politik skal blandes sammen, men at det er op til det ‘officielle Danmark’, som vedkommende omtaler det, og ikke landsholdsspillerne at boykotte. Samtidig peger han på, at det vil gå udover sporten, hvis man begynder at ekskludere og boykotte nationer:

Da man ikke skal blande sport og politik sammen. Jeg synes det officielle Danmark kan boykotte ved ikke at sende ministre osv. afsted, men landsholdet/DBU skal ikke tage stilling til dette. De skal bare gå ned præstere bedst muligt (...) Det bliver en glidebane hvis man fra et sportsligt synspunkt begynder at ekskludere og boykotte nationer.

(Bilag 2, 13: 34)

Her er pointen, at landsholdet og spillerne på landsholdet ikke skal tage stilling til en eventuel boykot, men blot passe deres opgave bedst muligt. Begrundelsen herfor er, at man ikke skal blande sport og politik. Grundantagelsen er, at det går udover sporten, hvis man begynder at blande sport og politik. Ligesom med det forrige eksempel, så er begrundelsen om at sport og politik ikke vel underbygget, men hvis man holder den op mod grundantagelsen, så kan man godt argumentere for, at pointen står stærkt.

Eksempel 19: Imod boykot

Delkonklusion

Som en af de mest omdiskuterede sager i sportens verden inden for den sidste årrække, så er det klart, at der er mange, der har en holdning til boykot eller ikke boykot af Qatar. Følgende analyse viser også, at der ikke er en entydig mening blandt de danske landsholdsfans. Der findes både argumenter for boykot og dermed mod Qatar, men også argumenter, som taler for ikke at boykotte. Der er mange forskellige argumenter for at være for en boykot og mod Qatar. Argumenterne mod Qatar peger mod landets syn på menneskerettigheder, de dødsfald som forberedelser til slutrunden har kostet, korruption i forbindelse med udnævnelsen af Qatar som værtsnation, og at sport ikke skal bruges til at legitimere et lands politiske interesser.

På den anden side, er det der fylder mest i argumenterne for ikke at boykotte er, at Danmark ikke kan påtage sig så stort et ansvar, som det vil kræve, at det ikke er spillernes ansvar og at

kærligheden til fodbolden fylder mere end noget andet. Mens størstedelen af argumenterne for at være for en boykot synes at være vel underbygget, så ser det anderledes ud med argumenterne for at være imod boykot. Argumenterne tyder ikke på at være helt så underbygget, som tilfældet er med argumenterne imod en boykot. Det kan skyldes flere ting, men først og fremmest må man forvente at mediernes dækning af Qatar har haft stor indflydelse på, at de danske fans argumenter for en boykot står stærkere frem end argumenterne, der taler for det modsatte. Mediernes rolle i forbindelse med Qatars værtskab vil vi komme nærmere ind på i nedenstående diskussion.

DISKUSSION

Følgende diskussion vil tage udgangspunkt i den negative opmærksomhed, som medierne har skabt om Qatar i den sidste årrække. Herefter følger en diskussion om, hvorvidt Qatar er lykkedes med deres soft power, eller om der snarere er tale om soft disempowerment. Til sidst vil vi diskutere, hvordan den negative opmærksomhed har påvirket Qatar og hvor det efterlader landet.

Qatars største kritiker og bedste ven

Som mange af de danske fans argumenter i analysen afslører, så er kritikken haglet ned over Qatar. Det er ikke kun de danske landsholdsfans, der er kritiske over for Qatar. Det samme er medierne. Mens officielle forbund, regeringer og andre institutioner har været tilbageholdne i deres kritik af Qatar, så har medierne brugt deres store magt til at sætte Qatar i verdens søgelys. Det har også betydet, at der er kommet historier om de slavelignende forhold hos migrantarbejdere, der bor i landet, og som har kostet tusindvis af menneskeliv. Samtidig har der været fokus på Qatars menneskerettigheder eller mangel på samme, og endelig har det også endnu engang sat gang i korrupsionsdebatten om de største verdensfodboldorganisationer FIFA og UEFA. De mange forskellige negative historier har selvfølgelig trukket overskrifter og gjort, at der er lagt et internationalt pres på Qatar i forhold til at afholde VM-slutrunden. Første del af analysen afslører dog, at Qatar prøver at modbevise de mange kritiske vinkler på slutrunden. Ved at fokusere på de positive vinkler, som hører med en VM-slutrunde, forsøger Qatar at retfærdiggøre, at det kan skabe en national glæde i landet og samtidig skabe en sundere livsstil hos den qatarske befolkning. Så hvad skal man egentlig tro? Og hvad vægter egentlig højest?

På trods af, at Qatar forsøger at skabe den positive vinkel på at skulle afholde VM-slutrunden, så viser anden del af analysen, at der primært er en negativladet stemning om VM i Qatar, og at argumenterne mod Qatar fylder mere end argumenterne for Qatar. Det skyldes ikke mindst mediernes portrættering af Qatar. Medierne har haft og har stadig en stor rolle i forhold til, hvordan Qatar bliver vist frem for resten af verden. Med mediernes kritiske vinkel i forhold til migrantarbejdernes arbejdsvilkår, i forhold til korrupsion og i forhold til landets historie eller manglende sportshistorie, så har det fra start af været svært for Qatar for alvor at overbevise resten af verden om, at VM i deres land skulle være en god idé. Men hvordan kan det være, at VM i Qatar står til at blive den største sportsskandale i historien, når landet så åbenlyst har udarbejdet rapporter, som forsøger at overbevise den resten af verdenen om det modsatte?

Noget af forklaringen skal højst sandsynligt findes i Qatars fortid og placering. Qatars plettede ry på verdensplan er jo ikke kommet ud af ingenting. Med øgenavne som ”islamisk sharia-diktatur” og ”middelalderlig ørkenstat” til ”slaveland”, så må der jo være noget om snakken. Og med afsløringer om de mange dødsfald, korrupsionen bag udnævnelsen og landets syn på menneskerettigheder, så tyder det da heller ikke på at Qatar har rent mel i posen. Udover de historier, der er kommet frem i forbindelse med VM-slutrunden, så spiller landets placering og kultur selvfølgelig også en stor rolle. Med udgangspunkt i Nadia Kanevas kulturelle tilgang til nation branding, så er det ikke så underligt, at Qatar er blevet kritiseret. Den kulturelle tilgang sammenligner landets kultur med den vestlige verden, primært USA. Med de store kulturelle forskelle, der er på Qatar og den vestlige verden, så er det nemt at pege fingre af Qatar fra et vestligt perspektiv.

Med Qatars placering, som en lille-bitte halvø og som ‘lillebror’ til Saudi Arabien, så har betingelserne for Qatar været svære siden landet blev selvstændigt i 1971. Forholdet til netop Saudi Arabien har længe været anstrengt. Saudi Arabien havde i mange år domineret i Mellemøsten og dikteret alle de små golfstaters udenrigspolitik. Det var først da Qatars daværende emir Sheikh Hamad bin Khalifa al Thani kom til magten i 1995, at Qatar åbenlyst udtrykte, at de ville ud af Saudi Arabiens skygge og fremtidssikre landet, så man ikke var afhængig af ‘storebroren’ mod vest. Allerede dengang startede en lang sej kamp med international soft power, som skulle bevirke at Qatar blev set på som selvstændig stat. Og noget tyder på, at Qatar er på rette vej. Og at VM i fodbold i 2022 skal være kulminationen på mange års international soft power.

Godt nok kan Qatar ikke sige sig frie fra at være diktatorisk, men sammenlignet med andre lande, heriblandt Saudi Arabien, så tyder noget på at Qatar er på rette vej. I følge den amerikanske NGO, Freedom House, der bl.a. måler demokrati og rettigheder i alle verdens lande, så scorer Qatar 25 point. Selvom 25 point stadig er under kategorien ‘Not free’, og ikke er højt sammenlignet med de vestlige lande, så er det højere end fx Saudi Arabien, som har en score på 7 point. Af andre lande, som også har investeret massivt i sportens verden og forsøgt at gøre brug af sportswashing, er det værd at nævne Rusland og Kina, som henholdsvis har scoret 19 og 9 point på Freedom Houses rapport (Freedom House, 2022).

Hvordan er det lykkedes for Qatar at opnå en højere score end 50 andre lande på listen, når landet bliver kaldt ”islamisk sharia-diktatur”?

Igen bliver man fristet til at pege på medierne. VM i Qatar bliver af mange kaldt for verdens største PR-stunt, og det er ikke helt uden grund. Det viser sig, at et væsentligt element i Qatars store satsning på sport og sportsbegivenheder er det statsejede tv-selskab beIN SPORTS. Tv-selskabet er størst i Mellemøsten og store dele af Asien, men har samtidig også tv-kanaler i USA og Canada, ligesom at tv-selskabet også for nyligt fået adgang til det europæiske marked i form af Frankrig og Spanien (beIN, 2022). Derudover har flere af Qatars største og multinationale virksomheder, som Qatar Airways, mobilselskabet Ooredoo, og nyhedsmedie AL-Jazeera samt landets gas- og olievirksomheder investeret massivt i det europæiske og nordamerikanske marked. Det har været med til at understøtte de mange sportsaktiviteter, som Qatar er gået ind i (Thøgersen og Dehn, 2020). Qatar står utroligt stærkt på den internationale fodboldscene. Udover at Qatar Airways er storsponsor for flere af de største europæiske fodboldklubber og det sydamerikanske fodboldforbund CONMEBOL, så er den qatarske forretningsmand Nasser Al-Khelaifi også en del af UEFA's øverste råd, eksekutivkomitéen. Den samlede indsats fra Qatar ser ud til at have været nyttig. I hvert fald har PSG, som Qatar støtter, sluppet for at være i samme søgelys, som eksempelvis Manchester City med ejere fra Emiraterne eller Newcastle med saudiske ejere, har været i. I følge Simon Chadwick, der er ekspert i sportsøkonomi og international sportspolitik ved instituttet Eurasian Sport ved Emlyon Business School i Lyon, skyldes det, at Emiraterne har indtaget den her rolle som en stridbar modstander, mens Qatar søger at finde konsensus (Thøgersen og Dehn, 2020).

Ud fra det kan man sige, at Qatar må have et ambivalent forhold til medierne. Selvom meget peger i retning af, at medierne har været skyld i at Qatar er blevet kritiseret for deres værtskab og er blevet kaldt "islamisk sharia-diktatur", "middelalderlig ørkenstat" og "slaveland", så tyder meget også på, at Qatar har brugt medierne til deres fordel. Dermed må man sige, at medierne både er Qatars største kritiker og samtidig været Qatars bedste ven.

Risikoen for soft disempowerment

Den store mediebevågenhed og større fokus på Qatar i forbindelse med VM i fodbold, øger risikoen for, at landets mangeårige soft power strategi falder til jorden. Ifølge en række forskere inden for området, så kan brugen af soft power være et tveægget sværd. De mener nemlig at lande, der gør brug af soft power, skal have 100 % troværdighed og orden i tingene, ellers risikerer landets soft power at blive til soft disempowerment (Brannagan og Giulianotti, 2018, 1141). Som anden del af analysen afslører, så tyder det ikke på, at Qatar har 100 %

troværdighed og orden i tingene, hvis man spørger de danske fans. Så er der risiko for, at Qatars årelange arbejde med soft power ender ud i soft disempowerment?

Der har længe været mistanke om korrupsion i forbindelse med, at Qatar fik tildelt værtskabet for VM-slutrunden. Qatar er aldrig blevet set som en sportsnation, samtidig med at de ikke havde faciliteterne på daværende tidspunkt til at afholde et VM. Allerede 6 måneder efter at Qatar havde fået tildelt værtskabet af FIFA, blev der fremvist beviser for, at Qatar havde forsøgt at købe andre landes stemmer ved uddelingen. Grundet de tidlige spekulationer om korrupsionen, blev sagen undersøgt nærmere. Efterfølgende kom det frem, at Qatars regering havde betalt 1 million \$ til den afrikanske FIFA-komite mod at de ville stemme på Qatar som værter til VM 2022 (Scott, 2011). Hele korrupsionsdiskussionen var det, der startede den generelle skepsis, der har været rettet mod at Qatar skulle afholde VM.

Korrupsionen var kun startskuddet til en massiv kritik og et ekstra fokus rettet mod Qatar. Det har også betydet ekstra opmærksomhed på landets kultur og de politiske holdninger i landet. Det indebærer bl.a. landets syn på seksualitet. I Qatar er det ikke lovligt at være homoseksuel. Derfor har der også været lagt pres på FIFA for at stoppe al form for sportsrelaterede turneringer i Qatar. Flere seksuelle minoritetsaktivister har opfordret FIFA til at lægge pres på Qatar og deres anti-homo lovgivning (Gibson, 2013). Dermed kan man sige, at der allerede er flere sager, som peger mere mod soft disempowerment end soft power.

Kritikpunkterne er et klart billede på, hvad den internationale presse går op i, når det handler om at være værter for såkaldte mega-event. Det handler ikke blot om, at der skal dyrkes sport og konkurreres i en specifik sportsgren. Det handler i lige så høj grad om, hvordan værtslandet bliver repræsenteret, og hvad både spillere og tilskuere kan forvente. Efter det kritiske perspektiv, som medierne har haft til Qatar som værtsland, kan landet ikke undgå, at eventuelle turister tager afstand fra Qatar. Ligeegyldigt hvor attraktivt de ellers måtte prøve at gøre det i forhold til at lokke turisterne til i forbindelse med VM-slutrunden, så kan de ikke komme udenom den omtale. Det er et tydeligt eksempel på, at Qatars brug af soft power ikke nødvendigvis er akkumuleret positivt.

Som flere af respondenterne og informanterne også har bemærket og kritiseret Qatar for, så har landet tiltrukket arbejdskraft udefra. Der er ingen tvivl om, at Qatar har brugt soft power til at tiltrække folk til landet, ved at lokke med gode vilkår, gode fremtidsmuligheder og mulighed

for fast arbejde. Der er ikke noget galt med at tiltrække arbejdskraft fra andre lande. Men når fortællingen om migrantarbejderne pludselig bliver vendt til, at de lever under elendige vilkår, har fået minimal løn udbetalt, ikke har haft adgang til drikkevand, arbejdet i 18 af døgnets 24 timer, så er der en stor risiko for, at de mange års arbejde med at opbygge landets omdømme pludselig er i færd med at smuldre mellem hænderne på Qatar.

Noget tyder på, at den såkaldte sneboldeffekt har ramt Qatar og deres soft power-strategi. Qatar har haft et klart formål med afholdelse af VM i fodbold, som skulle være kulminationen på mange års soft power-arbejde. Men VM i fodbold har samtidig også været omverdenens øjenåbner. Resten af verden har fået øjnene op for Qatar og deres kultur og værdier, som langt fra stemmer overens med især den vestlige verden. Skal man tro de to forskere Paul Michael Brannagan og Richard Giulianotti som hævder, at man skal have 100 % troværdighed (Brannagan & Giulianotti, 2018), så tyder meget på, at Qatars soft power-strategi mere og mere ligner noget der har udviklet sig til soft disempowerment.

Den der ler sidst, ler bedst

Med faren for, at Qatars soft power strategi mere og mere peger i retning af soft disempowerment, så er der virkelig lagt pres på Qatar, hvis deres mission om at positionere sig selv på fodboldverdenskortet skal lykkes. Så hvordan kan Qatar igen få vendt kritikernes blik på landet?

For det første, så er der ikke noget der tyder på, at Qatar får frataget deres værtskab. Hvis det skulle have været tilfældet, så skulle det være sket for lang tid siden. Dermed kan Qatar ånde lettet op for en stund. Dog har Qatar ikke meget tid og plads til at hvile på laurbærrene. De kommende måneder op til slutrunden og selve slutrunden er altafgørende for Qatar i forhold til at lykkes med deres soft power strategi. Der er ingen tvivl om, at desto tættere vi kommer på åbningskampen mellem Senegal og Holland den 21. november 2022 kl. 11:00 dansk tid, desto mere vil kritikken af Qatar tage til. Samtidig vil der dog også blive fokuseret mere og mere på selve fodbolden, hvilket kan være Qatars held. Qatars soft power strategi står og balancerer på en knivsæg i forhold til om det bliver succes eller fiasko. For Qatar handler det om, hvor succesfuldt de organiserer og afvikler turneringen og endnu vigtigere, hvor effektive landet vil være til at imødekomme mange af de kritikpunkter, som omverdenen har rejst mod Qatar.

For Qatar handler det om at spille med åbne kort. Transparens er et nøgleord for Qatar, hvis de skal lykkes med deres soft power strategi. Det vil vise format, hvis landet offentliggør rapporter i forhold til landets syn på menneskerettigheder og de mange dødsfald, som stadig er til stor debat. Det er også et punkt, som DBU (Dansk Boldspil Union) har haft meget fokus på. I samråd med de øvrige nordiske lande, sendte DBU i 2021 et officielt brev til styret i Qatar med en opfordring om at forbedre forholdene for migrantarbejderne (Jensen, 2021). Hvis Qatar ønsker at opbygge deres soft power igen, så kræver det en god dialog med omverdenen og første skridt på den vej, kunne eksempelvis være at offentliggøre rapporter, der afslører en forbedring af forholdene for migrantarbejderne.

På trods af den kritiske vinkel, som særligt de nordiske lande har udvist, så må man ikke underkende Qatars økonomiske magt i sportsverdenen. Som nævnt tidligere i diskussionen, så har Qatar investeret massivt i særligt europæisk topfodbold med sponsorater af det største franske hold Paris Saint-Germain, de mangedobbelte tyske mestre Bayern München med flere. Derudover er det heller ikke tilfældigt, at Qatar har spredt statslige investeringer udover det meste af verden fra Heathrow lufthavn og stormagasinet Harrod i London, Volkswagen, Deutsche Bank og Siemens i Tyskland, olieselskabet Rosneft i Rusland, investeringsfonden CITIC Group i Kina til ejendomme i New York og Washington D.C (MA57, uå). Så selvom Qatar udadtil bruger VM i fodbold som en del af deres soft power strategi, så er der måske faktisk mere tale om smart power. Til syvende og sidst, er det pengene der har magten. Og sådan er det også i sportens verden. Selvom Qatar forsøger at skjule sig bag VM-slutrunden, så må man ikke glemme, at der lægger et stort strategisk arbejde bag det og Qatar har brugt milliarder af kroner på både investeringer i hele verden, på at bygge nye stadioner og på at positionere sig som en stormagt inden for sportens verden.

Devisen om at "dårlig omtale er bedre end ingen omtale", må siges at holde stik i Qatars tilfælde. Til trods for risikoen for soft disempowerment og at der nok mere er tale om smart power end soft power i forbindelse med Qatars værtskab, så ser det ud til at Qatars mission om at positionere sig på verdenskortet er lykkedes. Samtidig er det også et glimrende eksempel på, hvor stor magt penge har i sportens verden anno 2022. Og at sport og politik ser ud til at være umuligt at adskille.

Og så er der bare at vente til VM sparkes i gang i november 2022. Mon ikke Qatar har forskellige politiske budskaber i ærmet, som de vil vise til resten af verden i forbindelse med afviklingen af VM. I hvert fald ser det ud til, at Qatar ler sidst, og dermed også bedst.

KONKLUSION

På baggrund af vores analysen har vi påvist, at den kommende VM-slutrunde i Qatar både har store indenrigspolitiske og udenrigspolitiske interesser. Analysen viser, at Qatar i en lang årrække har brugt soft power til at promovere landet, både over for det qatarske folk, men også over for resten af verdenssamfundet. VM i fodbold i 2022 er kulminationen på det årelange arbejde med soft power. I sidste ende har Qatar en vision om, at VM i landet skal bruges til at opbygge et nyt fællesskab i landet og skabe en ny national identitet. Den nye nationale identitet er bygget op omkring, at det qatarske folk skal tilegne sig en sundere livsstil, således at folkets velfærd forbedres. Derudover afslører dokumentanalysen også, at Qatar bruger soft power til at opnå en større magt blandt meningsdannere på verdensplan. Ligeledes har Qatar også en ambition om at positionere sig selv som en attraktiv destination for sportsbegivenheder og andre sportsinteresserede, som skal sikre at landet får en tættere forbindelse til de vestlige lande. Endvidere bruger Qatar VM i fodbold som en del af deres nation branding, hvor de ud fra den teknisk-økonomiske- og politiske tilgang forsøger at gøre landet attraktivt for både turister og magtfulde ledere på verdensplan.

Anden del af analysen viste, at de danske fans' synspunkt på VM i Qatar er meget forskellige, og at der ikke er en entydig mening. Analysen afslører, at der både er en masse argumenter for en boykot af VM-slutrunden, samtidig med at der også er argumenter imod en boykot. Blandt argumenterne for en boykot er alt fra korrupsion, dødsfald blandt migrantarbejdere til menneskerettigheder og det store kulturskævl, der er mellem Qatar og den vestlige verden. Argumenterne mod en boykot går på, at Danmark ikke kan påtage sig ansvaret som ene nation og at kærligheden til fodbold er så stor, at en boykot ikke bør komme på tale. Fælles for alle argumenterne er dog, at sammenblandingen af sport og politik er tydelig. Uanset om det er argumenter for boykot eller argumenter imod boykot, så bunder argumentationen ud i den ene eller anden grundantagelse om, hvorvidt sport og politik bør blandes sammen. På den ene side argumenteres der for, at en boykot bør komme på tale, netop for at sætte fokus på, at Qatars politiske interesser i forbindelse med VM i fodbold ikke bør legitimeres. På den anden side argumenteres der for, at sport og politik bør være to separate områder, hvorfor en boykot ikke bør komme på tale.

Selvom der er forskellige meninger om sammenblandingen af sport og politik blandt vores informanter og respondenter, så ser det dog ud til at være umuligt at adskille fra hinanden. Som

diskussionen afslører, så er VM i Qatar et tydeligt eksempel på, hvor tæt sport og politik er forbundet i 2022. Til trods for, at medierne og særligt den vestlige verden har haft en kritisk vinkel på foretagende i Qatar, så ser det ud til at landet er lykkedes med deres mission. Udadtill ser det ud til, at Qatar udelukkende har udøvet soft power som følge af VM-slutrunden, men faktisk peger det mere i retning af smart power. Ikke desto mindre, ser det ud til at Qatar er lykkes med deres mission om at positionere sig i det store verdensbillede, både sportsligt og politisk.

LITTERATURLISTE

Al Thani, Abdullah bin Nasser (2018). Chapter III: Cultural Enrichment and Sports Excellence (side 249-260) i Qatar Second National Development Strategy 2018-2022. <https://www.psa.gov.qa/en/knowledge/Documents/NDS2Final.pdf>

Amnesty International (uå). Alle mennesker er født frie og lige. https://amnesty.dk/wp-content/uploads/2022/03/Folder_hvad_er_menneskerettigheder.pdf - lokaliseret den 26. april 2022.

Amnesty International (2019). Reality Check: Migrant Workers Rights With Two Years To Qatar. <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2019/02/reality-check-migrant-workers-rights-with-two-years-to-qatar-2022-world-cup/> - lokaliseret den 17. april 2022.

Anderson, Benedict (1991). Imagined communities: reflections on the origin and spread of nationalism. Extended edition by Verso, 1991, London.

Anderson, Benedict (2001). Forestillede fællesskaber – refleksioner over nationalismens oprindelse og udbredelse. 1. udgave. Roskilde Universitetsforlag.

Andreasen, Uffe. (2007). Diplomati og globalisering – en introduktion til public diplomacy. Museum Tusulanums Forlag.

Arnkilde, Kuno (2019). Kvinden i middelalderen. <https://katolskliv.dk/?p=8833> - lokaliseret den 27. april 2022.

Aronczyk, Melissa (2013). *Nation and Brand: Keywords for the Twenty - First Century*. I Branding the Nation: The Global Business of National Identity. ISBN-13: 9780199752164. Published to Oxford Scholarship.

BeIN (2022). BeIN SPORTS. <https://www.beinsports.com/site-locator> - lokaliseret den 20. maj 2022.

Blatter, Sepp (2010). YouTube. FIFA Announces Russia, Qatar as World Cup Hosts for 2018, 2022 (Full Presentation). <https://www.youtube.com/watch?v=YfyPi5MnPSY> - lokaliseret den 23. marts 2022.

Bonde, Hans (2009). Dansk idræt og den nazistiske udfordring i 1930'erne. Forum for Idræt, 25(1). <https://doi.org/10.7146/ffi.v25i1.31594> - lokaliseret den 6. maj 2022.

Bonde, Hans (2021). Landsholdets protester mod VM i Qatar kommer ikke til at gøre en forskel. <https://www.berlingske.dk/kronikker/landsholdets-protester-mod-vm-i-qatar-kommer-ikke-til-at-goere-en> - lokaliseret den 8. maj 2022.

Brannagan, Paul Michael & Giulianotti, Richard. (2014). Soft power and soft disempowerment: Qatar, global sport and football's 2022 World Cup finals. Leisure Studies, 1–17. <http://doi.org/10.1080/02614367.2014.964291>

Brannagan, Paul Michael & Giulianotti, Richard (2018). The soft power–soft disempowerment nexus: the case of Qatar. International Affairs, Volume 94, Issue 5, september 2018, side 1139–1157. <https://doi.org/10.1093/ia/iyy125>

Dannemand, Henrik (2021). Årets ord er kåret i Norge: »What? Det var en stor overraskelse«. Artikel på berlingske.dk: <https://www.berlingske.dk/kultur/aarets-ord-er-kaaret-i-norge-what-det-var-en-stor-overraskelse> - lokaliseret den 31. marts 2022.

Dehn, Anders (2021). Nye tal overrasker: Så mange er døde i Qatar. <https://www.tipsbladet.dk/nyhed/vm/nye-lig-hver-eneste-dag-saa-mange-er-doede-i-qatar>. Besøgt den 6. maj 2022.

Dinnie, Keith (2008). Nation Branding. Concepts, Issues, Practice. Copyright © 2008 Elsevier Ltd. All rights reserved. ISBN: 978-0-7506-8349-4.

Elsborg, Stanis (2017). Fra Putin til VM i Qatar 2022 - Når sport og politik smelter helt sammen. <https://www.mediano.nu/oversigt/2018/7/17/fra-putin-til-vm-i-qatar-2022>

Elsborg, Stanis (2021). Soft power og sport. Podcast: Viden i spil med Idrættens Analyseinstitut.

Ernst, Anders Junge (2022). Champions League-finalen flyttes til Paris. https://ekstrabladet.dk/sport/fodbold/udenlandsk_fodbold/championsleague/champions-league-finalen-flyttes-til-paris/9146595?ilc=c. Besøgt 13. maj 2022.

FIFA (2022). FIFA President calls for a FIFA World Cup of unity and peace at Final Draw. <https://www.fifa.com/about-fifa/president/news/fifa-president-calls-for-a-fifa-world-cup-of-unity-and-peace-at-final-draw>. Lokaliseret 19. maj 2022.

Flohr, Mikkel (2016). Forestillede fællesskaber. En meget kort introduktion til Benedict Anderson. Artikel på baggrund.com: <https://baggrund.com/2016/02/07/forestillede-faellesskaber-en-meget-kort-introduktion-til-benedict-anderson/> - lokaliseret den 10. marts 2022.

Freedom House (2022). Countries and Territories. <https://freedomhouse.org/countries/freedom-world/scores> - lokaliseret den 14. maj 2022.

Gellner, Ernest (1983). Nations and nationalism. Blackwell Publishers.

Gibson, Owen (2013). Fifa urged to pressure Russia and Qatar over anti-gay legislation. <https://www.theguardian.com/football/2013/sep/08/fifa-russia-qatar-anti-gay-legislation>. Besøgt den 6. maj 2022.

Gibson, Owen & Gayle, Damien (2015). Fifa officials arrested on corruption charges as World Cup inquiry launched. <https://www.theguardian.com/football/2015/may/27/several-top-fifa-officials-arrested> - lokaliseret den 7. maj 2022.

Glenthøj, Rasmus (2007). På fædrelandets alter. National identitet og patriotisme hos det danske borgerskab 1807-1814. Museum Tusulanums Forlag.

Globalis (uå-a). Ligestilling i landets ledelse. Statistik fra Globalis: <https://www.globalis.dk/Lande/qatar?id=417&indicator=Ligestilling%20i%20landets%20ledelse> - lokaliseret den 8. april 2022.

Globalis (uå-b). Korruption. Statistik fra Globalis: <https://www.globalis.dk/Lande/qatar?id=546&indicator=Korruption> - lokaliseret den 10. april 2022.

Grix, Jonathan, Brannagan, Paul Michael & Houlihan, Barrie. (2015). Interrogating States' Soft Power Strategies: A Case Study of Sports Mega-Events in Brazil and the UK. Global

Society, 29(3), 463–479. <http://doi.org/10.1080/13600826.2015.1047743> - lokaliseret den 28. marts 2022.

Hobshawn, Eric (2012). Nations and nationalism since 1780: programme, myth, reality – 2nd edition. Kapitel 5: The apogee of nationalism 1918–1950 og kapitel 6: Nationalism in the late twentieth century. Cambridge University Press.

Holm, Emil Broo (2015). Kan nogen virkelig elske købe-Qatar? Otte nationaliteter - ét landshold. Artikel på bt.dk - <https://www.bt.dk/haandbold/kan-nogen-virkelig-elske-koebe-qatar-otte-nationaliteter-et-landshold> - lokaliseret den 24. marts 2022.

Human Rights Watch (2021). World Report. ISBN is 978-1-64421-028-4. https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2021/01/2021_hrw_world_report.pdf - lokaliseret den 4. maj 2022.

Iorwerth, Hywel, Hardman, Alun & Jones, Carwyn (2014). National Identities: Volume 16, 2014 - Issue 4: Sporting Nations without States, Guest Edited by Malcolm Maclean.

Jensen, Jakob m.fl. (2021). Dear Madam Secretary General, dear Fatma. Brev fra DBU m.fl. https://www.dbu.dk/media/yhgn1n1s/letter_fatma-samoura_nordic-gs.pdf - lokaliseret den 18. maj 2021.

Jones, Mark (2020). Bill Shankly's famous 'life and death' misquote and what Liverpool icon really meant: <https://www.mirror.co.uk/sport/football/news/bill-shanklys-famous-life-death-21784583> - lokaliseret den 25. april 2022.

Juel, Henrik (2011). Hvor er pointen? - kommunikationsfaglige vinkler på argumentation. 1. udgave, 1. oplag. Handelshøjskolens Forlag. ISBN 978-97-629-0393-7.

Kaneva, Nadia (2011). Nation Branding: Toward an Agenda for Critical Research. Artikel i International Journal of Communication 5 (2011), side 117–141.

Lassen, Kurt (2022). OL-tema II: Sportswashing og blød magt. Artikel på pov.international: <https://pov.international/sportswashing-og-blod-magt/> - lokaliseret den 1. april 2022.

Lynggaard, Kennet (2015). *Dokumentanalyse*. Side 153-167 i Kvalitative metoder – En Grundbog Brinkmann, S. & Tanggaard, L. København. Hans Reitzels Forlag. ISBN: 978-87-412-5904-8.

Mac og Madsen, Anita og Sabine (2017). Forandringsforståelse: Balance mellem proces og resultat. 1. udgave 2017. Samfundslitteratur.

Madsen, Peter G. H. (2022). Danmark kåres igen-igen til verdens mindst korrupte land. <https://www.danskindustri.dk/di-business/arkiv/nyheder/2022/1/damark-kares-igen-igen-til-verdens-mindst-korrupte-land/> - lokaliseret den 4. maj 2022.

Malmvig, Helle (2022). Hvorfor trækker Qatar så meget negativ opmærksomhed? <https://www.diis.dk/publikationer/hvorfor-traekker-qatar-saa-negativ-opmaerksomhed> - lokaliseret den 14. maj 2022.

Martinez, Sara Gonzalez (2021). Viktor Axelsen swaps Denmark for Dubai as his training base in huge move <http://badmintoneurope.com/cms/default.aspx?clubid=4685&cmsid=239&pageid=5381&m=8493356> - lokaliseret den 15. maj 2022.

Martinez, Andrés (2022). Russia's Invasion of Ukraine is an Own Goal for Putin's Global Sportswashing Campaign <https://globalsportmatters.com/opinion/2022/03/09/russias-invasion-ukraine-ends-vladimir-putin-global-sportswashing-campaign/> - lokaliseret den 3. maj 2022.

MA57 (uå). VM-værten Qatar – verdens største PR-stunt. <https://ma57.dk/vm-vaerten-qatar-verdens-stoerste-pr-stunt/> - lokaliseret den 18. maj 2021.

McEvoy, Sam (2022). A fully-dismantlable venue made out of shipping containers, the infamous 'vagina stadium' and an 80,000-seat ground for the final, complete with outdoor air conditioning: Your guide to the Qatar World Cup's eight stadiums. <https://www.dailymail.co.uk/sport/sportsnews/article-10676023/Qatar-2022-guide-World-Cups-eight-stadiums.html> - lokaliseret den 7. maj 2022.

Mozah, Sheika (2010). www.youtube.com: Qatar World Cup 2022 Bid Presentation By HH Sheikha Mozah. <https://www.youtube.com/watch?v=4DYkrceIXrk> - lokaliseret 31. Marts 2022.

Nielsen og Secher, Ronni Burkal og Mikkel (2021). Da emiren løftede VM-trofæet, var skandalen en realitet.

Nye, Joseph Samuel (2004). *Soft Power. The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs, 2004.

Nye, Joseph Samuel (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94–109.

<http://doi.org/10.1177/0002716207311699> - lokaliseret den 18. april 2022.

Olsen, Henning (2006). Styrende problemstillinger. I *Guide til gode spørgeskemaer*. 11-24. København: Socialforskningsinstituttet.

Pattison og McIntyre, Pete og Niamh (2021). Revealed: 6,500 migrant workers have died in Qatar since World Cup awarded. <https://www.theguardian.com/global-development/2021/feb/23/revealed-migrant-worker-deaths-qatar-fifa-world-cup-2022> - lokaliseret den 4. maj 2022.

Rathje, Marianne (2022). Sportswashing. Ugens ord i Politiken, mandag den 14. februar 2022. Sektion 2: Kultur.

Roesen, Andreas (2021). Amnesty: 15.021 har nu mistet livet i Qatar. <https://www.bold.dk/fodbold/nyheder/amnesty-15021-har-nu-mistet-livet-i-qatar/> - lokaliseret den 5. maj 2022.

Sandstrøm, Lars (2016). Road map for relationsbranding: 7 ruter mod et meningsfuldt brand. Artikel udgivet på kommunikationsforening.dk - <http://www.corporaterelations.dk/wp-content/uploads/2017/01/2-CR-Branding-roadmap-2016.pdf> - lokaliseret den 11. marts 2022.

Sandstrøm, Lars (2018). Kommune-branding: Fra markedsføring til involverende kommunikation. *Corporate Relations*.

Scott, Matt (2011). Millions paid in bribes for Qatar's 2022 World Cup votes, report claims. <https://www.theguardian.com/football/2011/may/10/millions-bribes-qatar-2022-world-cup-claims> - lokaliseret 5. maj 2022.

Smith, Anthony D. (1983). Theories of Nationalism. New York.

Stein, Jakob (2018). Hele den menneskelige komedie udspiller sig i fodbold.

<https://www.information.dk/moti/anmeldelse/2018/01/hele-menneskelige-komedie-udspiller-fodbold?fbclid=IwAR3yQY5KXboU-DxaoAXY8kWz5yXJzjICgnUkfWJVK1awtJrGZLDtND5uoFU> - lokaliseret den 4. maj 2022.

Sørensen, Georg (2018). Magt og verdensorden. Side 7-15 I *Økonomi og Politik. Vol. 91, nummer 1. ISSN, 0030-1906.* https://www.djoef-forlag.dk/openaccess/oep/files/2018/1_2018/1_2018_3.pdf - lokaliseret den 7. maj 2022.

Sørensen, Laura Marie (2014). Homoseksualitet.

<https://faktalink.dk/titelliste/homoseksualitet-1> - lokaliseret den 26. april 2022.

Thøgersen & Dehn, Troels Bager & Anders. Qatar bruger VM og Danmark til historiens største PR-operation. <https://www.tipsbladet.dk/nyhed/vm/qatar-bruger-vm-og-danmark-til-historiens-stoerste-pr-operation> - lokaliseret den 19. maj 2022.

UM (uå). Menneskerettigheder.

<https://um.dk/udenrigspolitik/folkeretten/menneskerettigheder> - lokaliseret den 28. april 2022.

Bilag

Bilag 1: Etnoraid

Bilag 2: Spørgeskemaundersøgelse

“Dårlig omtale er bedre end ingen omtale” – i hvert fald for Qatar

Siden Qatar i 2010 blev udnævnt som værter for VM i fodbold i 2022, er kritikken haglet ned over oliestaten fra Mellemøsten. Men det er nødvendigvis ikke dårligt, forudser ny specialeafhandling.

Qatar er blevet massivt kritiseret for deres behandling af de mange tusinde migrantarbejdere, som hjælper til med at klargøre landet til VM i november 2022. Foto: (Arkivfoto). Kai Pfaffenbach/Reuters

Til trods for, at citatet ‘dårlig omtale er bedre end ingen omtale’ blev skabt af rejsekongen Simon Spies i en tid, hvor det var sværere at få mediernes opmærksomhed end tilfældet er i dag, så tyder det på, at citatet fortsat lever i bedste velgående. Det fremgår af et netop udgivet speciale, som tager udgangspunkt i Qatars kommende værtskab for VM i fodbold.

I efterhånden en lang årrække har den lille stat fra Mellemøsten været under luppen. Og det har langt fra været med den positive lup. Med beskyldninger om korrupsion, dårlige

arbejdsforhold for migrantarbejdere og et middelalderligt syn på menneskerettigheder, så har medierne ikke holdt igen med at kritisere Qatar.

Den stigende negative opmærksomhed på det velhavende land blusede for alvor op i 2010, da landet blev udnævnt som værter for en af verdens største sportsbegivenheder, VM i fodbold. Og siden er der blevet skudt med skarpt fra mediernes side mod ørkenstaten.

Den negative medieomtale har dog ikke kun været negativ for Qatar. Selvom Qatar nok gerne havde været det foruden, så er det ikke en katastrofe for Qatar. Det mener Tobias Paulsen og Joakim Brandt.

“Det er klart, at det ikke er rart at blive udsat for sådan en ‘shitstorm’ som Qatar er blevet, uanset hvilket land du er. Men når det ikke kan være anderledes, så tror vi faktisk ikke at det betyder det store for Qatar. De har selv brugt medierne til at ‘lobbye’ for at de skulle være værter, så mon ikke at de var indstillet på det?” spørger de retorisk og fortsætter:

“Til syvende og sidst har Qatar jo vundet. De skal afholde en af verdens største sportsbegivenheder, hvis ikke den største. Den negative omtale er blot lidt ridser i lakken. Der skal mere til at slå Qatar ud af kurs og deres langsigtede strategi ud af kurs. Det er vi slet ikke i tvivl om,” siger Tobias Paulsen og Joakim Brandt, der står bag det nyudgivne speciale.

Statslige investeringer har reddet Qatars mislykkede brug af soft power

Mediernes negative opmærksomhed skyldes primært landets forsøg på at opnå magt i verden gennem ‘bløde aktiviteter’, også kaldet soft power. Ifølge to førende forskere inden for området, Paul Michael Brannagan og Richard Giuliani, så kræver det 100 % troværdighed og en fuldstændig pletfri tilstedeværelse, når man skal udøve soft power som nation.

Netop på det område har Qatar fejlet. Qatar har langt fra formået at levere en pletfri tilstedeværelse, og i stedet er landet røget ind i en lavine af forskellige sager og forhold af negativ karakter. Alligevel kunne det være endt langt værre. Qatar ser ud til at have gjort et strategiske forarbejde. Gennem statsligstøttede investeringer i resten af verden, har landet formået at opbygge goodwill hos flere af de store magter på verdensplan. Det har ifølge Tobias Paulsen og Joakim Brandt været en klog beslutning.

“Havde det ikke været for de statslige investeringer, som Qatar har foretaget over årene, så tror vi, at shitstormen ville være langt større end tilfældet er. Qatar har formået at dække sig ind under store virksomheder og statslige ledere hos et par af de mest magtfulde lande i verden, og det har virkelig reddet dem,” forudser Tobias Paulsen og Joakim Brandt.

Qatars statslige investeringer er fordelt over hele verden fra Heathrow lufthavn og stormagasinet Harrod i London, Volkswagen, Deutsche Bank og Siemens i Tyskland, olieselskabet Rosneft i Rusland, investeringsfonden CITC Group i Kina til ejendomme i New York og Washington D.C.

Mission om at være en del af verdenseliten

VM i fodbold er langt fra den første store sportsbegivenhed, som Qatar skal være værter for. Men det er kulminationen på mange års arbejde, som udelukkende har haft en ting for øje. Nemlig at blive en del af verdenseliten, både politisk og sportsligt. Som en af verdens rigeste lande, har Qatar set sig en smule overset og det skal sporten være med til at ændre på.

Qatar har et klokkeklart mål om at positionere sig på verdenskortet. Det fremgår af flere rapporter, som staten i Qatar har udgivet. Og noget tyder på, at Qatar er lykkedes med det.

I hvert fald meddelte FIFA i februar 2022, at de havde modtaget over 17 millioner ansøgninger om billetter til kampene i Qatar i november og december. Og at ansøgerne er fra hele verden.

Til trods for de mange dårlige sager om Qatar, menneskerettigheder, migrantarbejdere og dødsfald, som har fyldt en del i mediebilledet, så ser det alligevel ud til, at Qatar er lykkedes med deres mission.

Dermed fristes man til at vende blikket mod Simon Spies og en af hans citater: "Dårlig omtale er bedre end ingen omtale" - i hvert fald for Qatar.

Redegørelse for formidlingsartikel

Medievalg og målgruppe

Formidlingsartikel er skrevet på baggrund af vores udarbejdede speciale, der omhandler Qatar og deres værtskab for verdensmesterskaberne i fodbold 2022. Vi har valgt at skrive artiklen, som en artikel i Politiken. Dette valg er truffet, da Politiken allerede har en sektion med overskriften 'VM i Qatar' under sportsektionen, som både indeholder artikler med fokus på det sportslige, men også artikler, hvor der fokuseres på det politiske. Bl.a. har de den 12. maj 2022 delt Ritzaus artikels 'VM i Qatar'-sektion "*»Det er langt ude«: Flere VM-hoteller i Qatar afviser homoseksuelle gæster*". Derudover er det også interessant, at Amnesty International annoncerer i Politikens sportssektion. Amnesty International er en aktiv del af kampen for bedre rettigheder for migrantarbejderne i Qatar frem mod VM. Her bliver læseren mødt af overskriften "Der er et yndigt land, og det er ikke Qatar" og bliver samtidig opfordret til at støtte migrantarbejdernes kamp for rettigheder. Derfor får Politikens læsere allerede et kritisk syn af Qatar, når de læser artikler i sportssektionen på www.politiken.dk. Se billede 1A. Læserne er dermed allerede underrettede om kritikken mod Qatar. I og med, at Politiken har valgt at annoncerer for Amnesty International udviser de, at de ikke er pleje for at deltage i debatten om sport og politik.

Billede 1A: Annonce for Amnesty på Politikens hjemmeside

Samtidig er Politiken valgt på baggrund af Politikens målgruppe. Størstedelen af Politikens læsere er det moderne-fællesskabsorienterede segment. Det segment er kendetegnet ved at være i aldersgruppen 20-49 år. Samtidig går de op i den samfundsmæssige og politisk debat (TNS/Gallup). Politikens Digital brugere har en gennemsnitsalder på 44 år med en fordeling af på 52 % mænd og 48 % kvinder. Halvdelen af læserne er bosat i hovedstaden, mens 57 % har

en længerevarende uddannelse (Politiken Digital), hvilket også bekræfter, at det højst sandsynligt er folk med en større samfundsmæssig og politisk forståelse end gennemsnittet.

Budskab og indhold

Som en af Danmarks største dagblade, så handler det for Politiken om at dække flere sider af en sag. Størstedelen af det indhold, som er placeret på Politikens 'VM i Qatar'-sektion har en kritisk vinkel. Budskabet med formidlingsartiklen er at vise, at der altid er to sider af en sag. Med de danske og internationale mediers fokus på korruption, menneskerettigheder og de stigende dødstal blandt migrantarbejderne, er der skabt et negativt billede af Qatar. Formålet med artiklen er ikke at omtale Qatar positivt, men snarere at give nuanceret billede af, hvordan mediernes kritiske dækning af Qatar tilsyneladende ikke har haft betydning for Qatar.

Artiklens indhold handler om at oplyse læseren om, at den store interesse og medieomtale ikke nødvendigvis er dårligt for Qatar. Tværtimod kan man se dem som, at 'dårlig omtale er bedre end ingen omtale'. Qatar har været i mediernes søgelys i mange år efterhånden, og jo tættere vi kommer på slutrunden, jo mere vil fokus være der være på landet. Med den store opmærksomhed er der ingen, der er i tvivl om, hvor der skal afholdes VM i fodbold i 2022. På trods af den store kritik, har der været en massiv interesse for slutrunden fra tilskuere fra hele verden, hvilket også viser, at den negative omtale af Qatar ikke har været nok til at afholde fodboldfanatikere i at deltage i festlighederne.

Den massive kritik af Qatar kan have dannet et billede af, at Qatar ikke er lykkedes med deres strategi om at afholde et succesfuldt VM i fodbold. Men med denne artikel ønsker vi at give læseren indsigt i, at i virkeligheden ser det ud til, at det er Qatar der står som vinder på nuværende tidspunkt. Og hvis Qatar ender med at afholde 'The Greatest Show on Earth', så har de for alvor markeret sig på den både sportslige og politiske scene internationalt. Og det vil højst sandsynligt give mulighed for langt flere mega-events i ørkenstaten fremover.

Litteraturliste

TNS/Gallup: De Moderne-fællesskabsorienterede. https://www2.tns-gallup.dk/media/144681/moderne_fællesskab.pdf - lokaliseret den 28. maj 2022.

Politiken Digital: <https://www.politikenannoncer.dk/dk/audiences/politikendk> - lokaliseret den 28. maj 2022.